ತೂರವಿ ರಲಿಷುವಾಂಕ

ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವಾಯ ನಮಃ

ಕವಿಕಿಂಕರ

ತೊರವೆ ರಾಘವಾಂಕ ಕವಿ ವಿರಚಿತ

ಸತೀಸಾವಿತ್ರೀಮಹಾತ್ಮ್ಯೆ

ಅಥವಾ

ಪತಿವ್ರತಾ ಪ್ರಭಾವ.

1930

Price 8 As. ಬೆಲೆ ೮ ಆಣೆ.

ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ
ಪ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿ ಕಾವ್ಯಕರ್ತರಿಂದ
ಅಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವಾಯ ನಮಃ

ಸತೀಸಾವಿತ್ರೀಮಹಾತ್ಮ್ಯೆ

ಅಥವಾ

ಪತಿವ್ರತಾ ಪ್ರಭಾವ.

ಎಂಬ ಈ ಪದ್ಯಗ್ರಂಥವು

ಕವಿಕಿಂಕರ

ರಾಘವೇಂದ್ರ ಕಲ್ಲೋೕ ತೊರವೆ ಇವರಿಂದ
ವಿರಚಿತವಾದುದು.

[ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ ೨೦೦೦ ಪ್ರತಿಗಳು.]

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೯೩೦] ಬೆಲೆ ೮ ಆಣೆ [ಶಾ. ಶ. ೧೮೫೨,

-: ಅರ್ಪಣ ಪತ್ರಿಕೆ. :-

ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ವಿರಚಿಸಲು ಸನ್ಮತಿಯನ್ನಿತ್ತು ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿದ

ಗದುಗಿನ ಶ್ರೀ ವೀರನಾರಾಯಣನಿಗೆ

ಈ ಗ್ರಂಥ ಪುಷ್ಪವನ್ನು ಅನನ್ಯ ಭಾವದಿಂದ ಸಮರ್ಪಿಸವೆನು

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ.

ಶ್ರೀ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕೃಪಾ ವಿಶೇಷದಿಂದ, ವಿರಚಿಸಿದ ಈ ಸತಿಶಿರೋ
ಮಣಿಯ ಚರಿತ್ರವೇನೂ ಕೇವಲ ಅಪರಿಚಿತವಾದದ್ದಲ್ಲ. ಇದೇ ಕಥೆಯನ್ನು ಅನೇಕ
ನಾಟಕ ಕರ್ತೃಗಳೂ, ಗ್ರಂಥ ಕರ್ತೃಗಳೂ, ವರ್ಣಿಸಿದ್ದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ, ಈ ಸಾಧ್ವಿಯ
ಅಕಲಂಕ ಪತಿಭಕ್ತಿಯೂ ಧೈರ್ಯ ಸಾಹಸಗಳೂ, ಅಗಮ್ಯವಾಗಿ ತೋರುವವು.''ಇಷ್ಟು
ಜನರಿಂದ ವರ್ಣಿತವಾದ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಅಲ್ಪಜ್ಞನಾದ ನಾನು ಏತಕ್ಕೆ ವರ್ಣಿಸಬೇಕು.''
ಎಂದು ಬರೆಯುವಾಗ ಒಂದೆರಡುಸಲ ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆಯು ತಟಸ್ಥವಾದರೂ, **ಗದುಗಿನ**
ಶ್ರೀ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೋ, ಅಥವಾ ಕಾವ್ಯನಾಯಿಕೆಯ
ಕರ್ತೃತ್ವ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೋ, ''ಬಹುರತ್ನಾವಸುಂಧರಾ'' ''ಅಷ್ಟು ಜನರು ವರ್ಣಿಸಿದ
ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಶಬ್ದಸಾಗರವೇನೂ ಬರಿದಾಗಲಿಲ್ಲಾ. ಆ ಮಹಾಮಹಿಮಳ ಯಶಶ್ಚಂದ್ರಿ
ಕೆಯ ಮೇರೆಯು ಕಂಡಂತಾಗಲಿಲ್ಲ'' ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ
ಕೊಂಡು, ಪುನಃ ಬರೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಕೊನೆಗಾಣಿಸಿದೆನು.

ಕಥಾನಾಯಿಕೆಯಾದ **ಸತಿಸಾವಿತ್ರಿ**ಯ ಜನನವು ಇಂತಿಷ್ಟುದಿವಸಗಳ ಪೂರ್ವ
ದಲ್ಲಿ ಆಗಿದೆಯೆಂದು ಇನ್ನೂ ನಿಷ್ಕರ್ಷವಾಗದಿದ್ದರೂ, ಸತ್ಯಯುಗ (ಕೃತಯುಗ) ದಲ್ಲಿ
ಈಕೆಯ ತಂದೆಯಾದ ಅಶ್ವಪತಿರಾಯನು, ಈಗ ಪಂಜಾಬವೆಂದು ಹೆಸರು
ಗೊಂಡ ಮದ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದನೆಂದು, ಶ್ರೀ ಕುರಡಿಯವರ '' **ಸತ್ಯವಾನ**
ಸಾವಿತ್ರಿ'' ಎಂಬ ಗದ್ಯ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಕಥೆಯು ನಾರದ
ರಿಂದ ಧರ್ಮ ರಾಯನಿಗೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದು ಮಹಾಭಾರತಕಾರರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿ
ಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವರು. ಶ್ರೀ ಶಂಕರನು ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರನಾದ **ಸನತ್ಕುಮಾರನಿಗೆ**
ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದನೆಂದು, ಸ್ಕಂದ ಪುರಾಣಿಕರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲ
ವುಗಳ ಮೇಲಿಂದ ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ, ಶ್ರೀ ಕುರಡಿಯವರು **ಸಾವಿತ್ರಿ**ಯ ಕಾಲವು ಸತ್ಯ
ಯುಗವೆಂದು ಅಂದದ್ದು, ಯಥಾರ್ಥವೆಂದೇ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಶ್ರವಣ, ಪಠಣಮಾತ್ರದಿಂದ ಸುಖಪ್ರದವಾದ ಈ ಮಹಾಮಹಿಮಳ ಚರಿತ್ರೆಯು
ಸ್ಕಂದ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಗೀರ್ವಾಣ ಭಾಷೆಯಿಂದ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ನಮ್ಮ
ಕನ್ನಡ ಬಂಧು ಭಗಿನಿಯರು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲೆಂಬ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ,
ಭಾಮಿನೀ ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಗನ್ನಡದಿಂದ ಹನ್ನೊಂದು ಅಧ್ಯಾಯವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿ
ದ್ದೇನೆ. ಈ ಸಾಧ್ವಿಯು ತನ್ನಪತಿಯ ಸಲುವಾಗಿತೋರಿಸಿದ ನಿಸ್ಸೀಮ ಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ,
ಮನಸ್ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿದ ವ್ರತನೇಮಗಳನ್ನೂ, ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ವ್ಯಕ್ತ
ಪಡಿಸಿದ ಮನಶ್ಶಾಂತಿಯನ್ನೂ, ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಾಜವು ಗ್ರಹಿಸುವಂತಿದೆ.

ಕಷ್ಟಗಳು ಒಂದರಹಿಂದೊಂದು ಬರಹತ್ತಿದವೆಂದರೆ ಅವುಗಳ ನಿವಾರಣೋಪಾ
ಯವನ್ನು ಮಾಡದೆ, ದೈವ ದೈವವೆಂದುಬಡಬಡಿಸುತ್ತ ಕರ್ತವ್ಯಪರಾಙ್ಮುಖರಾಗುವ
ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಕಾಣುವದು ಅಪರೂಪವಲ್ಲ. ಇಂಥವರು, ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ
ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಪತಿಸೇವೆ, ವ್ರತೋಪಾಸಗಳನ್ನು ಬಿಡದೆ, ತಿಳಿದು ಬಂದ ಮುಂದಿನ ತನ್ನ
ದುರ್ದೈವವನ್ನು, ಸತ್ಕರ್ಮ, ಧರ್ಮಾಚರಣೆಗಳಿಂದ ನಾಶಗೊಳಿಸಿದ ಈ **ಸಾವಿತ್ರಿ**ಯ
ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನುಉದಾಹರಣವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಎಡರುಗಳು
ಬಂದರೂ, ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಡದೆ ವರ್ತಿಸಬೇಕಾಗಿ ಸವಿನಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿದೆ.

ಶ್ರೀ ವೀರನಾರಾಯಣನ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾದ ಗದುಗಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ವಿರಚಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆನೆಂದು ತಿಳಿಸಲು ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ್ಗ ನನಗೆ ಆಶ್ರಯವಿತ್ತು ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ತಿದ್ದು ಪಡಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀ ಹುಯಿಲಗೋಳ **ಅಚ್ಯುತ**ರಾಯರಿಗೆ, ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿರುವೆನು. ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸುವದು ಸಮೀಪಿಸಿದಂತೆ, ಮುಂದೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವ (ಮುದ್ರಿಸುವ) ಆಲೋಚನೆಯು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸತೊಡಗಿತು. ಆದರೆ ಆ ಆಶಾಂಕುರವು, ನನ್ನ ದೈನ್ಯಾವಸ್ಥೆಯ ತಾಪದಿಂದ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಬಾಡುತ್ತಲೂ ಚಿಗಿಯುತ್ತಲೂ, ಇರುವಾಗ್ಗೆ, "ಕನ್ನಡಿಗ" ವರ್ತಮಾನಪತ್ರದ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಶ್ರೀ. ಮಂಗಳವೇಢೆ **ಶ್ರೀನಿವಾಸ**ರಾಯರು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಶ್ರೀ. **ಅಚ್ಯುತ**ರಾಯರ ಮನೆಗೆ ಆಗಮಿಸಿದರು. ಆಗ ಅವರು ನನ್ನನ್ನುಕುರಿತು "ನೀನು ಮುದ್ರಣಾಲಯದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕಲಿತರೆ ಸುಖವಾಗುವದೆಂದು " ಬೋಧಿಸಿದರು. ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಮೇರೆಗೆ ಮುದ್ರಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅರಿತುಕೊಂಡು, ೧-೨ ವರುಷಗಳವರೆಗೆ " ಕನ್ನಡಿಗ "ನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮನಮುಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದೆನು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕಾವ್ಯರಚನೆಯು ಸಲ್ಪಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಮುಂದೆ ಕಾಲಕರ್ಮ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ಇಲಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಮುದ್ರಣಾಲಯವು ತಲೆದೋರಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರ ಆಮಂತ್ರಣದ ಮೇರೆಗೆ **ಶ್ರೀನಿವಾಸ**ರಾಯರ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು, ಅದರ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿ, ಚಾಲಕತ್ವವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡೆನು. ಮುಂದೆ ತುಸುದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಈ ನನ್ನ ಕಾವ್ಯವು ಪೂರ್ತಿ ಯಾಗಲು, ನಾನಿದ್ದ **ಶ್ರೀ ಬನಶಂಕರೀ** ಮುದ್ರಣಾಲಯದ ಒಡೆಯರಿಗೆ- " ಎಲ್ಲರಂತೆ ಯೋಗ್ಯ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮುದ್ರಿಸಲು ಬಡವನಾದ ನನಗೆ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ನಿಮ್ಮ ಮುದ್ರಣಾಲಯದ ದಿನದ ಕೆಲಸವು ಮುಗಿದಮೇಲೆ ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಬೇಕೆಂ"ದು ಬೇಡಲು ಕರುಣಾ ಹೃದಯದವರಾದ ನನ್ನ ಆಶ್ರಯದಾತರು ಒಪ್ಪಿ. ಅದರಂತೆ ನನಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಕಾಗದಗಳಿಗಾದರೂ ಧನಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಮುಂದೆ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ, ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ **ಸತಿಸಾವಿತ್ರಿ**ಯ ಸೇವೆಯನ್ನೂ, ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ **ಶ್ರೀ ಬನಶಂಕರಿ**ಯ (ಆಶ್ರಯದಾತರ) ಸೇವೆಯನ್ನೂ, ಮಾಡಲು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಮುದ್ರಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವನು, ಆರು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿದೆನು. ಈ ಮೇರೆಗೆ, ಬಡವನಾದ ನನಗೆ ಸುಲಭವಾಗುವಂತೆ ಮುದ್ರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ, ಶ್ರೀ ಬನಶಂಕರೀ ಮುದ್ರಣಾಲಯದ ಒಡೆಯರಿಗೆ ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ಕೃತಜ್ಞನಿರುವೆನಲ್ಲದೆ, ದೀರ್ಘಕಾಲ ಅವರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಅನನ್ಯ ಭಾವದಿಂದ ಮಾಡಲು ಪರಮಾತ್ಮನು ನನಗೆ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೊಡಲೆಂದು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನನ್ನ ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿಯಅನೇಕ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಬಹು ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಹುಡುಕಿ ತಿದ್ದಿದ, **ಕೈವಲ್ಯ ಕಲ್ಪವಲ್ಲರಿಯ ಟೀಕಾಕಾರರಾದ ಶ್ರೀ. ಮೂನಸ್ವಾನಾಲತವಾಡ** ಇವರಿಗೆ ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ಋಣಿ ಯಾಗಿರುವೆನು.

ಈ ಮೇರೆಗೆ ಅನೇಕ ಮಹನೀಯರಿಂದ ತನು ಮನ ಧನಸಹಾಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸಿದ ಈ ನನ್ನ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ಕನ್ನಡ ಬಂಧು ಭಗಿನಿಯರು ಆಶ್ರಯ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯದೆ.

ಕವಿಕಿಂಕರ.

ಶ್ರೀ ರಸ್ತು.

ಅಭಿಪ್ರಾಯವು.

ಅಯ್ಯಾ **ರಾಘವಾಂಕರೇ,** ನೀವು ರಚಿಸಿರುವ **ಸತ್ಯವಾನ ಸಾವಿತ್ರಿ**ಯರ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ನಾನು ಮೊದಲಿನಿಂದ ಕಡೆಯವರೆಗೆ ನೋಡಿದೆನು. ಅದು ಭಾಮಿನಿ ಷಟ್ಪದಿ ರೂಪವಾದ ಮೂರುನೂರಾಮೂರು ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಹನ್ನೊಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಿರುವದು. ಸಧ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಲು ಗದ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳೇ ಪ್ರಬಲವಾಗುತ್ತಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ತಾವು ಪದ್ಯ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದದ್ದು ಗೌರವದ ಸಂಗತಿಯು.

ಗ್ರಂಥವು ಚಿಕ್ಕದಾದರೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪತಿವ್ರತಾ ಮಹತ್ವ, ಗಂಡನ ಮಾತನ್ನನುಸರಿಸಿ ನಡೆಯುವಿಕೆ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಧರ್ಮ ಸಮ್ಮತವಾದ ಮಾತನ್ನು ಧೃಡೀಕರಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಪುನಃ ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯದಿರುವಿಕೆ, ಪತಿವ್ರತಾ ಮಹಾತ್ಮ್ಯದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಯಮ ದರ್ಶನದಿಂದಲೂ ಭಯವಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ, ಯ.ಮ.ನ ವರದಿಂದ ಗತಾಸುವಾದ ಗಂಡನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬರಿಸುವಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಸದ್ಗುಣಗಳು ಕೂಡಿರುವದರಿಂದ ಇದು ಸರ್ವರಿಂದಲೂ ಮಾನ್ಯವಾಗುವದೆಂಬದಾಗಿ ನಾನು ನೆನೆಸುವೆನು.

ಮಾನಪ್ಪಾ ಅವ್ವಣ್ಣಪ್ಪಾ ನಾಲತವಾಡ

ವಿಶ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಇಲಕಲ್ಲ

-: ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಸಂಜ್ಞಾರ್ಥಗಳು :-

* ಈ ಚಿನ್ಹವು ಶಿಥಿಲೋಚ್ಚಾರವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

– ಈ ಚಿನ್ಹವು ತಾನಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿರುಚ್ಚಾರವಾಗಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

— ಈ ಚಿನ್ಹವು ಅಂದದ್ದೇನಂದರೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಶುದ್ಧಾಶುದ್ಧ ಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಟ.	ಪಂಙ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ.	ಶುದ್ಧ.
೨	೩	ಪಿಖ್ಯಾತೆ	ವಿಖ್ಯಾತೆ.
,,	೯	ಮಮತೆಯುಜಿ	ಮಮತೆಯುಲಿ
,,	೧೬	ಭೂಧರವಾಸ	ಪ್ರಮಥಗಣೇಶ
೩	೫	ವೀರಳ	ವೀರರ
,,	೧೬	ದೊಲಿ	ದೊಲಿ
೪	೧೫	ಉಸುರುವೆನು	ಉಸಿರುವೆನು
೫	೧೪	ಉಸಿರೊಳಗೆ	ಉಸುರೊಳಗೆ
೯	೨	ವಿಹುದೆ	ವಿಹದೆ
೧೦	೧೭	ಬಹುವಿವಿ	ಬಹುವಿಧ
೧೧	೧೫	ವ್ಯಮರೆನಿರುವ	ವ್ಯಮರೆದಿರುವ
೧೨	೫	ಉತ್ತಮರೊಳಬ್ಯುತ್ತಮರ್ಳ	ಉತ್ತಮರೊಳುತ್ತಮಳೆನಿಪ,
,,	೨೧	ಪಡೆಸನ್ನಾಹ	ಬಲಸನ್ನಾಹ
೧೫	೨೦	ನಿವಗರ್ಪಿಸಿದೆ	ನಿನಗರ್ಪಿಸಿದೆ
೧೬	೩	ಮಿಸುಕದಲಿ	ಮಿಸುಕದೊಲು
೧೭	೧೮	ಗೊನಿಕರ	ಗೋಸಿಕರ
೨೨	೧೫	ಕೃಪೆಯಿರಲು ಯೆನಗೆ	ಕೃಪೆಯಿರಲ್ಕೆನಗೆ
,,	೧೭	ಜನನಿಯುಲಿಂದು	ಜನನಿಯುಳಿಂದು
೨೮	೧೯	ಪರರೋಳು	ಪರರೊಳು
೩೩	೫	ನೂಪೂರ	ನೂಪುರ
೩೬	೧೬	ಹಿವವಾಹಿತವ	ಹಿತವಹಿತವನು
,,	೨೨	ಸದ್ಗುಣೆ	ಸದ್ಗುಣಿ
೪೧	೬	ಆತ್ಮಜೆ	ಆತ್ಮಜೆಗೆ
೪೯	೧೧	ಸಂಪ್ರಿತಿಯಿಂ	ಸಂಪ್ರೀತಿಯಿಂ
೫೬	೨೦	ವೃತೆಯರೀ	ವ್ರತೆಯರೀ
೬೯	೪	ಸಿಖಾಮಣಿ	ಶಿಖಾಮಣಿ
೭೧	೧೫	ನುಡವೆನು	ನುಡಿವೆನು
೭೨	೧೨	ಅಪ್ಪದು	ಅಪ್ಪುದು
,,	೨೦	ದವನೀತ	ನವನೀತ

ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀ ಸತಿ ಸಾವಿತ್ರಿ ಮಹಾತ್ಮ್ಯೆ

ಪ್ರಾರಂಭ.

-: ಪ್ರಥಮೋಽಧ್ಯಾಯ :-

ಪೀಠಿಕೆ.

ಭಾ. ಷ.

ಶ್ರೀ ಗಣಪತಿಯೆ ನುತಿಪ ಜನರಿಗೆ |
ಬೇಗದಿಂದಿಷ್ಟಾರ್ಥ ವೀಯುವ |
ನಾಗಿರುವೆ, ಮೇಣಾದಿ ಪೂಜ್ಯನು ಜಗಕೆ ನೀನೆಂದು ||
ಬಾಗುವೆನು ಮತ್ಕೃತಿಯ ಪೂರ್ವದಿ |
ಸಾಗಿಸುತ ನಿರ್ವಿಘ್ನದಿಂ, ಶರ- |
ಣಾಗತನ ಕೈವಿಡಿದು ಕೊಡು ಎನಗಿಷ್ಟ ಸಂಪದವ ||೧||

ವಾಣಿ ವೀಣಾಪಾಣಿ, ಪನ್ನಗ |
ವೇಣಿ ಸತಿಕುಲ ಜಾಣೆ, ಬೊಮ್ಮನ |
ರಾಣಿ ಗಾನ ಪ್ರವೀಣೆ ಸುಗುಣಶ್ರೇಣಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ ||

ಕಾಣೆನಾ ಭೂತಲದಿ ಬುಧ ಸಿ- |
ರ್ವಾಣರೊಳು ನಿನಗಧಿಕ ದೇವರ |
ವಾಣಿಸಾ ಮನ್ಮಂದತೆಯ ಭೊ: ಮಾತೆ ವಿಖ್ಯಾತೆ. ॥ ೨ ॥

ಶ್ರೀಲಕುಮಿ ಭೂರಮಣ ಸಜ್ಜನ |
ಪಾಲ, ಗಾನವಿಲೋಲ, ಸದ್ಗುಣ- |
ಜಾಲ ವರ ಗೋಪಾಲ, ದುರ್ಜನ ಕಾಲ, ಮಾಲೋಲ ॥
ನೀಲ-ಮೇಘ-ಶ್ಯಾಮ ಸುಂದರ |
ಬಾಲ ನಿರುಪಮ ಲೀಲ ಪರಮ ವಿ- |
ಶಾಲ, ಸುಮನಸ ವಂದ್ಯ, ರಕ್ಷಿಪುದೆನ್ನ ಮಮತೆಯಲಿ ॥ ೩ ॥

ಸಾಗರೋದ್ಭವೆಯಾಗಿ ಭೋಗ ವಿ- ।
ರಾಗದಲಿ *ತ್ರಿಜಗಾಧಿಪತಿಯಹ ।
ನಾಗ-ಶಯನನ ಕೈವಿಡಿದು, ವೈಕುಂಠದೊಳು ನೆಲಿಸಿ ॥
ಬಾಗಿ ಬೇಡುವ ಭಕ್ತ ಗಣಕನು- ।
ರಾಗದಿಂ ಫಲವಿತ್ತು ಪೊರೆಯುವ ।
ನಾಗವೇಣಿಯೆ ಲಕುಮಿ ಕರುಣಿಪುದೀ ಮಹಾಕೃತಿಯ ॥ ೪ ॥

ಈಶ ಭೂಧರ ವಾಸ, ಸರ್ಪ ವಿ- ।
ಭೂಷ, ನಿರುತೋಲ್ಲಾಸ ಗಿರಿಜಾ- ।
ಧೀಶ ಭಕ್ತಾವಾಸ ನತಜನ ದಾಸ ಭೂತೇಶ ॥
ವಾಸವಾನುತ ಸುರ ತರಂಗಿಣಿ- ।
ಪೋಷ, ವರ ರಜತಾದ್ರಿವಾಸ ಸು- ।
ರೇಶ ಶಂಭುವೆ ಶರಣು, ಕರುಣವ ತೋರು ಮತ್ಕೃತಿಗೆ ॥ ೫ ॥

---

(೧) ಇಷ್ಟಾರ್ಥವ-ಬಯಸಿದುದನ್ನು. ಸಂಪದ-ಪದವಿ. (೨) ಪನ್ನಗ-ಸರ್ಪ ವಾಣಿಸು-ಕಳೆ. (೩) ಪಾಲ-ರಕ್ಷಿಸುವವ. ಜಾಲ-ಸಮೂಹ. ಮಾ-ಲಕ್ಷ್ಮಿ. ಸುಮನಸರು-ದೇವತೆಗಳು. (೪) ಸಾಗರ-ಸಮುದ್ರ. ಅಹ-ಆದ. ಅನುರಾಗ-ಪ್ರೀತಿ. (೫) ಭೂಧರ-ಪರ್ವತ. ಸುರತರಂಗಿಣಿ-ದೇವಗಂಗಾ.

ಚಂಡಿ ಪರಮ *ಪ್ರಚಂಡಿ ಪರಚಾ- ।
ಮುಂಡಿ ಶುಂಭ ನಿಶುಂಭ ಪರಮೋ- ।
ದ್ದಂಡ ರಾಕ್ಷಸ ಚಂಡುಗಳ ಚಂಡಾಡಿ ಖಂಡಿಸಿದ ॥
ಪುಂಡೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದೊಳು ನಿನಗು- ।
ದ್ದಂಡ ವೀರಳ ಕಾಣೆ, ತವ ಕರ ।
ಪುಂಡರೀಕವ ನೀಡು ಮಸ್ತಕದಿ, ಗಿರಿಜಾತೆ ॥ ೬ ॥

ಹಿರಿಯರಿಟ್ಟರ್ಥವನು ಮಕ್ಕಳು ।
ಹರುಷದಿಂ ಭೋಗಿಸುತ ಮೆರೆಯುವ ।
ತೆರದಿ ಪೂರ್ವದೊಳಿದ್ದ ಕವಿವರರಿಟ್ಟ ವಾಗ್ಧನವ ॥
ಸರಸದಿಂ ಕೊಂಡವರ **ಋಣಿ**ಯಾ- ।
ಗಿರುವೆ ನಾನಲ್ಲದಲೆ ಪೌರುಷ ।
ವಿರುವದೇನಿದರೊಳಗೆನಗೆ, ಸಲೆ ತಿಳಿದು ನೋಡಲ್ಕೆ ॥ ೭ ॥

ಕನ್ನಡದ ಕೃತಿ ಎಂದುಪೇಕ್ಷಿಪ ।
ಛನ್ನ ಮಾನ್ಯರಿಗಂಜಿ ವಿನಯದೊ- ।
ಳಿನ್ನು ಪೇಳುವೆ ನನ್ನ ಹಿಮ ಕರ್ನಾಟಕಾಂಜಿಯಲಿ ॥
ಮುನ್ನಿನಿಂದೊಲೆ-ದಿರ್ದರಿಂಗಾ ।
ಭಿನ್ನುಡಿಯು ಸಮನಿಪ್ಪುದೆ? ಲೋಕದಿ ।
ಕನ್ನಡಿಯ ಪೋಲ್ ಕಾಣುವದೆ ಮೊಗ ಜಲದಿ ನೋಡಿದೊಡೆ ॥ ೮ ॥

ಪಡೆದವಳ ಕ್ಷೀರಾಮೃತವನುರೆ ।
ಕುಡಿವ ಸಮಯಕ್ಕಮಿತ ಸುಖವನು ।
ಪಡೆಯುತಾ ನಂದಾಬ್ಧಿಯೊಳ್ ಸಲೆ ನಲಿವ ಬಾಲಕನ ॥

---

(೬) ತವ-ನಿನ್ನ. ಪುಂಡರೀಕ-ಕಮಲ. ಮಸ್ತಕ-ತಲೆ. (೭) ಅರ್ಥ-ದ್ರವ್ಯ, ವಾಗ್ಧನವ-ಶಬ್ದದ್ರವ್ಯವನ್ನು. ಪೌರುಷ-ಹೆಚ್ಚಳ. (೮) ಉಪೇಕ್ಷಿಪ-ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವ. ಸಮನಿಪ್ಪುದೆ-ಸರಿದೋರುವದೆ. (೯) ಪಡೆದವಳ-ತಾಯಿಯ. ಕ್ಷೀರ-ಹಾಲು. ಅಬ್ಧಿ-ಸಮುದ್ರ. ಸಲೆ-ಚನ್ನಾಗಿ.

ಹಿಡಿದು ತಂದತಿ ಬಲುಮೆಯಿಂದಲಿ ।
ಕುಡಿಸಿದೊಡೆ ಮೇಲ್ಪಾಲ ಸವ ತಾ ।
ಕುಡಿಯ ಬಲ್ಲನೆ? ಪ್ರೀತಿಯಿಂ ಮೇಣ್ ಸಬಲನಪ್ಪವನೆ? ॥ ೯ ॥

ಆವ ಭಾಷೆಯದೇನು, ಜೀರಿ ।
ನ್ಯಾವ ಲಿಪಿಯಾಗೇನು, ತಿಳಿಯ ।
ಲ್ಯಾವ ದೇಶವದೇನು, ನೆರೆ ಸಜ್ಞಾನ ಪಡೆಯಲ್ಕೆ ॥
ಸಾವಧಾನದಿ ಕಾಯ್ವ ಹರಿ ತಾ ।
ಭಾವವೀಕ್ಷಿಸಿ ಕೊಡುವ ನಾ ಸ- ।
ದ್ಭಾವನೆಯನಲ್ಲದಲೆ, ಲಿಪಿ ಭಾಷೆಗಳನೀಕ್ಷಿಸನು ॥ ೧೦ ॥

ಇಂಥ ಸದ್ಗುಣವಂತ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ।
ಕಾಂತನಮಲ ಪ್ರೇರಣದಿ ನಾಂ ।
ಶಾಂತದಿಂ ಪೇಳುವೆನು ಯಮ ಪಾಶದಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರ್ದ ॥
ಕಾಂತನನು ಬಿಡಿಸಿರ್ದ ಸತಿ ಸೀ- ।
ಮಂತ-ಮಣಿ ಸಾವಿತ್ರಿ ಕಥೆಯನು ।
ಅಂತರಿಸದಲೆ ಕೇಳಬೇಕೆಂದುಸುರುವೆನು ನಯದಿ ॥ ೧೧ ॥

ಧಾರುಣಿಯೊಳೀ ಸತ್ಕಥಾಮೃತ ।
ವಾರು ಭಕುತಿಯೊಳಾಲಿಪರೊ, ಮೇ- ।
ಣಾರು ಸದ್ಭಾವದೊಳು ಪೂಜಿಪರೀ ಮಹಾ ಸತಿಯ ॥
ಆರು ಬರೆದೋದುವರಿವನು, ಮೇ- ।
ಣಾರು ಪಾಡುವರವರ ಗದಗಿನ ।
ವೀರನಾರಾಯಣನು ಪೊರೆಯುವನಿಷ್ಟ ಫಲವಿತ್ತು ॥ ೧೨ ॥

ಮೇಲ್ಪಾಲು-ಹೊಯ್ಹಾಲು. (೧೦) ನೆರೆ-ಚನ್ನಾಗಿ. ಸಾವಧಾನದಿ-ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ. ಭಾವ-ಮನಸ್ಸು. (೧೧) ಕಾಂತ-ಗಂಡ. ಉಸುರುವೆನು-ಹೇಳುವೆನು. (೧೨) ಧಾರುಣಿ-ಭೂಮಿ. ಆಲಿಪರೊ-ಕೇಳುವರೊ ಪೊರೆಯುವನು-ಕಾಪಾಡುವನು. ಇತ್ತು-ಕೊಟ್ಟು.

-: ಕಥಾ ಪ್ರಾರಂಭಃ :-

ಸಂ. ಸೂ. ಪ.॥ ಪೊಡವಿಪತಿತಾಂ ಪುತ್ರ ಶೋಕದಿ ।
ಕಡು ಬಳಲಿ ಬೆಂಡಾಗಿ ನಿಜಸತಿ ।
ಯೊಡನೆ ಚಿಂತೆಯೊಳಿರಲು ಕಂಡನು ವರ ಮುನೀಶ್ವರನ ॥
ಒಂದು ದಿನ ರಜತಾದ್ರಿಯೊಳು ಪೂ- ।
ರ್ಣೇಂದು ಧರ ಗಿರಿಜಾತೆಯೊಡನಾ- ।
ನಂದದಿಂ ಕುಳಿತಿರಲು ಬಂದು ಸನತ್ಕುಮಾರಕನು ॥
ವಂದಿಸುತಃ— ಪೇಳ್ಇಂದುಧರ ಸತಿ- ।
ವೃಂದಕತಿ ಸೌಭಾಗ್ಯವಾವುದ ।
ರಿಂದ ಲಭಿಸುವದೆನಗೆನಲು, ಗಿರಿಜೇಶನಿಂತೆಂದ ॥ ೧೩ ॥
ಲೇಸನಾಡಿದೆ, ಮುನಿವರನೆ ಸಂ- ।
ತೋಷವಾಯ್ತೆಂದೆನಗೆ, ಕೇಳ್ ಕಮ- ।
ಲಾಸನನ ನಿಜ ಸತಿಯಳಾಶೀರ್ವಾದದಿಂ ಜನಿಸಿ ॥
ಪಾಶಧರನುಸಿರೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕಾ- ।
ಯಾಸ ಬಡುತಿಹ ಪತಿಯನಾ ಯಮ ।
ಪಾಶದಿಂ ಬಿಡಿಸಿರ್ದ **ಸತಿ ಸಾವಿತ್ರಿ** ಸತ್ಕಥೆಯ ॥ ೧೪ ॥
ಉರ್ವಿ ಪಾಲಕನಶ್ವಪತಿ ಎಂ- ।
ಬೋರ್ವ ನೃಪ, ಮದ್ರಾಖ್ಯ ದೇಶದಿ ।
ಸಾರ್ವಭೌಮಾಧಿಪನೆನಿಸಿ ಶೋಭಿಸುತ ಭೂ-ಸತಿಯ ॥
ಸರ್ವ ಕಾಲದಿ ಪೊರೆದು ಸಿರಿಯಿಂ ।
ಗರ್ವಿಸದೆ, ಧರ್ಮಾನುಸಾರದೊ- ।
ಳಿರ್ಪನವ ಪರಿಜನರ *ಪ್ರೇಮಾಸ್ಪದನು ತಾನಾಗಿ ॥ ೧೫ ॥

---

(೧೩) ರಜತಾದ್ರಿ-ಬೆಳ್ಳಿಯ ಪರ್ವತ, ಕೈಲಾಸ. ಇಂದು-ಚಂದ್ರ. ಲಭಿಸು-ದೊರಕು. (೧೪) ಕಮಲಾಸನನ-ಬ್ರಹ್ಮನ. ಪಾಶಧರ-ಯಮ. (೧೫) ಉರ್ವಿ-ಭೂಮಿ. ಪರಿಜನರ-ಪ್ರಜಾದಿಗಳ.

ಸಕಲ ವಿದ್ವಜ್ಜನರು, ಕಾಲಾಂ- ।
ತಕನ ಪೋಲುವ ಭಟರ್ರು, ಸಮಯೋ- ।
ಕ್ತಿಕ ವಿಶಾರದ ವಿಬುಧರಿಂದ್ರ ಮಹೇಂದ್ರ ಜಾಲಕರು ||
ವಿಕಟ ರಸಿಕರು ಬ್ರಹ್ಮ ವಿದ್ಯಾ- ।
ಧಿಕರು, ನರ್ತಕಿಯರು ಮಹೀ ಪಾ- ।
ಲಕನ ಮಣಿ ಮಂದಿರದ ಸಭೆಯೊಳಗೆಸೆವರನು ದಿನದಿ || ೧೬ ||

ರಾಜ ರಾಜಾಧಿಪನೆನಿಸಿ ಸುರ- ।
ರಾಜನಿರ್ದಾವಾಸಮೆನೆ ಮಿಗೆ ।
ರಾಜಿಸುವ ಮಂದಿರದ ಹರಿವಿಷ್ಟರದಿ ಮದ್ರೇಶ ॥
ರಾಜಿಸುವ ಭೂಸುರ ಕುಲಾಬ್ಧಿಗೆ ।
ರಾಜನೆನೆ ನೆರೆ ವಿಸ್ತರಿಪ ಕವಿ- ।
ರಾಜನಾವನೊ? ಕಾಣೆ ಬಿಡದಂತವನ ವೈಭವವ ॥ ೧೭ ॥

ಲಾಲಿಸಜ ಸಂಭವನೆ ಪೊಡವೀ- ।
ಪಾಲಗಖಿಳಾ ಸಂಪದವು ಬಲು ।
ಗೀಳವಾಗಿಯೆ ತೋರಿದುದು ತನುಜಾತ ಹೀನತೆಗೆ ॥
ಆಳುವವರಾರುಂಟು? ವಂಶದ ।
ಏಳಿಗೆಯ ಖಂಡಿಸಲು ಬಂದಿಹ ।
ಕಾಲ ರೂಪವ ಪೊತ್ತನೆಂಬತಿ ಘನದ ಚಿಂತೆಯಲಿ || ೧೮ ||

ಪೊಡವಿ ಪಾಲಕರುದರದೊಳು ತಂ- ।
ದಿಡಿಸುತಡಿಗಡಿಗಮಿತ ಶೋಕದ ।
ಕಡಲಿನೊಳು ಮುಳುಗಿಸುವ ಮುಚಿತವೆ? ಹಾಸ್ಯ ವಾಡಲ್ಕೆ ॥

---

(೧೬) ಸಮಯೋಕ್ತಿಕ-ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ. ವಿಶಾರದ-ಕುಶಲ. ಬುಧ-ಪಂಡಿತ. ವಿಕಟ-ಬಹಳ. (೧೭) ಸುರರಾಜ-ದೇವೇಂದ್ರ ಆವಾಸ-ಮನೆ. ರಾಜಿಸು-ಶೋಭಿಸು ಹರಿವಿಷ್ಟರ-ಸಿಂಹಾಸನ. ರಾಜ-ಚಂದ್ರ. (೧೮) ತನುಜಾತ-ಮಗ. ಕಾಲ-ಯಮ.

ಕೆಡವಿ, ಬಿದ್ದಿಹನೆಂದು ಹರುಷದಿ ।
ಕಡು ನಗೆಯ ಬೀರುವರು ಲೋಕದ ।
ಒಡೆಯರಪ್ಪರೆ ದೇವ! ಎನುತವನಂದು ಬಿಸುಸುಯ್ದ ॥ ೧೯ ॥

ಏಕೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆಲೆ ವಿಧಿಯೆ? ಮ- ।
ತ್ತೇಕೆ ಕೊಟ್ಟೆಲೊ ಸಕಲ ವೈಭವ ।
ಕಾಕು ದೈವಿಗೆ? ಲೋಕದೊಳಗಿನ್ನಿಲ್ಲ ಎನ್ನುಳಿದು ॥
ನೀ ಕೊಡಲು, ಸತ್ಪಾತ್ರರೊಡನಾ ।
ನೇಕರಾ ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಶೋಕದಿ ।
ನೂಕುವರು ದಿನಗಳನು, ಕೊಡು ಶೋಗೆಂದವನಿಯೊಳ ॥ ೨೦ ॥

ಹಸಿದು ಬಳಲುತ ಬಂದ ಮನುಜರಿ- ।
ಗಶನವನ್ನೀಯದಲೆ, ಹರುಷದಿ ।
ಮಿಸುಪ ರಾಸಿಗೆ ಹಾಸಿದೊಡೆ ಕೊಂಡಾಡುವರೆ ತನ್ನ ॥
ಹಸುಳರಿಲ್ಲದವಗೀ ಭಾಗ್ಯವು, ।
ಹಸುಳಯುತರಿಂಗಾ ದರಿದ್ರ್ಯವು ।
ಎಸೆಯುವದೆ ಎಲೆ ದೇವ! ಕೊಟ್ಟುದರಿಂದ ಫಲ ಬಹುದೆ? ॥ ೨೧ ॥

ಪುತ್ರ ಹೀನರಿಗಿಲ್ಲ ಗತಿ, ಎಂ- ।
ದುತ್ತಮೋತ್ತಮ ಶ್ರುತಿಗಳುರೆ ಸಾ- ।
ರುತ್ತಲಿರುವದು ಹುಸಿಯಹುದೆ? ದುರ್ಲಭದ ದೇಹವನು ॥
ಹೊತ್ತು ಸಾರ್ಥಕವೇನು? ಕರುಣಾ ।
ವೃತ್ತಿ ಪೋಯಿತೆ! ಪೊರೆ ಎಲೈ ಪುರು- ।
ಷೋತ್ತಮನೆ ನಡುನೀರಿನೊಳು ಕೈ ಬಿಡುವುದನುಚಿತವು ॥ ೨೨ ॥

(೧೯) ಕಡಲು–ಸಮುದ್ರ. (೨೦) ಕಾಕು-ಕೆಟ್ಟ. ಉಳಿದು-ಬಿಟ್ಟು. ಅವನಿ-ಭೂಮಿ. (೨೧) ಹಸುಳರು–ಮಕ್ಕಳು. (೨೨) ಸಾರುತ್ತಲಿರುವುದು-ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು. ದುರ್ಲಭ–ಅಸಾಧ್ಯ. ಅನುಚಿತವು-ಅಯೋಗ್ಯವು.

ಎಷ್ಟು ಮರಗುವಳಬಲೆ! ದಿನದೊಳ ।
ಗೆಷ್ಟು ಕೃಶಳಾಗಿಹಳೊ, ದೈವವ ।
ನೆಷ್ಟು ಹೇವಳೊ! ಬಳಲಿಹಳೊ! ಕಳವಳಿಸಿರುವಳಿನ್ನ ॥
ಎಷ್ಟು ಶಪಿಸುತ್ತಿಹಳೊ ಮನದೊಳ ।
ಗೆಷ್ಟು ಕಾತಳಗೊಂಡಿರುವಳ- ।
ನ್ನುಷ್ಟನೆಂತಹದಿಹುದೆನುತ ಚಿಂತಿಸುವ ಸಮಯದಲಿ ॥ ೨೩ ॥

ನೋಡು ಪಥದಲಿ ತಿರುತಿರುಗಿ ಕಳೆ- ।
ಗುಂದುತೊಂದರಗಳಿಗೆ ವಿಶ್ರಮ- ।
ಕೆಂದು ನೋಳಿಯದಿಲ್ಲದಿರುವಿ ಕಾರ್ಯವೇಂತಹದೊ ॥
ಬೆಂದೆನಿವರೊಳು ಬಹಳವೇನರ- ।
ವಿಂದಿನಿಯು ಕೂಡಾ ವಿಲಾಸಕೆ ।
ಯೊಂದು ನಿಮಿಷವು ದೊರೆಯದೆಂತಹ ಕಾರ್ಯ ಸಮನಿಸಿತೊ ॥ ೨೪ ॥

ಒಂದು ಗಾಲಿಯ ರಥವದಕೆ ಬಲು ।
ಅಂದ ಗೇಡಿಗ ಸಾರಥಿಯು ಬ- ।
ಲ್ಪಿಂದ ಸೊಕ್ಕಿದವೇಳು ಕುದುರೆಗಳೆಂಥ ವೈಭವವ ॥
ನೊಂದು ಕೊಟ್ಟಿಹನೆಷ್ಟೊ ಮಾಧವ ।
ನೆಂದು ಘನತರ ರೋಷದಿಂದರ- ।
ವಿಂದಸಖ ಕಿಡಿಯಾದನೆನೆ ಕಣ್ಗೆಸೆದ ಪಶ್ಚಿಮದಿ ॥ ೨೫ ॥

ಕಲ್ಲು ಹೃದಯಿಗಳಾ ಪುರುಷರೆಂ- ।
ದೆಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದೊಡಲ್ಲಿ ನುಡಿವಾ ।
ಕಲ್ಲು ಹೃದಯದ ಪುರುಷನೀಪರಿ ಶೋಕಿಸಲ್ಕವನ ॥

---

(೨೩) ಅಬಲೆ-ಸ್ತ್ರೀ.(ಹೆಂಡತಿ) ಕೃಶ-ಸೊರಗು. ಕಾತಳ-ಸಿಟ್ಟು. (೨೪) ಪಥ-ಹಾದಿ ಅರವಿಂದಿನಿ-ಕಮಲಿನಿ (ಸೂರ್ಯನಿರುವಾಗಲೇ ಅರಳಿರುವ ದರಿಂದ ಆ ಕೆಂದಾವರೆಗಳಿಗೆ ಸೂರ್ಯನ ಹೆಂಡತಿಯರೆಂದು ಕವಿಕಲ್ಪನೆ.) (೨೫)ಬಲ್ಪಿಂದ-ಪ್ರಾಯದಿಂದ. ಅರವಿಂದಸಖ-ಸೂರ್ಯ

ವಲ್ಲಭಿಯ ದುಃಖಾತಿರೇಕದ।
ಸೊಲ್ಲು ಪೇಳಲ್ಕಳ ವಿಹುದೆ ನೆರೆ।
ಬಲ್ಲವನು ನೀನೇ ವಿಚಾರಿಪುದವಳ ಶೋಕವನು || ೨೬ ||

ಕೇಳಜಾತ್ಮಜ ಮನದೊಳಾ ಭೂ।
ಪಾಲನೀಪರಿ ಚಿಂತಿಸುತ ಸತಿ।
ಯಾಲಯಕೆ ಪೊರಮಟ್ಟನಾ ಸಮಯದೊಳಗುರೆ ನೊಂದು ||
ಜಾಲದಲಿ ಬಿದ್ದೆರಳೆ ಯಂದದೊ-।
ಳಾ ಲತಾಂಗಿಯು ಪುತ್ರ ಶೋಕದ।
ಜಾಲದಲಿ ಕಡು ಬಳಲಿಮುದಕಿಂತೆಂದ ನಿಜಸತಿಗೆ— || ೨೭ ||

ಶೋಕವೇತಕೆ *ತ್ರಿಭುವನದಿ ಬಲು।
ಕಾಕು ದೈವಿಗಳಾವು ವಿಧಿಯ ಪ-।
ರಾಕು ಮುರಿವವರುಂಟೆ ಲೋಕದಿ, ತಿಳಿದು ನೋಡಲ್ಕೆ ॥
ಆ ಕಮಲ ಸಖ ಕಮಲನಾಭರಿ-।
ಗಾ ಕಮಲಜನ ಲಿಖಿತ ತಪ್ಪಿತೆ।
ನೀ ಕುದಿದು ಕೊರಗಲ್ಕೆ ಫಲವೇನಿಹುದು, ಪೇಳೆನಗೆ ॥ ೨೮ ॥

ರಾಯನಾಡಿದ ನುಡಿಗೆ ಜಲಜ ದ-।
ಳಾಯತಾಕ್ಷಿಯು ಶೋಕದಿಂದಲಿ—।
ಬಾಯಿಲಾಡಲು ಬಲು ಸುಲಭ ವಿಹುದಾ ವಿರಕ್ತತೆಯು ॥
ಬಾಯಿ ಮಾತಿನೊಳೇನು ಫಲವಾ-।
ವಾಯು ಗೆಲ್ಲಲು ವರ ಮುನಿಗಳತಿ।
ಗಾಯದಿಂದಲಿ ತಪವ ಮಾಡಿದೊಡಿಲ್ಲ ಸಾಧ್ಯವಮು ॥ ೨೯ ॥

---

(೨೬) ವಲ್ಲಭಿ–ಹೆಂಡತಿ. ಸೊಲ್ಲು-ಬಗೆ(ಮಾತು). (೨೭) ಅಜ-ಬ್ರಹ್ಮ. ಜಾಲ-ಬಲಿ. ಎರಳೆ–ಚಿಗರಿ. (೨೮) ಕಮಲನಾಭ–ವಿಷ್ಣು, ಕಮಲಜ ಬ್ರಹ್ಮ. (೨೯) ರಾಯ-ತ್ಸ. ರಾಜ. ನಳಿನ-ಕಮಲ. ಆಯತ–ವಿಶಾಲ. ಅಕ್ಷಿ–ಕಣ್ಣು.

ಕಳೆದ ಜನ್ಮದೊಳಾವ ಸತಿಯಳ |
ಯಳೆ ಮಗುವ ಕೊಂದಿರುವೆನದರಿಂ ।
ಕಳೆಯುವೆನೊ ಶಿಶುಹೀನಳಾಗೀ ಸತಿಯ ಜನ್ಮವನು ॥
ನಳಿನ ಪೀಠನದೇನು ತಪ್ಪಿದ |
ರೊಳಗೆ, ಬಿತ್ತಿದ ಬೀಜದಂದದಿ ।
ಬೆಳೆಯು ಬರ್ಪುವದಲ್ಲದಲೆ ಜೇಡಿದ್ದು ಬೆಳೆಯುವದೆ ॥ ೩೦ ॥

ನಂದನನ ಮೊಗದಾವರೆಯನಾ |
ನಂದದಿಂ ಮುದ್ದಿಸುತ ವಟ್ಟಡಿ- ।
ಯಂದವನ್ನೀಕ್ಷಿಸುತ ತೊದಲಿಸುತಾ*ಡ್ವ ಕಿರಿನುಡಿಯ ॥
ನಂದದಿಂ ಲಾಲಿಸುತ ನಲೆಯುವ ।
ಚಂದ್ರಮುಖಿ ತಾನೆಷ್ಟು ಪುಣ್ಯವ |
ಪೊಂದಿ ಬಂದಿಹಳೀ ಧರಿತ್ರಿಯೊಳವಳಿಗೆಣೆ ಯುಂಟೆ ॥ ೩೧ ॥

ಈ ಪರಿಯೊಳತಿ ಚಿಂತೆಯಿಂದಿರೆ |
ತಾಪಸೋತ್ತುಮ ನೋರ್ವನೈದಿಹ |
ನಾಪುರದ ಬಾಗಿಲದೊಳಂದಾ ಚರ ನುಸುರೆ ಕೇಳ್ದು ॥
ಭೂಪತಿಯು ಕಡು ಹರುಷದಿಂದಾ |
ತಾಪಸನ ಕರೆತಂದು ಬಹುವಿಧಿ- |
ಧೋಪಚಾರಗಳಿಂದ ಸಿಂಹಾಸನದಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ॥ ೩೨ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಕವಿಕಿಂಕರ ತೊರವೆ ರಾಘವಾಂಕ ಕವಿ ವಿರಚಿತ

ಸತಿ ಸಾವಿತ್ರಿ ಮಹಾತ್ಮೆಯೋಳ್ ಪ್ರಥಮೋಧ್ಯಾಯ

ಪದ ೩೨ ಕ್ಕೆ ಮಂಗಲಮಸ್ತು.

---

(೩೦) ನಳಿನ ಪೀಠ–ಬ್ರಹ್ಮ. (೩೧) ನಂದನ-ಮಗ. ಅಂದ-ಚಂದ. ಎಣೆ-ಸರಿ. (೩೨) ತಾಪಸ-ತಪಸ್ವಿ. ಐದಿಹ-ಬಂದಿಹ.

-: ಅಥ ದ್ವಿತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯ :-

ಸಂ. ಸೂ. ಪ. ॥ ವರ ಮುನಿಗಳುಪದೇಶದಿಂದಾ ।
ಧರಣಿಪತಿ ವಿಪಿನಾಂತರಕೆ ತಾಂ ।
ಪೊರಮೊಡಲು ತೋರಿದವು ಶುಭ ಶಕುನಗಳು ಕಂಗಳಿಗೆ ॥

ಬಂದ ಮುನಿ ಪುಂಗವನ ಪದವಾ ।
ನಂದದಿಂದಾದರಿಸಿ ಪುಷ್ಪ ಸು- ।
ಗಂಧ ಮಾಲ್ಯಾದಿಗಳೊಳರ್ಚಿಸು ತವರ ಪದಯುಗಕೆ ॥
ವಂದಿಸಲ್ಕಷ್ಟಾಂಗದಿಂ " ಮನ- ।
ದಂದ ಸಿದ್ಧಿಪುದೇಳಿ " ಸುತ ಲಾ- ।
ನಂದದಿಂ ಪಿಡಿದೆತ್ತಿ ಬೆಸಗೊಂಡನು ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠ ॥ ೧ ॥

ನಿರುತ ಶಾಂತಾಕಾರದಿಂದೀ ।
ಧರೆಯ ನಾಳ್ದಾದಿಸುವ ಮುಖ ಚಂ- ।
ದಿರಗೆ ಚಿಂತಾ ಗ್ರಹಣ ವಿಂದೇಕಾಯ್ತು ಪರಿಜನರ ॥
ಪೊರೆವವನು ನೀ ನಿನಿತು ಚಿಂತಾ ।
ತುರದಿ ಪೈಸುರೆದಿರುವ ಬಗೆಯದು ।
ಸರಸ ಮಸ್ಸುದೆ ರಾಯ ಬಿಡು ಕಾತರಿಪುದೇಕಿನ್ನು ॥ ೨ ॥

ಎಂದೊಡನೆ ನೃಪ ಮೌಳಿ ಯತಿ ನಯ ।
ದಿಂದ ಘನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮಾಯಾ ।
ಬಂಧನವ ಕುಗ್ಗಿಸುವ ಸಂತತಿ ಕಾಣೆ ನೀವರೆಗು ॥
ಮುಂದೆನಗೆ ಗತಿಯೇನು ಜನ್ಮವು ।
ಬಂದುದಕೆ ಸಾರ್ಥಕವದೇನಾ- ।
ಯ್ತೆಂದೊಡನೆ ಮುನಿನಾಥ ಕರುಣದಿ ನುಡಿವನರಸಂಗೆ ॥ ೩ ॥

ಸೂ) ವಿಪಿನ-ಅರಣ್ಯ. ಕಂಗಳು-ಕಣ್ಣು. (೧) ಪುಂಗವ-ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಅರ್ಚಿಸು ಪೂಜಿಸು. ಬೆಸಗೊಂಡನು-ಕೇಳಿದನು. (೨) ನಿರುತ-ಯಾವಾಗಲೂ (೪) ಮೌಳಿ-ತಲಿ (ಶ್ರೇಷ್ಠ) ಸಂಸೃತಿ-ಸಂಸಾರ.

ಚಿತ್ತಯಿಸು ವಸುಧೀಶ ನಿನಗೊಂ- ।
ದುತ್ತಮೋಪಾಯವನು ಪೇಳುವೆ ।
ನಿತ್ಯದೊಳಗತಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ಭಕ್ತರಿಗೆ ॥
ಸತ್ಯದಿಂದಿಷ್ಟಾರ್ಥವೀಯುವ ।
ಳುತ್ತಮರೊಳತ್ಯುತ್ತಮಳ್ ಸಾ- ।
ವಿತ್ರಿಯಂ ತಪಗೈದು ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ಪಡೆವುದಾತ್ಮಜನ ॥ ೪ ॥

ಲೇಸನಾಡಿದೆ! ಯಲೆ ಮುನಿಪ, ಪತಿ- ।
ಭಾಷೆಯನು ಸಟೆಗೈವ ಸತಿ ಮ- ।
ತ್ತೀಸಕಲ ಭೂತಳದಿ ಪುಡಕಿದೊಡಾವಳಿರ್ದಪಳು ॥
ಆ ಸರಸಿಜೋದ್ಭವನ ಲಿಖಿತವ ।
ನಾಶ ಪಡಿಸೆಂದವನ ಸತಿಗೆಲೆ ।
ಭೂಸುರೋತ್ತಮ ಪೇಳಲೆಂತೆಂದನು ಮಹೀಪಾಲ ॥ ೫ ॥

ಭೂಮಿಪನ ನುಡಿಗೇಳ್ದು ಕರುಣದೊ- ।
ಳಾ ಮುನಿಪ ನಸು ನಗುತಲರಸಂ- ।
ಗೀ ಮಹಿಯೊಳಿನ್ನಾರು ಪೇಳ್ದರು ನಿನ್ನ ಘಣೆಯೊಳಿಹ ॥
ಆ ಮಹಾ ವಿಧಿಲಿಖಿತಪರ್ಥವ ? ।
*ಪ್ರೇಮದಿಂದಿತ್ತುಚಿತ ವೇನದು? ।
ಕಾಮಿಗಳ **ಕಾರ್ಯಾಂತ ಫಲವೇ ದೈವ** ತಿಳಿಯೆಂದ

॥ ೬ ॥

ಉಣ್ಣುವದು ದೈವದೊಳಗಿದ್ದರೆ ।
ಯುಣ್ಣುವೆನು ನಾನೆಂದೊಡಾ ನಿಧಿ ।
ಯುಣ್ಣಿಸಲು ಬರ್ಪುವನೆ? ಪಡೆ ಸನ್ನಾಹವಿಲ್ಲದಲೆ ॥

---

(೪)ವಸುಧಾ-ಭೂಮಿ. ನಿರ್ಮಲ-ಶುದ್ಧ. (೫) ಸಟೆ-ಸುಳ್ಳು. ಲಿಖಿತ-ಬರಹ. ಮಹೀ-ಭೂಮಿ. (೬) ಉಚಿತ-ಇನಾಮು. ಕಾಮಿಗಳ-ಫಲಾಪೇಕ್ಷಿಗಳ (೭) ಪಡೆ-ಸೈನ್ಯ. ಸನ್ನಾಹ-ಸಜ್ಜು.

ಉನ್ನತವ ಸಂಗ್ರಾಮದೊಳು ತನ-।
ಗಿನ್ನು ಜಯ ದೈವದೊಳಗಿದ್ದರೆ।
ಬನ್ನ ಬಡುವುದಪೇಕ್ಷಕೆನೆ, ದೊರೆಯುವಳೆ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ॥ ೭ ॥

ಇದನರಿತು ಭೂಪಾಲ, ಮನದಲಿ।
ಕುದಿಕುದಿದು ವಿಧಿಲಿಖಿತದೊಳಗಿಹ।
ಹದನವನ್ನರಿಯದಲೆ ಕೊರಗದೆ ದೃಢ ಸುಭಕ್ತಿಯಲಿ ॥
ಮುದದೊಳಾಸಾವಿತ್ರಿಯಂ ನೆರೆ।
ಸದಮಲಾನಂದದೊಳು ಪೂಜಿಸಿ।
ವಿದಿತ ಫಲವನು ಪಡೆದು ಸುಖಿಯಾಗಿರು ನಿರಂತರದಿ ॥ ೮ ॥

ಲಾಲಿಸಜ ಸಂಭವನೆ! ಪೊಡವೀ।
ಪಾಲಗೀಪರಿ ನುಡಿದು ಮುನಿಯಾ।
ಕಾಲದಲಿ ಪೊರಮಟ್ಟು ತನ್ನಾಶ್ರಮಕೆ ನೃಪತನ್ನ॥
ಶ್ರೀ ಲತಾಂಗಿಯಳೊಡನೆ *ಪ್ರೇಮದ।
ಲೀಲೆಯಿಂದಾದಿನದ ರಜನೀ-।
ಯಾಳಿಕೆಯು ಕಳೆಯುತಿರಲಾಯ್ತು ನಿಶಾಂತಯಾಮವದು ॥ ೯ ॥

ಬೀಸಿದುದು ತಂಗಾಳಿ, ನಳಿನ ವಿ-।
ಕಾಸಿದುದು, ನೈದಿಲೆಗೆ ಸುಪ್ತಿಯು।
ಸೂಸಿದುದು, ಪತಿ-ಬಾಹು-ಬಂಧ ವಿಮೋಚಿದುದು ಸತಿಗೆ ॥
ನಾಶವಾದುದು ತಿಮಿರ, ಜನಸಂ-।
ತೋಷಿಸಿದುದು ತಾರಾಂಗನೆಯು ಮೊಗ।
ಮಾಸಿದುದು ನಿಶೆಯಾಂತವರುಣೋದಯದೊಳಾ ದಿನದಿ ॥ ೧೦ ॥

ಬನ್ನ-ಕಷ್ಟ. (೮) ವಿಧಿ-ಬ್ರಹ್ಮ. ವಿದಿತ-ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ. ನಿರಂತರ-ಯಾವಾಗಲೂ. (೯) ಪೊರಮಟ್ಟು-ಹೊರಟನು. ರಜನೀ-ಕತ್ತಲೆ. ನಿಶಿ-ಕತ್ತಲೆ. ಯಾಮ- ಝ. ಜಾವ. (೧೦) ವಿಕಾಸು-ಅರಳು. ನೈದಿಲೆ-ರಾತ್ರಿಕಮಲ. ಸುಪ್ತಿ-ನಿದ್ರೆ. ತಿಮಿರ-ಕತ್ತಲೆ.

ಮೂಡವೆಣ್ಣಿನ ಪುಣ್ಯ ರಾಶಿಗೆ |
ಪಾಡದಾವುದು ದೇವನಾವನ ।
ಜೇಡಿ ಪಡೆದಳೊ ವರವ, ಲೋಕೇಕ್ಷಣನು ಸುತನಾಗೆ ||
ನೋಡಿರಾ ವರ ಗರ್ಭ ಲಾಂಛನ |
ಕೂಡಿತೆಂದು ಕವೀಂದ್ರ ಕಲ್ಪನೆ ।
ಮಾಡುವಂದದಿ ಶುಭ್ರವಾದಳು ಪೂರ್ವ ಲಲಿತಾಂಗಿ || ೧೧ ||

ಸೂರ್ಯನುದಯಾದ್ರಿಯೊಳಡರೆ ನೃಪ ।
ಸಾರ್ವಭೌಮನು ಮಿಂದು ನಿತ್ಯದ ।
ಸರ್ವವಿಧಿ ನಿಯಮಗಳ ತೀರಿಸಿ ಕರೆದು ಸಚಿವನನು ||
ಉರ್ವಿಯಂ ಪಾಲಿಪುದು ಗುರು ಮುನಿ- ।
ವರ್ಯನುಸುರಿದ ತೆರದಿ ವಿಪಿನದೊ- ।
ಳಿರ್ದನಾಂ, ಸಾವಿತ್ರಿಯಾರಾಧನದಿ ನೀನಿನ್ನು || ೧೨ ||

ರಕ್ಷಿಪುದು ರಾಜ್ಯವನು, *ಪ್ರಜಗಳ |
ನೀಕ್ಷಿಪುದು ತವ ತನುಜರಂದದಿ |
ಶಿಕ್ಷಿಪುದು ದುರ್ಮಾರ್ಗಿಗಳನತಿ ಕರುಣದೋರದಲೆ ||
ದಕ್ಷತೆಯೊಳಾಶ್ರಮಿಗಳಂ ಸಂ- ।
ರಕ್ಷಿಪುದು ಯೋಗ್ಯಾನುಚಿತವ ನಿ- ।
ರೀಕ್ಷಿಪುದು ನೆರೆ ಸಾವಧಾನದೊಳಿನ್ನು ರಾಜ್ಯದೊಳು || ೧೩ ||

ಸಿರಿಯ ಮೋಹಾಸ್ತ್ರದೊಳು ಸಿಲುಕಿದ ।
ಹರಿ ಯುವಳ ತೌರೂರಿನಲಿ ಬಲು |
ಸರಸವಾಡುತ ದೇವಪುರ-ಶೃಂಗಾರವನು ತೊರೆದು ||

---

(೧೧) ಮೂಡವೆಣ್ಣು-ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀ. ಲೋಕೇಕ್ಷಣ-ಸೂರ್ಯ. ಲಾಂಛನ-ಗುರ್ತು. (೧೨) ಮಿಂದು-ಸ್ನಾನಮಾಡಿ. ಸಚಿವ-ಮಂತ್ರಿ, (೧೩) ಆಶ್ರಮಿಗಳಂ- ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ಗೃಹಸ್ಥ, ವಾನಪ್ರಸ್ಥ, ಸನ್ಯಾಸ ಎಂಬ ೪ ಆಶ್ರಮದವರನ್ನು. (೧೪) ಸಿರಿಯ ತೌರೂರು-ಕ್ಷೀರಸಾಗರ.

ಉರಗನೋಳ್ಮೈ ಮರೆದು ಮಲಗಿರೆ ।
ನರರು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದಲಿ ।
ಮರುಳರಾಗುವದೇನದಚ್ಚರಿಯಲ್ಲ ಲೋಕದಲಿ ॥ ೧೪ ॥

ಮರೆವರಾರಿಹರೆಂಬುದನು ತಮ- ।
ಗಿರುವಳಾಚಂದ್ರಾರ್ಕ ಸಿರಿ ಯೆಂ- ।
ದರಿತು ಮೈ ಮರೆದಿರುವರೆಮಗಿನ್ನಾರು ಸಮರೆಂದು ॥
ಇರಲಿನಿತು ಕ್ಷಣ ಸುಖ ವಿಕಾರದಿ ।
ಧರೆಯು ಬೆಳಗುವ ಕೋಲುಮಿಂಚಿನ ।
ತೆರದೊಳಾ ಸಿರಿಯುಡಗೆ ಯಾಚಿಸು ತಿರ್ಪರಜ್ಞ ಜನ ॥ ೧೫ ॥

ತಿಳಿದು ಲಕುಮಿ ಗುಣಂಗಳೆಲ್ಲವ ।
ಕೊಳಗುಳದಿ ವಸುಧೀಶರಸ್ತ್ರವ ।
ಸೆಳೆದು ರಕ್ತಸ್ರಾವದಿಂ ರಣ ದೇವತೆಯನರಿದು ॥
ತೊಳಲುತಿರೆ ಸ್ವಭವಕೆ, ನಿನಗಿ ।
ನ್ನಿಳೆಯು ತಾನಾಯಾಸ ವಿಲ್ಲದೆ ।
ಯೊಲಿದಿರಲು ಮೈ ಮರೆಯು ಬೇಡೆಲೆ ಸಚಿವ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೬ ॥

ಬಲ್ಲವನು ನೀನೆಲ್ಲ ವಿಷಯವ ।
ನಿಲ್ಲ ನಮ್ಮರಸೆಂಬ ದುಃಖವ ।
ನೊಲ್ಲು *ಪ್ರಜರಿಂಜಾರದಂತೀ ಧರೆಯ ರಕ್ಷಿಸಲು ॥
ಇಲ್ಲ ನಿಮ್ಮಳಿದೆಂದು ರಾಜ್ಯವ ।
ನೆಲ್ಲ ನಿನಗರ್ಪಿಸಿದೆ ಕುಶಲದೊ ।
ಳೆಲ್ಲ ಕೀರ್ತಿಯ ಕಾಯ್ದು ಭಾರವು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆಂದ ॥ ೧೭ ॥

ಉರಗ-ಸರ್ಪ ಕಟಾಕ್ಷ-ಕಡೆಗಣ್ಣಿನ ನೋಟ(ಒಲುಮೆ) (೧೫) ಆಚಂದ್ರಾರ್ಕ-ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರಿರುವ ವರೆಗೆ. ಯಾಚಿಸು-ಭಿಕ್ಷೆಬೇಡು. (೧೬) ಕೊಳಗುಳದಿ-ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ. (೧೭) ಬಲ್ಲವನು-ತಿಳಿದವನು. ಅರ್ಪಿಸು-ಒಪ್ಪಿಸು.

ಉಟ್ಟನೀಪರಿ ನುಡಿದು ನಾರಿನ ।
ಬಟ್ಟೆಯನು, ಮನ-ಮರ್ಕಟವ ನೆರೆ ।
ಕಟ್ಟಿದನು ಸುಜ್ಞಾನ ಪಾಶದಿ ಮಿಟ್ಟು ಮಿಸುಕದಲೆ ॥
ಸುಟ್ಟನಾ ಷಡ್ರಿಪುಗಳನು, ಮನ ।
ವಿಟ್ಟನಾ ಸಾವಿತ್ರಿಯೋಳ್ ಪ್ರೋರ ।
ಮಟ್ಟನಂತಃಪುರಕೆ ಕಾಣಲು ನಿಜಸತಿಯನಾಗ ॥ ೧೮ ॥

ತೋರೆ ತನ್ನಯ ಪತಿಯ ರೂಪವ ।
ತಾರೆಗಂಗಳೆಯಾಗ ಪತಿ-ಪದ ।
ವಾರಿಜಕೆ ವಂದಿಸುತ—*ಕ್ಷಮಿಸಲ್ಬೇಕು ನಿಜ ಸತಿಯ ॥
ಘೋರತರವಪರಾಧವನು ತಡ- ।
ದೋರಿಮುದಕೆನಗೀಗ ವಲ್ಕಲ- ।
ಧಾರಿಯಾಗಲು ದೊರೆಯಬೇಕವಕಾಶವೆನಗೆನಲು ॥ ೧೯ ॥

ಕೇಳಿನಿಜಸತಿ ನುಡಿಯ ಪೊಡವೀ- ।
ಪಾಲ— ಬರಲೇನಿಹುದು ನಿನಗಾ ।
ಕಾಳ ಕಟ್ಟಡವಿಯಲಿ ಸುಖವೀ ರಾಜ್ಯ ವೈಭವದ ॥
ಗಾಳಿಸಹ ಬರದಲ್ಲಿ, ಕಷ್ಟದಿ ।
ಕಾಲಗಳೆಯಲು ಬರಲದಾವನು ।
ಪೇಳಿದನು ನೆರೆ ತಿಳಿದು ನೋಡಿಂತೆಂದ ನಿಜ ಸತಿಗೆ ॥ ೨೦ ॥

ರಾಯನಾಡಿದ ನುಡಿಗೆ ಪದ್ಮದ- ।
ಳಾಯತಾಕ್ಷಿಯು— ಸತಿಗೆ ಪತಿ-ಪದ ।
ತೋಯಜಕ್ಕಿಂತಧಿಕವೇ ರಾಜ್ಯಾದಿ ಭೋಗಗಳು ॥

---

(೧೮) ಮಿಟ್ಟುಮಿಸುಕದಲೆ-ಚಿಂತೆಯು ಉಲುಕದ ಹಾಗೆ. ಷಡ್ರಿಪು-ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಮೋಹ, ಲೋಭ, ಮದ, ಮತ್ಸರ. (೧೯) ತಾರೆಗಂಗಳೆ-ನಕ್ಷತ್ರದಂತೆ ಕಣ್ಣುಳ್ಳವಳು. ವಲ್ಕಲ-ನಾರುಬಟ್ಟೆ. (೨೦) ಕಾಳ-ಕೆಟ್ಟ. (೨೧) ಪದ್ಮ-ಕಮಲ, ತೋಯಜ-ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು, ಕಮಲ.

ಜೀಯ ಸತಿ ಧರ್ಮವನು ಬಿಟ್ಟ- ।
ನ್ಯಾಯ ಪಥದಿಂ ನಡೆಯಲವಳಿಗೆ ।
ಪಾಯಜಲಧಿಯ ದಾಂಟಲಿನ್ನೇನಿಹುದು ಸಾಧನವು ॥ ೨೧ ॥
ಪೊರೆಯಲೆಂತಂಗನೆಯು ಜನ್ಮವ ।
ಧರಣಿಯೊಳು ಪತಿ ಮುಖ ವಿಯೋಗ- ।
ಸ್ಮರಣೆಯನು ಸೈರಿಸಲುಪಾಯವದೇನಿಹುದು ಮತ್ತೆ ॥
ಅರಳುವದೆ ಹೃತ್ಕಮಲ ಪತಿ ಭಾ- ।
ಸ್ಕರನ ಮುಖಗಾಣದಲೆ ತಿಳಿ ಯೆಂ ।
ದರಸನಡಿದಾವರೆಗೆರಗಿ ನುಡಿದಳು ಸರೋಜ ಮುಖಿ ॥ ೨೨ ॥
ಆದೊಡೆಲೆ ಪತಿರಾಯ ತನ್ನಯ ।
ಪಾದುಕೆಯನೆನಗಿತ್ತು ಪೋದೊಡೆ ।
ಯೀ ಧರೆಯೊಳಾಂ ಪೊರೆವೆ ಜನ್ಮವ ನಿಲ್ಲದೊಡೆ ತನ್ನ ॥
ಪಾದ ಪಂಕೇರುಹಕೆ ತನುವ ನಿ- ।
ವೇದಿಸುವೆನೆನಲಾ ಲತಾಂಗಿಯ ।
ನಾದರಿಸಿ ಪಾದುಕೆಯ ಕೊಟ್ಟವನೀಶ ಪೊರಮಡಲು ॥ ೨೩ ॥
ತೋರಿದವು ಕಂಜಾಕ್ಷಿಯರ ಜಲ- ।
ಪೂರಿತದ ಕುಂಭಗಳು, ಶುಕತತಿ ।
ಪಾರಿದವು, ಬಲಗಟ್ಟಿದವು ಕಾಕಾಳಿ ಗೊ ನಿಕರ ॥
ಸಾರಿದವು ಗಜವಾಜಿ, ಕಂಪುರೆ ।
ಬೀರಿದವು ಪೂದೋಟ, ಪರಮಾ ।
ಕಾರದೀ ಶುಭ ಶಕುನಗಳ ಕಂಡನು ಪುರಾಗ್ರದಲಿ ॥ ೨೪ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಕವಿಕಿಂಕರ ತೊರವೆ ರಾಘವಾಂಕ ಕವಿ ವಿರಚಿತ

ಸತಿ ಸಾವಿತ್ರಿ ಮಹಾತ್ಮೆಯೊಳ್ ದ್ವಿತೀಯೋಧ್ಯಾಯ

ಪದ ೫೬ ಕ್ಕೆ ಮಂಗಲಮಸ್ತು.

3

-:ಅಥ ತ್ರಿತಿಯೋಧ್ಯಾಯ:-

ಸಂ. ಸೂ. ಪ. ॥ ವಿಪಿನದೊಳ್ಸಾವಿತ್ರಿಯಂ ಜಹು।
ತಪದಿ ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ಮರಳಿ ಬರಲಾ- |
ತಪದ ಮಹಿಮೆಯೊಳಾಗ ಗರ್ಭಿಣಿ ಯಾದಳಂಗನೆಯು ॥
ಕೇಳು ಮುನಿಕುಲ ತಿಲಕ ಪೊಡವಿ।
ಪಾಲ ತನ್ನಾ ಪುರದ ಪರಮ ವಿ-।
ಶಾಲ ಸೀಮೆಯ ನುಳಿದು ನಡೆಯುತ ವಿಪಿನ ಮಾರ್ಗದಲಿ ॥
ತಾಳುತಿರೆ ಬಹು ಕಷ್ಟಗಳ, ತಂ-।
ಗಾಳಿ ಪುಷ್ಪಾಸವದೊಡನೆ ಭೂ-।
ಪಾಲಕನ ಮೈ ಸೋಂಕೆ, ಸರಸಿಯ ಕಂಡನೆದುರಿನಲಿ ॥ ೧ ॥
ಕೊಳವೊ, ಮನಸಿಜನತಿ ವಿನೋದದಿ |
ಜಲ ವಿಹಾರಕೆ ಕಲ್ಪಿಸಿದ ತಂ- |
ಗೊಳವೊ, ಸುರನದಿಯುಗಮವೋ ಮೇಣ್ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರಮರು ||
ಪಲವು ಬಗೆಯಿಂ ಪೊಗಳುತಿಹ ನಿ- |
ರ್ಮಲದ ಸೌಂದರ್ಯವನು ನೋಡ-।
ಲ್ಕಿಳಿಯೊಳಿಟ್ಟಿಹ ದರ್ಪಣವಿದೆನಲೆಸೆದುದಾ ಸರವು ॥ ೨ ॥
ಕುಪಥದೊಳ್ದಿನಪತಿಯ ಘನದಾ।
ತಪಕೆ ಕಾತರಗೊಂಡ ಮದ್ರಾ।
ಧಿಪನು ಪರಮಾನಂದದಿಂ ಮೀಯಲ್ಕೆ ಸರಸಿಯಲಿ ||
ಅಪರಿಮಿತ ತೇಜೋ ವಿರಾಶಿಯ |
ತಪನ ತಾ ನಪರಾಬ್ಧಿಯಲಿ ಪೋ।
ದಪನೊ ಧರೆ ತಿರುಗದಲೆ ಯೆಂಬ ವೊಲೆಸೆವ ಪಡವಣದಿ ॥ ೩ ||

---

(೧) ಆಸವ–ಮಕರಂದ. ಸೋಂಕು–ತಾಕು. ಸರಸಿ-ಸರೋವರ. (೨) ಮನಸಿಜ-ಕಾಮ. ಕೊಳ-ಸರೋವರ. ಸುರನದಿ–ಗಂಗಾನದಿ. ದರ್ಪಣ–ಕನ್ನಡಿ. (೩) ಕುಪಥ-ಕೆಟ್ಟಹಾದಿ. ಆತಪ-ಬಿಸಿಲು. ತಪನ-ಸೂರ್ಯ

ಪ್ರೋಂಗೆ ರವಿ ಪಡುವಣದಿ ನೃಪ ತಾ ।
ನಾಗಲಾನ್ಹಿಕ ನಿಯಮಗಳ ನತಿ ।
ಬೇಗದಿಂ ಪೂರೈಸುತಲಿ ಪದ್ಮಾಸನದಿ ಕುಳಿತು ॥
ನೀಗಿ ಕ್ಷುದೆ ತೃಷೆಗಳನು ನಿರ್ಮಲ- ।
ನಾಗಿ ಹೃತ್ಪಟಲದೊಳು ಮೂರ್ತಿಯ ।
ಜಾಗು ಮಾಡದೆ ನಿಲಿಸಿ *ಸ್ತುತಿಸಿದನಮಲ ಭಕುತಿಯಲಿ ॥ ೪ ॥

ಅಂಬೆ ವಿಶ್ವ ಕುಟುಂಬೆ ಭಕ್ತರ ।
ಬೆಂಬಿಡದೆ ಕಾಯ್ವಂಬಿಕೆಯೆ ರವಿ- ।
ಬಿಂಬ ತೇಜಳೆ ಪೊಂಬಸಿರನರ್ಧಾಂಗಿ ನೀನಿನ್ನು ॥
ಹಂಬಲಿಪ ಪದ ದಾಸನನ್ನು ಪ- ।
ರಾಂಬರಿಸಿ ಪೊರೆದೀಗ ನಿನ್ನ ಪ- ।
ರಾಂಬಳೆಂಬಾ ಬಿರದು ಕಾಯಲ್ಬೇಕು ಜವದೊಳಗೆ ॥ ೫ ॥

ಕರುಣಿಪದೊಳತಿ ಕರುಣಿಪಳು ಯೆಂ- ।
ದುರವಣಿಸಿ ತವ ಪಾದ-ಕಮಲಕೆ ।
ಶರಣು ಪೊಕ್ಕಿಹ ಚರಣದಾಸನ ಮೇಲೆ ದಯದೋರಿ ॥
ಪೊರೆವವಳು ನೀನೆಂದು ಮನದಲಿ ।
ಪರಮ ಧೃಡ ನಿಶ್ಚಯದಿ ನಂಬಿದೆ ।
ಪೊರೆಯ ಬೇಕೌ ತಾಯೆ! ನಿನಗಪರಾಧಿ ನಾನಲ್ಲ ॥ ೬ ॥

ಕಂದರಾನಂದದಲಿ ಗೆಳೆಯರ ।
ವೃಂದದೊಳಗಾಡುತಿರೆ ಕೊರತೆಯು ।
ಬಂದೊಡನೆ ರೋದಿಸುತ ತಾಯ್ಬಳಿಗೈದುವಂದದಲಿ ॥

---

(೪) ಕ್ಷುದೆ-ಹಸಿವು. ತೃಷೆ-ನೀರಡಿಕೆ. ಜಾಗು-ತಡ. (೫) ಅಂಬೆ-ತಾಯಿಯೇ. ವಿಶ್ವ-ಜಗತ್ತು. ಪೊಂಬಸಿರ-ಬ್ರಹ್ಮ. ಜವದೊಳಗೆ-ತೀವ್ರವಾಗಿ. (೬) ಉರವಣಿಸಿ-ಬೇಗಬಂದು. ಚರಣ-ಪಾದ.

ಬಂದುದೀ ಭವದಾಟದಲಿ ಘನ- ।
ಕುಂದು ಜನನಿಯಳೆನುತ ಚರಣಕೆ ।
ಬಂದ ನಂದನಗಿಂದು ದಯದೋರುವದದುಚಿತ ಕಣಾ! ॥ ೭ ॥

ಲಾಲಿಸೆಲೆ ವಿಧಿ ಸಂಭವನೆ ಭೂ- ।
ಪಾಲನಾ ಸಾವಿತ್ರಿಯಂ ಬಹು ।
ಕಾಲ ಪರ್ಯಂತರದಿ ಪರಿ ಪರಿ *ಸ್ತುತಿಸೆ ಭಕುತಿಯಲಿ ॥
ಕೇಳದಿರೆ ತನ್ನೊರಲ ಬಗೆಯಾ- ।
ನೀಲ ಲೋಚನೆಯಾಗ ಪೊಡವಿ ।
ಪಾಲನಾಚರಿಸಿದನು ವನದೊಳು ಘೋರತರ ತಪವ ॥ ೮ ॥

ಕೆಲವು ದಿನ ಗಿಡದೆಲೆಗಳಿಂದಲಿ ।
ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ನೀರಿನಿಂದಲಿ ।
ಕೆಲವು ದಿನ ತೃಣ ತೊಗಟೆಯಿಂದಲಿ ಪೊರೆಯೆ ಜನ್ಮವನು ॥
ನಳಿನಜೋದ್ಭವನರಸಿ ಬರದಿರೆ ।
ಬಳಿಕ ಗಾಳಿಯನುಂಡು ಕೆಲದಿನ ।
ಕಳೆಯೆ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಮೈದೋರಿದಳು ನಳಿನಾಕ್ಷೀ ॥ ೯ ॥

ಸೂಸಿದವು ಕಣ್ಣಿಂದಲಾನಂ- ।
ದಾಶ್ರುಜಲ ಕಂಧರವು ಬಹು ಸಂ- ।
ತೋಷದಿಂದುಬ್ಬಿದುದು ಕಂಡೊಡನವಳ ಸಿರಿ ಮೊಗವ ॥
ಗಾಸಿಯಾಪತ್ಯುಗ್ರ ತಪದಾ ।
ಯಾಸವಡಗಿದುದಾಗ ನೃಪ ಪರಿ ।
ತೋಷದಿಂ ಸಿರವಾಗಿ ವಿನಯದಿ ನುಡಿವನಜ ಸತಿಗೆ ॥ ೧೦ ॥

ಕಣಾ-ಕಂಡೆಯಾ. (೮) ಒರಲು-ಕಷ್ಟದ ಕೂಗು. ಲೋಚನ-ಕಣ್ಣು. (೯) ತೃಣ-ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿ. ಮೈದೋರಿದಳು-ಕಂಡಳು. (೧೦) ಕಂಧರ-ಕೊರಳು. ತೋಷ-ಆನಂದ.

ಶಾಂತ ಮೂರುತಿ ಭವ ವಿಮೋಹದ ।
ಭ್ರಾಂತಿಗಳೆಯುವ ತನಯರಿಲ್ಲದೆ ।
ಪ್ರಾಂತ ಗಾಣದೆ ಬಳಲಿ ಬೆಂಡಾಗಿಹೆನು ಭವದೊಳಗೆ ॥
ಸಂತತಿಯನುಳಿದೀ ಭವದಿ ವಿ- ।
ಶ್ರಾಂತಿ ಮತ್ತೇನಿಹುದು ಪೇಳಾ ।
ಸಂತತಿಯ ಭಿಕ್ಷಾರ್ಥಿ ಯಾಗಿಹೆನೆನಲು ಸಾವಿತ್ರೀ— ॥ ೧೧ ॥
ಧಾತ್ರಿಪತಿ ತವ ದೈವದೊಳು ಸ- ।
ತ್ಪುತ್ರ ಸಂತತಿ ಯಿಲ್ಲವಾದೊಡೆ ।
ಪುತ್ರಿಯೋರ್ವಳು ಪುಟ್ಟುವಳು ಕುಲ ಪಾವನವ ಮಾಳ್ಪ ॥
ಪಾತ್ರಳಪ್ಪಳು ಪೂಜೆಗೀ ಲೋ ।
ಕತ್ರಯದಿ ಸರ್ವತ್ರರೋಳ್ ಸಾ ।
ವಿತ್ರಿ ನಾಮಾಂಕಿತವನಿಡು, ಭಯ ಬೇಡ ನಿನಗಿನ್ನು ॥ ೧೨ ॥
ಹೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟುವದೆಂದೊಡನೆ ಮೊಗ ।
ಬಣ್ಣಗುಂದಿತು ನೃಪಗೆ, ಶಿವ! ಶಿವ!! ।
ಹೆಣ್ಣಿಗಾಗಿಯೆ ವಿಪಿನದೊಳಗತಿ ತೊಳಲಿ ಬಳಲುತಲಿ ॥
ಮಣ್ಣುಗೂಡಿದೊಲಾಯ್ತು ದುಃಖದ ।
ಕಣ್ಣು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಯ್ತು! ತಾಯಿಯೆ ।
ಹೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟಲಿ ಬೇಡ, ಲೋಕತ್ರಯದ ಮನುಜರಿಗೆ ॥ ೧೩ ॥
ಗರ್ಭದೊಳ್ನವ ಮಾಸ ಧರಿಸುತ ।
ಅರ್ಭಕತ್ವದಿ ಮೊಲೆಯುಣಿಸಿ ಘನ- ।
ದುಬ್ಬಿನಿಂದಲಿ ಪೊರೆದು ತಾನುಣ್ಣುವದನದಕುಣಿಸಿ ॥
ಕೊಬ್ಬಿಸುತ ಪರ-ಗೃಹಕೆ ಜವದೊಳು ।
ದಬ್ಬಿಬಹ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳ್ ಮ- ।
ತ್ತೊಬ್ಬರಾಗಲಿ ಬೇಡವೆನಲವಳೆಂದಳರಸಂಗೆ ॥ ೧೪ ॥

---

(೧೧) ಭವ-ಸಂಸಾರ. ಪ್ರಾಂತಗಾಣದೆ-ಕಡೆಗಾಣದೆ. (೧೨) ಧಾತ್ರಿ-ಭೂಮಿ. ಪಾವನ-ಪವಿತ್ರ. (೧೪) ಅರ್ಭಕತ್ವ-ಬಾಲತ್ವ.

ಆರು ಪಡೆದರು ನಿನ್ನ? ಮತ್ತಿ- ।
ನ್ನಾರು ಪೊರೆದರು ಮೊಲೆಯುಣಿಸಿ? ಪೇ- ।
ಳಾರು ಪಡೆಯುವರೀಗ ನಾ ಕೊಟ್ಟೊಡೆ ಸುಪುತ್ರನನು ? ॥
ನಾರಿಯಿಂ ಕುಲ-ಕೋಟಿ-ಜನರು- ।
ದ್ಧಾರರಪ್ಪರು ಸಾಧ್ವಿಯಾದೊಡೆ, ।
ವಾರಿದಪ್ಪಿದ ನಾರಿ ವಂಶದ ಮಾರಿಯಪ್ಪವಳು. ॥ ೧೫ ॥

ಪರರ ಮನೆಗೀಡಾಗ್ವಳೆಂದತಿ ।
ಮರುಗಬೇಡೆಲೆ ನೃಪನೆ; ರಣ ವೀ- ।
ರರನು, ದೇಶೋದ್ಧಾರರನು ಪಡೆಯುವ ಮಹಾ ಜನನೀ ॥
ಇರದೆ ತಾನಪ್ಪವಳು ಮಗಳೆಂ- ।
ದರಿತು ಮನದಿ ವಿಕಲ್ಪನಾಂಕುರ ।
ತರದೆ ನಡಿ, ಯನ್ನಾಂಶದೋಳ್ಪುಟ್ಟುವಳು ಮಗಳಿನ್ನು ॥ ೧೬ ॥

ಎಂದೊಡನೆ ನೃಪ ನೆಗಳಿ ಪರಮಾ ।
ನಂದದಿಂದೊಪ್ಪುತಲೆ,— ತಾಯಿಯೆ ।
ಬಂದ ಭಯವೇತರದು ನಿನ್ನಯ ಕೃಪೆಯಿರಲು ಯೆನಗೆ ॥
ಮಂದ ಬಾಲನ ತಪ್ಪು ತಡೆಗಳ ।
ನೊಂದನೆಣಿಸಲ್ಬಹದೆ ಜನನಿಯು ।
ಯೆಂದು ಚರಣಕ್ಕೆರಗಿ ಸ್ತುತಿಸಿದ ನಮಲ ಬಕುತಿಯಲಿ ॥ ೧೭ ॥

ಜಯ ಜಯತು ಜಗದಂಬೆ ಜಯ ಜಯ ।
ಜಯ ಜಯತು ಶಶಿಬಿಂಬೆ ಜಯ ಜಯ ।
ಜಯ ಜಯತು ಕರುಣಾಂಬೆ ಜಯಜಯ ಜಯತು ಜಯಜಯತು ॥

---

(೧೫) ಪಡೆದರು-ಹಡೆದರು. ಸಾಧ್ವಿ-ಪತಿವ್ರತಾಸ್ತ್ರೀ. ಅಪ್ಪು-ಆಗು. (೧೬) ಇರದೆ. ಬಿಡದೆ. ವಿಕಲ್ಪನೆ-ಕೆಟ್ಟ ಆಲೋಚನೆ. (೧೭) ಮಂದ-ದಡ್ಡ. (೧೮) ಶಶಿಬಿಂಬೆ- ಚಂದ್ರನಂತೆ ಶಾಂತವಾದ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತಳೇ. ಸುಕದಂಬೆ- ಸುಗಂಧಯುಕ್ತಳೇ.

ಜಯತು ವಿಶ್ವ ಕುಟುಂಬಿ ಜಯ ಜಯ ।
ಜಯ ಜಯತು ಸುಕವಂಬಿ ಜಯ ಜಯ ।
ಜಯಜಯತು ಭಕ್ತಾಭಿಮಾನಿಯ ಜಯತು ಜಯಜಯತು॥ ೧೮ ॥

ಕೇಳು ವಿಧಿ ಸಂಭವನೆ ಕರುಣಾ ।
ಕಾಲಿ ನೃಪ ಪರಿ*ಸ್ತುತಿಸಿ ಮೇಲ- ।
ಕ್ಕೇಳುವನಿತರೊಳವಳು ತೋರದಲಿರಲು ಬಹು ಮರುಗಿ ॥
ಆಲಯಕೆ ಪೊರಮಟ್ಟು ತನ್ನ ವಿ- ।
ಶಾಲ ಸೀಮೆಯೊಳೈದಿದೊಡೆ ಜನ ।
ಜಾಲ ಮುಸುಕಿತು ಮೊಳಗಿದವು ಜಯ ಭೇರಿ ವಾದ್ಯಗಳು ॥ ೧೯ ॥

ಹರಿಣ ಲೋಚನೆ ತನ್ನ ಮನವನು ।
ಹರಿಬಿಡದೆ ಭಾಗ್ಯದೊಳು ನಿತ್ಯದಿ ।
ಹರಿಪತಿಯ ಧ್ಯಾನದೊಳು ಕಾಲವ ಕಳೆಯುತಿರಲಾಗ ॥
ಹರಿ ಸತಿಯ ಮೆಚ್ಚಿಸಲು ಪೋಗಿಹ ।
ಹರಿರುಹಾಕ್ಷನ ಬರುವ ಕೇಳುತ ।
ಹರಿಗಮನೆ ಮುಳುಗಿದಳು ಪರಮಾನಂದ ಜಲಧಿಯೊಳು ॥ ೨೦ ॥

ಬರುವ ಹಾರೈಸುತಲೆ ತನ್ನಯ ।
ಚರಣದಾವುಗೆಗಳನು ಪೂಜಿಪ ।
ತರುಣಿ ತಾನೆಷ್ಟೊರಲುವಳೊ ಕೊರಗಿಹಳೊ! ಮನದೊಳಗೆ ॥
ಪರಮ ವ್ರತದೊಳಗೆಷ್ಟು ಕಾಯುವ ।
ಪುರಿಸಿ ಕಳೆಗುಂದಿಹಳೆನುತ ನೃಪ ।
ಬರಲು ತನ್ನಂತಃಪುರಕೆ, ರವಿ ಪೋದ ಪಡವಣದಿ ॥ ೨೧ ॥

[ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಹರಿ ಶಬ್ದಾರ್ಥವು] (೨೦) ಹರಿಣ-ಚಿಗರೆ. ಹರಿಬಿಡದೆ-ಹೋಗಗೊಡದೆ. ಹರಿಪತಿಯು-ಅಶ್ವಪತಿಯು. ಹರಿಸತಿಯ-ಸಾವಿತ್ರಿಯ ಹರಿರುಹ-ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಕಮಲ. ಹರಿಗಮನೆ-ಆನೆಯಂತೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ನಡೆಯುವ ಅರಸಿಯು. (೨೧) ಹಾರೈಸು-ಅಪೇಕ್ಷಿಸು. ಅವುಗೆ-ಪಾದುಕೆ.

ಬಂದೊಡನೆ ಚರಣದ್ವಯಕೆ ನಯ |
ದಿಂದ ನಸು ಲಜ್ಜೆಯ ಸುಹಾಸ್ಯದಿ |
ವಂದಿಸಿದ ವರ ಕೋಮಲಾಂಗಿಯನಪ್ಪಿದೊಡೆ ತಪದಿ ॥
ಕುಂದಿದೀರ್ವರ ಕಾಯ ಪರನಾ |
ನಂದದಿಂದುಬ್ಬಿದುದು ಪೇಳ- |
ಲ್ಸಂದಿಹುದೆ ಪರಮಾತ್ಮನಾ ಭವ-ಮೋಹ ಜಾಲವನು ॥ ೨೨ ॥
ಎಸೆವನಾಸಮಯದೊಳು ಮನಸಿಜ |
ಮಿಸುಪ ಪೂ-ಕೂರ್ಗಣೆಗಳಿಂ ನೆರೆ |
ಮಸೆದು ತರುಣರ ನವರ ಘಾತಿಗೆ ನ್ಯೆವರೆದು ಜವದಿ ॥
ವಸುಧೆಗುರುಳುವ ತೆರದಿ ಮಂಚದ |
ಮಿಸುಪ ತಲ್ಪದೊಳೊರಗಿ ಕಳೆವರು |
ಕುಸುಮ-ಶರ-ಲೀಲಾ-ವಿನೋದದೊಳಂದು ರಾತ್ರಿಯನು ॥ ೨೩ ॥
ಕಳೆಯೆ ಕೆಲದಿನವನಿತರೊಳ್ನವ |
ನಳಿನಪತ್ರಾನನೆಯು ಗರ್ಭವ |
ತಳೆಯಲತ್ಯಾನಂದದೋಳ್ ಮುಳುಗಿದುದು ಸಕಲ ಜನ ॥
ಅಳಿಸುವವರಾರುಂಟು ವಿಧಿಸತಿ |
ಯಳ ವರವ ಭೂಮಂಡಲದಿ ಶಿಶು |
ಬಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿತು ಗರ್ಭಾಂಬುಜದಿ ದಿನ ದಿನಕೆ ॥ ೨೪ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಕವಿಕಿಂಕರ ತೊರವೆ ರಾಘವಾಂಕ ಕವಿ ವಿರಚಿತ

ಸತಿ ಸಾವಿತ್ರಿ ಮಹಾತ್ಮೆಯೋಳ್ ತ್ರಿತಿಯೋಧ್ಯಾಯ

ಪದ ೮೦ ಕ್ಕೆ ಮಂಗಲಮಸ್ತು.

---

(೨೨) ದ್ವಯ- ೨. (ಜೋಡು) ಸಂದಿಹುದೆ-ಸಾಧ್ಯವಿರುವದೆ. (೨೩) ಮನಸಿಜ-ಕಾಮ. ಮಿಸುಪ-ಶೋಭಿಸುವ. ಪೂಕೂರ್ಗಣೆ-ಹದನವಾದ ಹೂಬಾಣ. ತಲ್ಪ-ಹಾಸಿಗೆ. (೨೪) ತಳೆಯಲು-ಧರಿಸಲು.

-:ಅಥ ಚತುರ್ಥೋಽಧ್ಯಾಯಃ:-

ಸ. ಸೂ. ಪ.॥ ಗರ್ಭವಾಸವನುಳಿದು ಕಳೆಯುತ ।
ಲರ್ಭಕತ್ವವ ಲೀಲೆಯಿಂ ಮಿಗೆ ।
ಯಬ್ಬರಿಸೆ ಯೌವನವು ಕೊರಗಿದಳಾಗ ಸಾವಿತ್ರೀ ||
ಕೇಳಿಲ್ಲೈ ವಿಧಿಸಂಭವನೆ ಭೂ- ।
ಪಾಲನರಸಿಯು ಗರ್ಭ-ಲಾಂಛನ |
ದೇಳಿಗೆಯ ನಿರುಪಮದ ಶುಭಕಾಂತಿಯಲಿ ಶೋಭಿಸುತ ॥
ತಾಳುತಲೆ ಮುಗ್ಧತೆಯ ಭಾಗ್ಯ ವಿ- ।
ಲೋಲದಲಿ ಮನವಿಡದೆ ಕೆಳದಿ ಜ- |
ನಾಳಿಯರ ನಗೆನುಡಿಯ ನಾಲಿಸದಿರಲು ದಿನದಿನಕೆ ॥ ೧ ॥
ಧರಿಸಿದುದು ಧವಲತೆಯ ಮೊಗ--ದಾ- ।
ವರೆಯು, ಕೊಬ್ಬಿದುದಮಲ ಕಾಯವು |
ಸರಿದವೀಕ್ಷುಗಳೊಳಗೆ, ಕಾರ್ದೊಡೆದವು ಕುಚಾಗ್ರಗಳು ॥
ತರತರದ ಬಯಕೆಗಳು ಪುಟ್ಟಿದ- |
ವರಸಿ ಮನದೊಳು, ವಂಶ ಪಾವನ ।
ಕರ ಕುವರಿ ಪೆರ್ಚುತಿರೆ ಗರ್ಭಾವಾಸದೊಳು ಭರದಿ || ೨ ||
ಪೇಳಿದಿಚ್ಛೆಯ ನಿತ್ತನಾ ಭೂ- ।
ಪಾಲ ನತ್ಯಾನಂದದಿಂ ಬಹು ।
ಕಾಲ ಪರ್ಯಂತರದಿ ಮಕ್ಕಳು ಮಕ್ಕಳಿಂದೊರಲಿ ॥
ಕಾಲ ಗತಿಯಿಂದೀಸು ಪುಣ್ಯದೊ- ।
ಳಾ ಲತಾಂಗಿಯು ಗರ್ಭ ತಳೆದಿರೆ |
ಪೇಳಲೀನಾಶ್ಚರ್ಯವಹುದಿದರೊಳಗೆ ತಿಳಿಯಲ್ಕೆ ॥ ೩ ॥

ಸೂ) ಕೊರಗು-ಸೊರಗು. (೧) ಕೆಳದಿ-ಗೆಳತಿ. (೨) ಧವಲ-ಬಿಳಿದು ಕೊಬ್ಬು-ಸೊಕ್ಕು. ಅಮಲ-ಸ್ವಚ್ಛ. ಕಾಯ-ದೇಹ. ಈಕ್ಷು-ಕಣ್ಣು. ಕಾರ್ದೊಡೆದವು-ಕಪ್ಪಾದವು. ಕುಚಾಗ್ರ-ಮೊಲೆಯ ಮೂಗು. ಪಾವನ-ಪವಿತ್ರ. ಪೆರ್ಚುತಿರೆ-ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರಲು. ಆವಾಸ-ಮನೆ.

ಅರೆ ನಿಮಿಷದಂದದಲಿ ತುಂಬಿದ- |
ವರಸಿಗಾ ನವ ಮಾಸ ವದರೊಳು ।
ಪರಮ ವೃದ್ಧಾಚಾರಗಳ ಪೂರೈಸಿದರು ಬಿಡದೆ ॥
ಇರಲಿನಿತು ಸುಮುಹೂರ್ತದೊಳ್ಳು- ।
ವರನ ಸತಿ ಪೂರ್ಣೇಂದು ನಿಭಳಹ |
ತರಳೆಯನು ಪಡೆದಳು ಶುಭೋದಯವಾಯ್ತು ಮೂಜಗಕೆ ॥ ೪ ॥
ಹರುಷವಿಮ್ಮಡಿಸಿದುದು ತದ್ಭೂ |
ವರ ಮೊದಲುಗೊಂಡಖಿಲ ಜನಕಾ |
ಸರಸಿಜಾಳಿಗೆ ಬಾಲ ರವಿ ಪುಟ್ಟಿದವೊಲಂಬರದಿ ||
ಸುರರು ಪೊಸ ಪೂ-ರಾಸಿಯಿಂ ಮಳೆ ।
ಗರೆವರಾಗುತ್ಸವದಿ ಸಲೆ ಸಿಂ- ।
ಗರಿಸಿದರು ನವತೋರಣಂಗಳ ಕಟ್ಟುತಾ ಪುರವ ॥ ೫ ॥
ಭೂಸುರರ ಮನದಿಷ್ಟವನು ಪೂ।
ರೈಸಿದೊಡನಾ ದಿನದಿ ಬಹು ಸಂ- |
ತೋಷದಿಂದುಚ್ಚಸ್ವರದಿ ಪರಿಸುತಲೆ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ||
ಸೋಸಿನಿಂದುಬ್ಬುತಲೆ ಜಟಿಯನು ।
ಬೀಸುತೆಮಗಿನ್ನಾರು ಸಮರಿಂ- ।
ದೀ ಸುರಾಜ್ಯದೊಳೆನುತ ಸಾಗಿದುದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಜ ನಿಕರ ॥ ೬ ॥
ಪೋಗಲಿನಿತೀರೈದೆರಡು ದಿನ |
ವಾಗ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ ನಿಯಮದಿ ।
ತೂಗಿದರು ಸಾವಿತ್ರಿ ನಾಮವನಿಟ್ಟು ಹರುಷದಲಿ ॥
ನಾಗವೇಣಿಯರಂದು ಮಣಿಮಯ ।
ವಾಗಿರುವ ಪೊಂದೊಟ್ಟಿಲಲಿ ತಲೆ ।
ದೂಗಿದರು ನೃಪ ಸುತೆಯ ವೈಭವಕಂದು ಸುರರಿರದೆ ॥ ೭ ॥

---

(೪) ನಿಭ-ಸಮಾನ. ತರಳೆ-ಹುಡಿಗೆ. (೫) ಇಮ್ಮಡಿ-ಎರಡು ಪಟ್ಟು. ಸಿಂಗರಿಸು-ತ್ಸ. ಶ್ರಿಂಗರಿಸು. (೬) ಭೂಸುರರು-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು. (೭) ಈರೈದು-೧೦

ಬಾಲ ಚಂದಿರನಂದದೊಳಗಾ ।
ಬಾಲಿಕೆಯು ಬೆಳೆಯುತಲಿ ಬಹುವಿಧ ।
ಬಾಲ ಲೀಲೆಗಳಿಂದ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳ ಮನವೊಲಿಸಿ ॥
ಲಾಲನಂಗೊಳುತೆಲ್ಲ ಸತಿ ಜನ ।
ಜಾಲಕತಿ ಮುದ್ದಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ।
ಲೋಲನಂತಃಕರುಣದಿಂದಿರುತಿರ್ದಳರಸಿಯಲಿ ॥ ೮ ॥

ವರುಷವ್ವೆದಾಗಲ್ಕರಸಿ ನಿಜ ।
ತರುಳೆಯಳ ಗೃಹಶಿಕ್ಷಣಕೆ ೯ ।
ತ್ವರಿದು ಲಾಲನೆ ಪಾಲನೆಯೊಳರುಹಿದಳು ದೇಹವನು ॥
ಪೊರೆಯಲತಿ ನಿರ್ಮಲದಿ— ಯುಣ್ಣುವ ।
ಪರಿಯ, ಪೇಯ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬಂ- ।
ಧುರ ಗುಣಾವಗುಣಂಗಳನು, ತನುಜಾತೆಗನುಭವದಿ ॥ ೯ ॥

ಪೇಳಿದಳು ಸತ್ಕಥೆಯ, ಲಕ್ಷ್ಮೀ ।
ಲೋಲನಮಿತ ಗುಣಾವಳಿಯ, ಸತಿ- ।
ಜಾಲವನಘ ಮಹಾತ್ಮೆಯನು, ಶಿಶು ಪೋಷಣಕ್ರಮವ ॥
ಕಾಲ ಋತುಗಳ ನಾತ್ರಿತರ ಪರಿ ।
ಪಾಲನೆಯ, ಸತ್ಸಂಗ ಫಲವ, ಸ- ।
ಕಾಲದಲಿ ಯಷ್ಟಾಬ್ದ ಪರ್ಯಂತರದೊಳಾತ್ಮಜೆಗೆ ॥ ೧೦ ॥

ಪೋಗಲಷ್ಟಾಬ್ದಗಳು ವಾಲವಿ ।
ಯಾಗ ಪತಿಸಮ್ಮುಖದಿ— ತನುಜೆಯ ।
ನೀಗ ಕಳುಹುದು, ಕುಲಗುರುಗಳಾಂಗನೆಯರಾಶ್ರಮಕೆ ॥
ತಾಗಿ ಸತ್ಸಂಗತೆಯ, ವಿದ್ಯಾ ।
ಭಾಗಿಯಳ್ತಾನಾಗಿ ಬರಲೆ- ।
ನ್ನೀ ಗೃಹಕೆ, ಪನ್ನೆರಡು ವರುಷದೊಳೆಂದೊಡವನೀಶಾ— ॥ ೧೧ ॥

---

(೯)ಗೃಹಶಿಕ್ಷಣ—ಮನೆಗೆಲಸಗಳನ್ನು ಸುರಳೀತನಡೆಸಲು ಕಲಿಸುವವಿದ್ಯೆ(೧೦) ಅಷ್ಟಾಬ್ದ—೮ ವರ್ಷ. (೧೧) ಸಮ್ಮುಖ—ಎದುರಿಗೆ. ತಾಗಿ-ಹೊಂದಿ.

ಒಳಿತು ಪೋಗಲಿ; ಸಾಧು ಸಜ್ಜನ।
ರಳವಿನೊಳಗಿದ್ದಮಿತ ಪುಣ್ಯವ।
ಗಳಿಸಿ ಪಡೆಯಲಿ ಪುಣ್ಯವಂತಾಣ್ಮನನು ಮಗಳೆಂದು ॥
ಘಳಿಲನಾ ಕುಲ-ಗುರುಗಳನು ಕರೆ।
ಕಳುಹಿ ತನುಜೆಯನೊಪ್ಪಿಸಿದ ನಿ-।
ರ್ಮಲ ಮನದೊಳವರಂಘ್ರಿ ಕಮಲಕೆ ಮುನಿಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೧೨ ॥
ಇರುವಳಾಗುರು ಬಾಲಿಕೆಯ ರೊ-।
ಗ್ಗರಿಕೆಯಲಿ ಯವರೊಡನೆ ಸೇವಿಸು-।
ತಿರುವಳಾಡುವ ಚೆಂಡು ಮಲಗುವ ಚರಸು ಮಗಳೆಂಬ ॥
ಗರುವವಿಲ್ಲದೆ ಯಖಿಲ ವಿದ್ಯೆಯ।
ದೊರಕಿಸುತ ಪನ್ನೆರಡು ವರುಷಾಂ।
ತರವ ಕಳೆದೈದಿದಳು ಜನನೀ-ಜನಕರಾಲಯಕೆ ॥ ೧೩ ॥
ಕೇಳೆಲೈ ಮುನಿನಾಥ ನೃಪಸತಿ।
ಮಾಲವಿಯು ಸದ್ಬೋಧನೆಗೆ ಸ-।
ತ್ಕಾಲ ಸಮನಿಸಿತೆಂದು ಸತಿಧರ್ಮದ ಮಹಾತ್ಮೆಯನು ॥
ಪೇಳಲಾರಂಭಿಸಿದಳಾಗ ಸ-।
ಮೂಲವಾಗಿ ಪತೀಚ್ಛೆಯಂತೆ ಸ-।
ಕಾಲದಲಿ ಸೇವಿಸುವ ಪರಮೋ ಧರ್ಮದಿಂಗಿತವ ॥ ೧೪ ॥
ಮೀರದಲೆ ಯಾಜ್ಞೆಯನು, ಪರರೊಳು।
ದೂರದಲೆ, ಮುನಸಿನೊಳು ವೈರವ।
ತೋರದಲೆ, ಹಿತ-ಶತ್ರುಗಳ ಸವಿನುಡಿಯ ಮನಸಿನೊಳು ॥
ತಾರದಲೆ, ಗೃಹ-ಛಿದ್ರ ವಾಕ್ಯವ।
ಸಾರದಲೆ, ಕಷ್ಟದೊಳು ಕಂಬನೆ।
ದೋರದಲೆ, ಪತಿದೇವನಂಕಿತಳಾಗು ನಳಿನಾಕ್ಷೀ ॥ ೧೫ ॥

---

(೧೨) ಅಳವಿನೊಳಗೆ-ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ. ಘಳಿಲನೆ-ಕೂಡಲೆ- (೧೩) ಒಗ್ಗರಿಕೆ-ಗುಂಪು. (೧೫) ಮುನಸು-ಸಿಟ್ಟು. ಸಾರದಲೆ- ಹೇಳದಲೆ.

ಈ ತೆರದಿ ದಿನದಿನಕೆ ಮಾಲವಿ।
ಯಾ ತಳೋದರಿಗರುಹಿ ಬಳಿಕ ಸ-।
ನಾತನವ ವರ ಪಾಕಶಾಸ್ತ್ರವನನುಭವಗಳಿಂದ ॥
ಪ್ರೀತಿಯಿಂ ಪೇಳುತಲಿ ಸೌಖ್ಯಾ।
ತೀತದಿಂ ಬಳಿಸಿವಳು ತನು ಸಂ-।
ಭೂತಳನ್ನನಿತರೊಳು ನವ ಯೌವನವದಾಗಮಿಸೆ ॥ ೧೬ ॥

ತುಂಬಿವವು ಸರ್ವಾಂಗಗಳ್ಸಲೆ।
ಯಂಬುಜಾಕ್ಷಿಗೆ ದಿನ ದಿನಕೆ ಮನ-।
ದುಂಬಿ ಸಮುಚಿತ ಪತಿಯ ಹೃತ್ಕಮಲವನು ದೊರಕಿಸಲು ॥
ಮುಂಬರಿದುದಂಗಜನು ನಿಜ ಕೂ।
ರಂಬುಗಳ ಸನ್ನಾಹದಿಂ ವಿಧು।
ಬಿಂಬ ಮುಖಿಗೆದುರಾದನೆಲೆ ಚಿತ್ತೈಸು ಮುನ್ನುಡಿಯ ॥ ೧೭ ॥

ಅನ್ನ ಪಾನದೊಳಿಚ್ಛೆ ಗೆಟ್ಟಾ-।
ಸನ್ನದಿಂ ಕೊರಗುತಲೆ ಸರಸದಿ।
ತನ್ನ ಕೆಳದಿಯ ರೊಡನೆ ಮಾತಾಡದಲೆ ನಗೆ ಮೊಗವಿ॥
ಮುನ್ನಿನಂತಿರದಾದರವ ನೆರೆ।
ಮನ್ನಿಸದೆ ಧಿಃಕ್ಕರಿಸಿ ನೃಪಸುತೆ।
ಬನ್ನ ಬಡುತಿರೆ ಮದನ ಶರದುರುಬೆಯಲಿ ದಿನದಿನಕೆ॥ ॥ ೧೮ ॥

ಉರಿವ ಪಾವಕನೊಳಗೆ ತೈಲವ।
ಸುರುವಿದೊಲು ಸು ವಸಂತ ಋತು ಬಂ-।
ದೆರಗಿದುದು ಸಾವಿತ್ರಿ ನಕ್ಷತ್ರದೊಳು ಬಂದಂತೆ॥
ಧರಣಿಯನು ಮುಸುಕಿರ್ದ ಹಿಮ ತಾ।
ತೆರಳಿದುದು ಸದ್ದಿಲ್ಲದಲೆ ಬಾ-।
ಯ್ದೆರೆದು ಕೂಗಿದವಾಗ ಕೋಕಿಲೆಗಳು ಸು ನಾದದಲಿ ॥ ೧೯ ॥

---

(೧೬) ತಳೋದರಿ-ಸ್ತ್ರೀ.(ಮಗಳು). (೧೭) ತುಂಬಿ-ಗುಂಗೀಹುಳ. (೧೮) ಉರುಬೆ-ಸಂಕಟ (೧೯) ಪಾವಕ-ಬೆಂಕಿ. ತೈಲ-ಎಣ್ಣೆ.

ನಡುಗಿದೆವು ಹೇಮಂತ ಭೂಮಿಪ।
ನೊಡೆತನದೊಳೀರೆರಡು ತಿಂಗಳು।
ಪಡೆದನೀ ಭೂ-ಚಕ್ರವನು ಸುವಸಂತ ನೃಪ ತಾನು॥
ಕೊಡವುದವಗೀ ಕಾಣಿಕೆಯ ನಿ-।
ರ್ದೊಡಿವೆಗಳ ನೆಂದಖಿಲ ಭೂರುಹ।
ಪಿಡಿದವೆನೆ ಪೂ-ಫಲಗಳನು ಪೊಸವಸ್ತ್ರಗಳ ಧರಿಸಿ ॥ ೨೦ ॥

ಲಾಲಿಸೆಲೆ ಮುನಿ ತಿಲಕ ಯೌವನ।
ಬಾಲಿಕಾಂಗನೆಯರು ವಸಂತದ।
ಕಾಲದಲಿ ಕಂಗೆಟ್ಟು ವಿರಹಾಗ್ನಿಯೊಳು ಪತಿಯೊಡನೆ॥
ಲೋಲವಾಡಿದರಾದಡೆಯು ಭೂ-।
ಪಾಲ ತನುಜೆಗೆ ತಕ್ಕ ವರ ನೃಪ-।
ಜಾಲದಲಿ ತಲೆ ದೋರದಿರೆ, ಕೃಶಳಾದಳಬುಜಾಕ್ಷೀ ॥ ೨೧ ॥

ನೋಡಿದನು ವಸುಧೀಶ ತನುಜೆಯ।
ಬಾಡಿ ಬಳಲಿದ ಕಾಯವನು, ಮಾ-।
ತಾಡಿಸಿದ ನತಿ ಮೋಹದಲಿ ಮೈದಡವಿ ನಸು ನಗುತ॥
ಬೇಡು ಮನದಿಷ್ಟವನು, ಕೊರಗಿಸ।
ಬೇಡ ದೇಹವ ಭಾಗ್ಯ-ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊ-।
ಲಾಡು; ಚಿಂತೆಯದೇತಕೆನಲೆಂದಳು ಸುನಳಿನಾಕ್ಷೀ ॥ ೨೨ ॥

ತಾತ ನೀನಿನಿತೆನಗೆ ಪೇಳ್ವುದು।
ನೀತಿಯಪ್ಪುದೆ ಜಗಕೆ? ತವ ತನು-।
ಜಾತಳಿರೆ ಕೊರತೆಗಳಿಗಾಸ್ಪದ ಮುಂಟೆ? ಪೇಳಲ್ಕೆ॥
ಭೀತಿ ಯೆನಗೇನುಂಟು ಕೊರಗಿದ।
ಮಾತು ಪುಸಿ; ನೀನಿದಕೆ ಮನದೊಳು।
ಕಾತರಿಸ ಬೇಡಿನ್ನು ಸುಖಿ ಯಾಗಿರ್ಪೆನನು ದಿನದಿ ॥ ೨೩ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಕವಿಕಿಂಕರ ತೊರವೆ ರಾಘವಾಂಕ ಕವಿ ವಿರಚಿತ

ಸತಿ ಸಾವಿತ್ರಿಮಹಾತ್ಮೆಯೊಳ್ ಚತುರ್ಥೋಧ್ಯಾಯ

ಪದ ೧೧೩ ಕ್ಕೆ ಮಂಗಲಮಸ್ತು.

ಸಂ. ಸೂ. ಪ॥ ನೋಡಲೈದಾ ನೃಪರು ನಿಜ ಮುಖ |
ನೋಡದಲೆ ಶಿರವಾಗಲೀ ಬಗೆ |
ನೋಡಿ ಕೋಪಿಸಿ ಹೊರಟಳವನಿಯೊಳಾಣ್ಮನಾರ್ಜನೆಗೆ॥
ಕೇಳಜಾತ್ಮಜ ಶಶಿಮುಖಿಯು ಭೂ- |
ಪಾಲಗೀಪರಿ ನುಡಿದೊಡನೆ, ಸತಿ |
ಯಾಲಯಕೆ ಬಂದವನಿಪತಿ ಬೆಸಗೊಳಲು ಮಾಲಿನಿಯು— ॥
ಬಾಲಿಕೆಗೆ ನವ ಯೌವನದ ಸ-।
ತ್ಕಾಲ ಸಮನಿಸಿತುಚಿತ ವೊಡವೀ।
ಪಾಲಕರೊಳೋರ್ವನ ಪದಕೆ ಯೊಪ್ಪಿಸುವ್ರದಿನ್ನೆನಲು ॥ ೧ ॥

ನಿಜವು ಬಂದಿಹುದೀಗಲೆನ್ನಾ-।
ತ್ಮಜೆಗೆ ನವ ಯೌವನವದಾದೊಡೆ।
ಸೃಜಿಸಿಹನೊ ಸರಿಯಾದ ಸುಂದರ ಭೂಮಿ ಪಾಲಕರ॥
ತ್ರಿಜಗದಲಿ, ಮೇರ್ಗ್ ಬಹನೊ ಸತಿ ಯಂ-।
ಶಜಳಿಹಳು ಭೂಲೋಕದೊಳಗೇಂ-।
ದಜನು ತಿಳಿಯದಿದೆನಗೆನಲು ನೃಪ ನೆಂದಳಬುಜಾಕ್ಷಿ? ॥ ೨ ॥
ಇನಿತು ಜಪಿಸುತಲಿರ್ದೊಡಾ ಮಾ-।
ನಿನಿಯು ಗತಿ ಯೇನೆಮ್ಮ ಕಾರ್ಯ-।
ಕ್ಕನುಚಿತವೆ ತಿಳಿಸುವದು ಕನ್ಯೆಯಳಿಹಳೆನುತ ಜಗಕೆ ? ||
ಮನಸಿಜವ್ಯಥೆಯೊಳಗೆ ಕುಮುದಾ।
ನನೆಯ ಕೊರಗಿಸುತಿಹುದನುಚಿತವೆ? |
ಜನನಿ ಜನಕರ್ಗೆನಲು ಬೆಸಸಿದನಂತು ಸಚಿವನಿಗೆ ॥ ೩ ॥
ದೊರೆತೊಡನೆ ದಿಗ್ದೆಸೆಯೊಳಿಹ ಭೂ-।
ವರರಿಗಾಲಿಖಿತಗಳು ಪರಮೋ-।
ತ್ಕರುಷದಿಂದುಬ್ಬುತಲೆ ವಿವಿಧಾಭರಣ ವಸ್ತ್ರಗಳ॥

ಸೂ.) ಆಣ್ಮನಾರ್ಜನೆಗೆ-ಗಂಡನನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲಿಕ್ಕೆ. (೨) ಸೃಜಿಸು-ಹುಟ್ಟಿಸು. (೩) ಬೆಸಸಿದನು-[ಎಲ್ಲ ನೃಪರಿಗೂ ಪತ್ರಕಳುಹಲು]ಹೇಳಿದನು

ಧರಿಸಿ ಹುರಿಮಾಡುತಲಿ ಮೀಸೆಯ |
ನೆರೆವರಾ ಮದಾಂಧಿಪನ ಮಂ- ।
ದಿರದಿ ಮನಗೊಟ್ಟಾಲಿಸೆಲೆ ಮುನಿ ಕೇಳಿ ಮುಂಗಥೆಯ ॥ ೪ ||
ತಿದ್ದುವರು ಕೆಲರಾಗ ಮೀಸೆಯ- ।
ನೆದ್ದು ತೊಡವನು ಸರಿಸುವರು ಕೆಲ- ।
ರಿದ್ದರೆಮಗಿನ್ನೇನು ಗತಿಸಿಹುದೀಗ ಲಾಯುಷವ ॥
ಅರ್ಧ ಭಾಗವ್ರ, ಕೊಡಲಿ ಬಿಡಲೆಂ- ।
ದಿರ್ದರವರೊಳು ಕೆಲಬರಿಂತೆಸೆ ।
ದಿರ್ದ ಸಮಯದೊಳಶ್ವಪತಿ ಬಂದನು ಸಭಾಸ್ಥಲಕೆ ॥ ೫ ||
ನಾವರಿಸಿ ಕೊಂಡೆದ್ದು ಬಂದೊಡೆ ।
ಮಾವ ನಾಗುವನಿವನೆನುತ ಸ- ।
ದ್ಭಾವದಿಂ ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗುವರವರೊಳಗೆ ಕೆಲರು ॥
ಕೋವಿದರು ನಾವ್ ನಮಿಸಿದೊಡನಿವ ।
ಭಾವಿಸುತ ಶರಣೆರಗಿದವರೆಂ- ।
ದಾವನಿತೆಯನು ಕೊಡನೊ ನಮಗೆಂದೆಂಬ ಚಿಂತೆಯಲಿ ॥ ೬ ||
ಎರಗದಲೆ ಯೆದೆ ಯುಬ್ಬಿಸುತ ನಿಂ- |
ದಿರುವರೀಬಗೆ ನೋಡಿ ಪರಮಾ ।
ದರದೊಳುಚಿತಾಸನವನಿತ್ತೆಲ್ಲರನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ॥
ಸರಸ ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ನಾ- ।
ಚರಿಸಿದೊಡೆ, ಜೇಸರದೊಳಿತ್ತು- ।
ತ್ತರವ ನಸುಹಾಸ್ಯದೊಳು ನಗುತಿಂತೆಂದರಾ ನೃಪಗೆ ॥ ೭ ॥
ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸಿಂದು ನೃಪರ ನಿ- |
ಕಾಯ ಬಂದಿಹದೇಕೆ ಮರೆತಿಯೊ |
ತೋಯಜಾನನೆಯಾದ ನಿನ್ನಾತ್ಮಜಳ ಸುಂದರದ ॥

---

(೬) ತೊಡವನು-ವಸ್ತ್ರಾಭರಣವನ್ನು ಗತಿಸಿಹುದು-ಹೋಗಿರುವದು. (೭) ಕೋವಿದರು-ಪಂಡಿತರು. (೮) ಆಚರಿಸು-ಕೇಳು (೯) ನಿಕಾಯ-ಗುಂಪು.

ಕಾಯವೀಕ್ಷಿಸಿ ಪರಿಸಲೆಂದತಿ ।
ಛಾಯದಿಂದ್ವೈದಿಸದೆನಲು ಜಲ- ।
ಜಾಯ ತಾಕ್ಷಿಗೆ ಬರಲು ಪೇಳ್ದೊಡಾಗ ಸಾವಿತ್ರಿ ॥ ೮ ॥
ಪಟ್ಟ ಮುಕ್ತಾವಳಿಯ ಕೊರಳ್ಗೊಳು ।
ಕಟ್ಟದಳು, ಪದಯುಗಕೆ ನೂಪುರ- ।
ವಿಟ್ಟ ಕಸ್ತೂರಿ ತಿಲಕವನು ತಿದ್ದಿದಳು ಪಣೆಯೊಳಗೆ ॥
ಪಟ್ಟೆ ನಡುವಿನೊಳಿಟ್ಟು ರನ್ನದ ।
ಪಟ್ಟೆಯನು ಹೊಳಪಿಸುತ ಗೃಹವನು ।
ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟಳು, ಸಿರಿಯು ಜಲಧಿಯ ಸುಳಿದು ಬರುವಂತೆ ॥ ೯ ॥
ಝಣ ಝಣಿಪ ಝಣಂತ್ಕೃತಿಯೊಳಾ ಪದ ।
ವನಿತೆ ಪಹಿಲದೊಳೈದುತಿರೆ, ನೋ- ।
ಡಿಸಿದೊ, ಮದನಾರಾಧ್ಯ ಕುಲದೇವತೆಯೊ, ಪಥಿಕತತಿಯೊ ॥
ದಿನಮಣಿಯ ಪ್ರೌಢ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತಿರೆ ಕಾ- ।
ಮಿನಿಯಿದಾವಳು ಬಂದಳೆಮ್ಮೆಡೆ- ।
ಮನೆಗೆನುತ, ರಂಕೆಯೊಳು ನೋಡಿದನಪ್ಪುದಕೆ ಮುಗಿಲ ॥ ೧೦ ॥
ಬಂದೊಡನೆ ಯೋಗಲಗಕೆ ತಾವರ- ।
ವಿಂದಸಖನೊಳ್ *ಪ್ರಖರ ಕಿರಣವ ।
ಸಂದಿಸುತ, ರವಿ ಬಂದೊಡನೆ ಮುಗಿದಾ ನಿರಾಸ್ಯಗಳ ॥
ಅಂದದಲಿ ಮುಚ್ಚಲು ಧರಾಧಿಪ ।
ವೃಂದದೀಕ್ಷಣ ಕುಮುದ ಕೋಶದೊ- ।
ಳಂದು ಮುಚಿ ಪೊರಮಟ್ಟು ಸಾತೆಗೆ ಸುಡಿದಳ್ ತೆರದಿ— ॥ ೧೧ ॥
ಪಕೆ ಬಂದಿಹರಿಲ್ಲಗವರ- ।
ನೇಕ ವಿಭವಾಡಂಬರದಿ ಪೆ- ।
ಗ್ಗೊಳ್ಕರಿಸಿದವ ಕೈವಲಿದು ದೇವಾಲಯವೊ? ಮತವೊ? ॥

(೯) ಮುಕ್ತಾವಳಿ-ಮುತ್ತಿನ ಸರ. (೧೦) ಪಹಿಲ-ತೀವ್ರ. (೧೧) ಮುಗಿವ-ಮುಚ್ಚುವ. ಅಂದ-ರೀತಿ. (೧೨) ವಿಭವ-ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ.

ಸಾಕು ಸಾಕೀ ಬಗೆಯ ಜನರೀ ।
ಲೋಕದೊಳು ತುಂಬಿಹರೆ? ಪೋಗುವೆ ।
ನೇಕಿವರ ಮನಗೆಲ್ಲ ಮಹದಾಪೇಕ್ಷೆ ಯೆನಗಿನ್ನು || ೧೨ ||
ಗಂಡಸರೆ ಕನ್ಯೆಯಳ ನಗೆಮೊಗ ।
ಮಂಡಲವನೀಕ್ಷಿಸದ ಪುರುಷರು ।
ಕಂಡರೇನೆನ್ನುವಳೆಸುತ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ಕುಳಿತರ್ಗೆ ||
ಜೊಂಡು ಮೀಸೆಗಳೇಕೆ ತೆಗೆ, ಭೂ- ।
ಮಂಡಲಾಧಿಪರೆಂಬ ಪರಮೋ- ।
ದ್ದಂಡ ಬಿರದೇಕೆನುತ ಪೊರಮಟ್ಟಳು ನಿಜಾಲಯಕೆ || ೧೩ ||
ನೋಡಿ ಭೂಮಿಪನಿತ್ತ ಜನತಾ ।
ರೂಢಿಗನುಚಿತ ಮಾಯ್ತು ಕನ್ಯೆಯ ।
ಬೇಡ ಬಂದೀ ನೃಪರು ನೋಡದಿಹವಳ ಸಿರಿಮೊಗವ ||
ಛೇಡಿಸಿದ ತೆರಮಾಯ್ತು ಹರ! ಹರ!! ।
ಮಾಡಲೇನಿದಕಿನ್ನು ಸವಿ ಮಾ- ।
ತಾಡಿ ನೋಡುವುದುಚಿತ ಮೆನುತೆಲ್ಲರಿಗೆ ವಿನಯದಲಿ— || ೧೪ ||
ಏಕೆ ಕನ್ಯೆಯಳುಚಿತಳಪ್ಪಳೆ? ।
ಲೋಕ ಪಾಲಕರಿದ್ದು ನಿಮಗಿ– ।
ನ್ನೇಕೆ ಬಿಡಿರೀ ಹಾಳು ಲಜ್ಜೆಯು, ಪೇಳಿರಿಮಗೆನಲು ||
ಕಾಕು ದೈವಿಗಳಾವು, ನೃಪ ನಿ– ।
ನ್ನೀ ಕುವರಿ ದೇವಾಂಶಳೆಮಗಿ– ।
ನ್ನೇಕೆ ಜನನಿಯು ಪೊರೆಯ ಬೇಕೆಂದುಸಿರು ಮರೆಯದಲೆ || ೧೫ ||
ಪೋಗುವೆವು ನಾವೆನುತ ಶಿರವನು ।
ಬಾಗಿದೊಡೆ, ಮೀಸೆಗಳ ಕುಡಿಮೊಗ ।
ಬಾಗಿದವು. ಕೇಳ್ ಮುನಿಪ ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯದೀ ಕಥೆಯ ||
ನೀಗುವದು ಕ್ಷುಧೆ ತೃಷೆಯು ನಿರ್ಮಲ ।
ವಾಗುವದು ಮನ, ಪೇಳಿ ಕೆಳ್ವರು ।
ನೀಗುವರು ಭವತಾಪವನು ಕೇಳಿನ್ನು ಮುನ್ನುಡಿಯ || ೧೬ ||

ಬಂದ ನೃಪಜನ ಪ್ರೋಗೆ, ಕರುಣಾ ।
ಸಿಂಧು ಮದ್ರಾಧಿಪನು ಮನದೊಳು ।
ನೊಂದು, ಮುಂದಿನಕಾವ ಬಗೆ ಯೆಂದೆಣಿಸುತ ಬಿಸುಸುಯ್ದು ॥
ಇಂದಿನೀಬಗೆಗಾತ್ಮಜೆಯ ಮುಖ ।
ಬಿಂಬ ಕುಂದಿಹದೆಸ್ಟೈಸುತಲರ ।
ವಿಂದಜಾಸನ ಸತಿಗೆ ಪೇಳಿದನಿಂತು ಭಕುತಿಯಲಿ ॥ ೧೭ ॥

ಏನಿದಚ್ಚರಿ ವಿಮಲ ತೇಜೋ- ।
ಹೀನಳೀ ಮತ್ಕುವರಿ ಹಿಮಗರ ।
ಭಾನುಗಳ ಪೋಲ್ ಪೊಳೆವವಳ ವದಿಸಲ್ಕೆ ಬರದಿಹುದು ॥
ದೀನ ವತ್ಸಲೆ ದೇವಿ “ ನಿನಗನು- ।
ಮಾನ ಬೇಡಾಂ ಪೊರೆವೆ ” ನೆಂದಭಿ ।
ಮಾನದಭಯವ ಮರೆಯಬೇಡವಧರಿಪುದೆನ್ನೊರಲ ॥ ೧೮ ॥

ಒಪ್ಪಿದೆನು “ ಕುಲಪಾವನಳು ಮಗ- ।
ಳಪ್ಪ ” ಳೆಂಬಿನಿನುಡಿಗೆ ಕೇಳಲು ।
ತಪ್ಪಿದೆನು ನಾನರಿಯೆನನು ದಿನಾಂತರದಿ ನಿನ್ನ ॥
ತಪ್ಪನೆಣಿಸಿದೊಡೆನ್ನ ಕುಲ-ತರು ।
ಬಪ್ಪುದೆಂತುದ್ಭವಿಸಿ ಬಹು ಮುಳೆ- ।
ನಿರ್ಮಳಾತ್ಮಜೆಗಾವ ಬಗೆ ಪೇಳೆನುತ ಮನದೊಳಗೆ ॥ ೧೯ ॥

ಬೇಡುತಿಸಿತ್ರಜ ಸತಿಯು ನುಡಿ ಕೊ- ।
ಡಾಡಿ ಬಂದಾತ್ಮಜೆಯ ನಿಳಯಕೆ ।
ನೋಡಿ ದುಗುಡವಿದೇನು ಬಿಡು, ನಮಗೇಕೆ ಕಡು ಚಿಂತೆ ॥
ನಾಡನೆಲ್ಲವ ಸೃಜಿಸುವಜ ನುಡಿ- ।
ಗೇಡಿಯನು ಮಾಡುವನೆ ಸತಿಯಳ ।
ಬೇಡ ಬಿಡು ಮನ-ತಾಪವೆನಲಿಂತೆಂದಳಿಂದುಮುಖಿ ॥ ೨೦ ॥

---

(೧೭) ಸಿಂಧು—ಸಮುದ್ರ. ಬಿಸುಸುಯ್ದು—ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು. (೧೮) ಭಾನು—ಸೂರ್ಯ. ಅಭಿಮಾನದ—ಪ್ರೀತಿಯ. ಇನಿನುಡಿ—ಸವಿಮಾತು.

ತಾತ! ಕಂಡೊಡೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚುದು- ।
ದೇತಕಾಂ ರಾಕ್ಷಸಿಯೊ, ನುಂಗುವ ।
ಭೂತ ಯಕ್ಷಿಣಿಯೋ? ಪಿಶಾಚಿಯುಳೊ? ಕುಲಾಂತಕಳೊ? ॥
ಏತಕೀ ವಸುಧೀಶರಾಕೆಯು: ।
ಭೂತಳದೊಳಾಂ ಪೋಗಿ ಮನ ಬಂ- ।
ದಾತನನು ಪತಿಯಾಗಿ ವರಿಸುವೆನೆನಲು, ನರನಾಥ— ॥ ೨೧ ॥

ತರಳೆ! ತಾರುಣ್ಯದೆಗಳಿಗೀನುಡಿ ।
ಸರಸ ಮಪ್ಪುದೆ? “ ಜನನಿ ಜನಕಾ- ।
ದ್ಯರುಗಳಿರೆ, ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟರೆಂತುಟೊ ಸುತೆಗೆ ತನ ಪತಿಯ ॥
ಅರಸು ನೀನೆಂದೆ ” ನುತ ಜಗದೊಳು ।
ಜರಿಯದಿಹರೇ? ತಿಳಿದು ನೋಡೆಂ- ।
ದುರಗವೇಣಿಯ ಸಂತವಿಸೆ ನೃಪ ನೆಂದಳಬುಜಾಕ್ಷೀ ॥ ೨೨ ॥

ಸಣ್ಣವಳು ಕನ್ಯೆಯಳು ತಾನಿರು- ।
ವನ್ನೆಗೀನುಡಿ, ಪತಿಯ ಗುಣ ಸಂ- ।
ಪನ್ನತೆಯ ಕುಲ-ಶೀಲ-ವಯ-ರೂಪವ ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ॥
ತನ್ನ ಹಿತವಾಹಿತವ ತಿಳಿಯುವ ।
ಕನ್ಯೆ ತನ್ನರಸನನು ಪುಡುಕಿದೊ- ।
ಡಿನ್ನು ತಪ್ಪೇನಿರುವುದನುಚಿತ ವಾದೊಡವನಿಯೊಳು ॥ ೨೩ ॥

ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯ ನೆವದಿ ವೃದ್ಧಾ- ।
ಮಾತ್ಯರಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಪೋಗಿ, ಪ- ।
ವಿತ್ರ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳೊಳಾರ್ಜಿಸುತ ಸುಕೃತವನು ॥
ಪಾತ್ರ ಸಚ್ಚಾರಿತ್ರ ಸದ್ಗುಣಿ, ।
ಧಾತ್ರಿಪರೊಳೊರ್ವನನು ಪುಡುಕಿ ಕೃ- ।
ತಾರ್ಥಳಾಗುವೆ ನೆನಲು ಭೂಪತಿ ನುಡಿದನಾತ್ಮಜೆಗೆ ॥ ೨೪ ॥

---

(೨೧) ಕುಲಾಂತಕಳೊ–ವಂಶವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವವಳೊ(ಮಾರಿಯೊ)(೨೨
ಎಂತುಟೋ–ಹೇಗೆಯೋ. ಅರಸು–ಹುಡುಕು. ಉರಗ-ಸರ್ಪ.

ನೀಗರುಣಿಗಳು ಪುರುಷರೆಂದತಿ ।
ಧಿಕ್ಕರಿಸುವರು ಕೋಮಲೆಯರೇ- ।
ತಕ್ಕೆ ಯೆಮಗೀ ತೊಡಕು ತೆಗೆ ನವಮಾಸ ಜಠರದೊಳು ॥
ಕಕ್ಕುಲತೆಯಿಂ ಪೊರೆದು ಸವಿಯುಣಿ- ।
ಸಿಕ್ಕಿದವಳೊಪ್ಪಿದೊಡೆ ಪೋಪುದು ।
ಮಿಕ್ಕ ಮಾತೇಕೆನಲು, ಜನನಿಗೆ ನುಡಿದಳೀ ತೆರದಿ— ॥ ೨೫ ॥

ತಾಯೆ ಪೋಗುವೆ *ಕ್ಷೇತ್ರ ತೀರ್ಥ ನಿ- ।
ಕಾಯಗಳ ನೋಡುವ ನೆವದಿ, ಪತಿ ।
ರಾಯನನ್ನರಸಲ್ಕೆ, “ ಮನದಿಷ್ಟಾರ್ಥವನು ಪೊಂದಿ ॥
ಬಾಯೆಸುತ ಹರಿಸೆ” ಂದ ಕಮಲ ದ- ।
ಳಾಯತಾಕ್ಷಿಯ ನುಡಿಗೆ ಸರಸೋ- ।
ಪಾಯವೆಂದೊಡನೊಪ್ಪಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟಳು ತನೂಭವಳ ॥ ೨೬ ॥

ಜನನಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟೊಡನೆ ಜನಕಗೆ ।
ವಿನಯದಿಂ ಶಿರವಾಗಿ— ಪೇಳಿಂ- ।
ದಿನ ಪ್ರಯಾಣ ಸ್ಥಿತಿಯ, ವೃದ್ಧಾಮಾತ್ಯನಿಗೆ ಬಿಡದೆ ॥
ಎನೆ, ಕರೆದು “ ರಕ್ಷಿಪುದು ಯೆನ್ನೀ ।
ತನುಜೆಯನು ” ಯೆಂದುಸಿರೆ ಸಚಿವಗೆ ।
ಮಣಿಖಚಿತ ಪೊಂದೇರನಾದೋಹಿಸಿದರಾಕ್ಷಣದಿ ॥ ೨೭ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಕವಿ ಕಿಂಕರ ತೊರವೆ ರಾಘವಾಂಕ ಕವಿ ವಿರಚಿತ

ಸತಿ ಸಾವಿತ್ರಿ ಮಹಾತ್ಮೆಯೊಳ್ ಪಂಚಮೋಧ್ಯಾಯ

ಪದ ೧೩೦ ಕ್ಕೆ ಮಂಗಲಮಸ್ತು.

(೨೫) ಜಠರ-ಹೊಟ್ಟೆ. (೨೬) ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟಳು-ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟಳು. (೨೭) ಪ್ರಯಾಣಸ್ಥಿತಿಯ-ಹೊರಡುವ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು. ಖಚಿತ-ಕೆತ್ತಿದ.

-: ಅಥ ಷಷ್ಠೋಽಧ್ಯಾಯ :-

ಸಾ. ಸೂ. ಪ. ॥ ಪುಡುಕಿತಂದಾ ಪತಿಯು ವರುಷಕೆ ।
ಮುಡಿವನೆಂದಜ ಪುತ್ರನಾಡಿದ ।
ನುಡಿಯ ಕೇಳದಲವನೆ ಪತಿ ಯೆನಗೆಂದಳಬುಜಾಕ್ಷೀ ॥
ಕೇಳು ವಿಧಿ ಸಂಭವನೆ ಪೋಗೆ ನೃ- ।
ಪಾಲನಾತ್ಮಜೆ, ನೃಪತಿ ಚಿಂತಾ ।
ಜಾಲದಲಿ ಮುಳುಗಿದನು ಶಿಶು ಪೋಗಿರ್ದ ಮೃಗದಂತೆ ।
ಕಾಲಕಾಲಕೆ ಸ್ಮರಿಸಿ, ಮಗಳೆ- ।
ನ್ನಾಲಯಕೆ ತಾಂ ಬರ್ಪಳೆಂದಿಗೊ ।
ಪಾಲಿಸುವರಾರಕಟ ನಮ್ಮಂತವಳನನುದಿನದಿ ॥ ೧ ॥
ಆವ ದೇಶಕೆ ಪೋಗುವಳೊ? ಮ- ।
ತ್ತಾವ ನಗರದೊಳಿಹಳೊ? ದೊರೆಯದೊ- ।
ಡಾವ ಬೆಟ್ಟವ ಸೇರುವಳೊ? ಮನತಾಪದೊಳು ನೊಂದು ॥
ಆವ ಹೊಳೆಗೀಡಾಗುವಳೊ? ಕಂ- ।
ಡಾವ ಕುಜನರು ಬಾಧಿಪರೊ? ದು- ।
ರ್ಭಾವನೆಯೊಳಿಲೆ ದೇವಿ ಪೊರೆ, ಯೆಂದೊರಲಿದನು ಭೂಪ ॥ ೨ ॥
ಕೆಲವು ದಿನವೀತೆರದ ಚಿಂತಾ ।
ನಲದಿ ಕುದಿಯಲ್ಕೊಂದುದಿನ ನಿಜ ।
ನಳಿನ ಮುಖಿ ಬಂದೆನು ಮಗಳೆಲ್ಲಿಹಳು ಮಾರ್ಗದಲಿ ॥
ತೊಳಲಿ ಬಳಲಿಹಳೆಷ್ಟೊ? ಬರದೊಡ ।
ಮುಳಿಯದೆನ್ನೀ ಜನ್ಮ " ವೆನೆ ಪ್ರ- ।
ಜ್ವಲಿಸಿದುದು ಚಿಂತಾಗ್ನಿ ಸತಿವಾಗ್ವಾಯುವೀವನೆಗೆ ॥ ೩ ॥
ಕೇಳಿ ನೃಪ ಬಿಸುಸುಯ್ದು ಪಾಯುವ ।
ಪೇಳು ನೀನೆನಗರಿಯದಿನ್ನಾ ।
ಬಾಲಿಕೆಯನರಸಲ್ಕೆ ಕಳುಹಿರ್ಪೆನು ಚರಾಗ್ರರನು ॥

ಸೂ. ಅಜಪುತ್ರ-ನಾರದ. (೨) ಕುಜನರು-ದುಷ್ಟ ಜನರು. ಬಾಧಿಪರೊ-ನೋಯಿಸುವರೊ. (೩) ಅನಲ-ಬೆಂಕಿ. ವಾಗ್ವಾಯು-ಮಾತೆಂಬಗಾಳಿ.

ಕೇಳಿ ಬೇಸರಗೊಂಡಳೆನೆ ನೆರೆ- |
ಕೇಳದಾದಳು ವಿಧಿಸತಿಯು, ಮ- |
ತ್ತಾಳಿಸುವರಾರುಂಟು ಜಗದೊಳಗೆನೆ ನಭಸ್ಥಳದಿ ॥ ೪ ॥

ಗೋಪ ಗೋಪಿತ ಗೋಜನಾಭ ಸು |
ರೂಪ ಗೋಪಿ ಜನಾಳಿ ಜಲಧಿ ಕ- |
ಳಾಪ ಪರಮ *ಪ್ರತಾಪ, ಸುರಕುಲ ದೀಪ, ಬಹುರೂಪ ॥
ಪಾಪಹರ ಸಾಮೋಪಲಾಲಿತ |
ಕಾಪುರುಷ ಶಿಕ್ಷಾಪತಿಯೆ ಜನ- |
ತಾಪಹರ ಕಾಪಾಡು ಭಕುತರನೆಂದೊಡವನೀಶಾ ॥ ೫ ॥

ಕಪಲ ಕನ್ಯಾಧಿಪನ ನಾಮವ |
ನುಡಿವರಾರಸ್ಖಲಿತದಿಂದೆನೆ- |
ಲೊಡನೆ ನವಕುಸುಮಾನ್ವಿತದ ಶ್ರೀ ತುಲಸಿ ದಂಡೆಯನು ॥
ಮುಡಿದು, ವೀಣೆಯೊಳೊಪ್ಪುತಿರುವಾ |
ಕಡಗವನ ಸುರಮುನಿಯು ಮೊಗ ಕಂ- |
ದೊಡನೆ ಪರಮಾನಂದವಾಯ್ತಲೆ ಮುನಿಪ ಕೇಳೆಂದ ॥ ೬ ॥

ಬಂದ ನಾರದನಂಘ್ರಿಕಮಲಕೆ |
ನಂದದಿಂ ಶಿರವಾಗಿ ಸನ್ಮನ |
ದಿಂದ ನಮಸ್ಕಾರಾಭಿಧಾನದೊಳರ್ಚಿಸುತಲಾಗ ॥
ವಂದಿಸಲ್ಕಷ್ಟಾಂಗದಿಂ " ಸುಖ- |
ದಿಂದ ಬಾಳೆಂದೆಂದು ತವ ಮುಖ |
ಚಂದಿರನು ಬಾಡಲ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆ " ನಲು ಭೂಪ— ॥ ೭ ॥

ತೆರಳಿ ಬಹುದಿನವಾಯ್ತು ಮೋಹದ |
ತರಳೆ ಬರದಿಹಳಿನ್ನು, ಪತಿಯನು |
ಮೊರಕಿಸುವೆ ನಾನೆನುತ ಹಟ ತೊಟ್ಟಿರುವಳವಳಂಗೆ ॥

---

(೫) ಗೋಪಿತ—ಜಗದೋತ್ಪತ್ತಿಗೆಕಾರಣನು. ಗೋಜ-ಪದ್ಮ. ಕಳಾಪ-ಶರಿ.
ಸಾಮೋಪಲಾಲಿತ-ಸಾಮವೇದವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೇಳುವವ.

ದೊರೆತಿಹನೊ? ಮನಮೋಹನನು ಮೇಣ್ ।
ದೊರೆಯದಿಹನೊ ಪೇಳ್ವುದೆಮಗಿಂ- ।
ದಿರದೆ ನೀವೆನಲಾಗ ಮುನಿವರ ನುಡಿದನರಸಂಗೆ ॥ ೮ ॥

ಕೆಟ್ಟಿ! ಕೆಟ್ಟೆಲೊ!! ಮಹಿಪ ನೀಂ ಬೀ- ।
ಳ್ಕೊಟ್ಟು, ತನುಜಳ ಪತಿಯನರಿಸೆಂ- ।
ದಟ್ಟುವರೆ ಪಿತನಿರ್ದ? ನಗೆಗೆಡೆಯಾಯ್ತು ಮೂಜಗಕೆ ॥
ಕೊಟ್ಟರಾರೀ ಪರಿಯ ಬುದ್ಧಿಯ- ।
ನಿಷ್ಟವಾಗಿರ್ದಡೆಯು, ಮನದಾ- ।
ಭೀಷ್ಟ ಸಿದ್ಧಿಪುದೈದುವಳು ಯೆಂದೆನಲು ನರನಾಥ— ॥ ೯ ॥

ಈ ತೆರದೊಳಿರ್ದಾದೊಡೇಂ ಮುನಿ- ।
ನಾಥ? ಪೇಳ್ವುದದೇನು, ದುಃಖ- ।
ವ್ರಾತದಲಿ ಬೆಂದೆನ್ನ ಹೃತ್ಕಮಲಯವು ಕಲ್ಲಾಯ್ತು ॥
ಏತಕಿನ್ನಂಜುವದು ದೀನಾ- ।
ನಾಥ ಬಂಧುವಿರಲ್ಕೆಮಗೆ ದುಃ- ।
ಖಾತಿರೇಕವದೇಕೆನಲು, ಮುನಿ ನುಡಿದನರಸಂಗೆ ॥ ೧೦ ॥

ಪೇಳಿ ಕೇಳ್ವುದದೇನೆಲೈ ಭೂ- ।
ಪಾಲ! ನಿನ್ನಾತ್ಮಜೆಯ ಪತಿ, ಗುಣ- ।
ಶಾಲಿ, ಜಗಮೋಹನನು, ಪರಮೋದಾರ, ನಾದಡೆಯು ॥
ಬಾಳನೈ ಬಹುಕಾಲ, ವರುಷಕೆ ।
ಕಾಲವಶನಹನಿಂದಿನಿಂದೆನೆ ।
ಕೇಳಿ ಧರೆಗುರುಳಿದರು ದಂಪತಿಗಳು ವಿಘಾತಿಯಲಿ ॥ ೧೧ ॥

ಕಂಡು ಮುನಿಪತಿಯಾಗ ತನ್ನ ಕ- ।
ಮಂಡಲೋದಕ ಸಿಂಪಡಿಸೆ, ಸ್ಮೃತಿ ।
ಗೊಂಡು ಪದಯುಗಕೆರಗಿ ನಯ ಭಯ ಭರಿತ ಭಕುತಿಯಲಿ ॥

---

(೮) ಮನಮೋಹನ-ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆಯುವವ (ಗಂಡ) (೯) ನಗೆಗೆಡೆಯಾಯ್ತು-ನಗಲು ಹಾದಿಯಾಯಿತು. ಅಭೀಷ್ಟ-ಬಯಿಕೆ.

ಚಂಡ ಮುನಿಪತಿ ನಿಮ್ಮ ಪರಮೋ- ।
ದ್ದಂಡ ಕೀರ್ತಿಧ್ವಜವದೀ ಭೂ- ।
ಮಂಡಲದಿ ಬೆಳಗುತಿಹೆ ಪೇಳೆಮಗಿದಕುಪಾಯವನು ॥ ೧೨ ॥
ಹೇಳುವೆನು ಮತ್ತೇನುಪಾಯವ ।
ಪೇಳವನ ಬಿಟ್ಟಾವ ಧರಣೀ ।
ಪಾಲರನು ವರಿಸೆಂದು ನಿನ್ನಾತ್ಮಜೆ ಬಹುವಿಧದಿ ॥
ಕೇಳಿದೊಡೆ ಗುಣವಾಯ್ತು, ಬಿಟ್ಟೊಡೆ ।
ತಾಳಲೇನಸಮರ್ಥಳೀ ತವ ।
ಬಾಲೆ ವಿಧಿಪತಿಯಂದಳೆಂದಡಗಿದೊಡೆ ಮುನಿ ಪತಿಯು ॥ ೧೩ ॥
ಹಸಿವು ತೃಷೆಗಳ ತೊರೆದಪರಿಮಿತ ।
ವ್ಯಸನದಿಂ ಶೋಕಾಗ್ನಿಯೊಳು ಕಂ- ।
ದಿಸುತ ದೇಹವನಿರಲು ದಂಪತಿಗಳು ಗೃಹಾಂತರದಿ ॥
ವಸುಧಿಪತಿ " ಯೆನ್ನಾಗಮವ ಪಿತ- ।
ಗುಸಿರೆ" ನುತ ನಿನ್ನಾತ್ಮಜೆಯು ಕಳು- ।
ಹಿಸಿದಳೆನ್ನೆನುತೆರಗಿ ಬಿನ್ನೈಸಿದನು ಚರನೋರ್ವ ॥ ೧೪ ॥
ಕೇಳಿದೊಡನೀ ನುಡಿಯ ದುಃಖವ ।
ಡಾಳಿಸಿತೊ ಮೇಣಾತ್ಮಜೆಯು ತ- ।
ನ್ನಾಲಯಕೆ ತಾಂ ಬಂದಳೆಂದಾನಂದ ಮಿಗಿಲಾಯ್ತೊ ॥
ಪೇಳಲರಿಯೆನೊ ಮುನಿವರನೆ ತ- ।
ತ್ಕಾಲದಲಿ ನಯನಾಂಬುಜದಿ ಜಲ- ।
ಜಾಲ ಜಳ ಜಳಿಸಿದವು ತದ್ದಂಪತಿಗಳೀರ್ವರಲಿ ॥ ೧೫ ॥
ನಡೆದೊಡಲ್ಲಿರ್ದಖಿಲ ಪರಿಜನ ।
ಗಡಣದಿಂದನಿತರೊಳು ದಿಗ್ಭಿ ।
ಯೊಡೆದು ಸೂರಿಡುವಂತೆ ವಂದಿಗಳಾ ಮಹಾಧ್ವನಿಯು ॥

(೧೩) ವರಿಸು–ಲಗ್ನವಾಗು. (೧೪) ತೊರೆದು-ಬಿಟ್ಟು. ಆಗಮನ-ಬರುವಿಕೆಯನ್ನು. ಚರ-ದೂತ. (೧೫) ಡಾಳಿಸು-ಹೆಚ್ಚಾಗು.

ಒಡನೆ ಬಹ ಜಯ ಭೇರಿಯನು ಕೇ- |
ಳ್ದೊಡನೆ ಪುರಸತಿ ಜಾಲ ಹರ್ಮ್ಯವ |
ನಡರಿದುದು ಕಡು ತವಕದಿಂ ಕೈಗೆಲಸಗಳ ನುಳಿದು ॥ ೧೬ ॥
ತೀಡಿದರೆ ಕುಂಕುಮದಿ ಕೆಲಬರು ।
ಜೋಡಿಸುವ ಪೂಮಾಲೆಯಂ ನಲಿ- ।
ದಾಡಿಸುತ ಚೀರಿಡುವ ಪಸುಳರನೆತ್ತಿ ಪ್ಪೈದಡವಿ ॥
ನೋಡು ನೋಡೆಂದೆನುತ ಕೆಲಬರು, ।
ಪಾಡು ವೀಣೆಯ ನುಳಿದು ಕೆಲಬರು, ।
ನೋಡಲೆಂದವಸರದೊಳೈತಂದರು ವಿಳಾಸದಲಿ ॥ ೧೭ ॥
ಅಷ್ಟರೊಳು ನೃಪ ಕುವರಿ, ಮನದಾ- ।
ಭೀಷ್ಟ ಫಲಿಸಿಹುದೆಂಬಪರಿಮಿತ |
ತುಷ್ಟಿಯಂ ಪಿತಗಾಗ ಪೇಳುವೆನೆಂಬ ತವಕದಲಿ ॥
ಪಟ್ಟಣದ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲದಿ ಬರೆ, ।
ಪುಷ್ಟ ಕಾಯವದಳಿದು ಚಿಂತಾ- ।
ವಿಷ್ಟದಿಂ ಕಳೆಗುಂದಿ ಬಹ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳ ನೋಡಿ ॥ ೧೮ ॥
ಸಂಭ್ರಮದೊಳಂಬರದಿ ಬಹ ಶಶಿ- ।
ಬಿಂಬ ರಾಹುಗ್ರಸ್ತದಿಂ ಹತ ।
ಗೊಂಬ ಪ್ರೋಲ್ ಕಳೆಗುಂದಿದಳು ನೋಳ್ಪಖಿಲ ಜನ ಮನದಿ ॥
ತುಂಬಿತತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯ ಬಳಿಕಾ- |
ಯೆಂಬುಜಾನನೆ ತನ್ನಪಿತಿಗೇ- ।
ನೆಂಬುವನೊ ಪಿತನೆನುತ ಮನದೊಳು, ಬಾಗಿದಳು ಪದಕೆ ॥ ೧೯ ॥
ವಂದಿಸಿದ ತನು ಸಂಭವಳನಾ- ।
ನಂದದಿಂ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದರು ತಾ- ।
ಯ್ತಂದೆಗಳು ಕಾರ್ಮುಗಿಲ ಬೆಳಗುವ ಮಿಂಚಿನಂದದೊಳು ॥

---

(೧೬) ಹರ್ಮ್ಯ-ಉಪ್ಪರಿಗೆ, ತವಕ-ತೀವ್ರ. (೧೭) ಅರೆಕುಂಕುಮ-ಅರ್ಧ-ಕುಂಕುಮ.(೧೮)ಚಿಂತಾವಿಷ್ಟದಿಂ-ಚಿಂತೆ ಎಂಬ ಪಿಶಾಚಬಾಧೆಯಿಂದ

ಬಂದು ತೋರದೊಲಾಯ್ತು ಮತ್ತಾ- ।
ನಂದ ಬೇಗದೊಳರಮನೆಗೆ ನಡೆ ।
ತಂದು ಕುಲದೇವತೆಗೆರಗಿ ಕಾಣ್ಕೆ ತೊಡೆ ಸುಖಾಸನದಿ ॥ ೨೦ ॥
ತಾತ ಪೇಳ್ವುದಿದೇನು ? ನಾಂ ಕೊ- ।
ಪಾತಿರೇಕದಿ ಬರಲು, ನೀಂ, ಚಿಂ- ।
ತಾತುರವ ತೋರುವರೆ? ದೊರೆತಿರೆ ಮನ್ಮನೋಹರನು ॥
ಭೂತಳದಿ ಬಹು ಸುಗುಣಸಂಪತಿ ।
ಖ್ಯಾತಿಯಾದ ದ್ಯುಮತ್ಸ್ನ ನೃಪ ತನು- ।
ಜಾತ, ರೂಪಾಧಿಕನೆನಲು, ನೃಪನಂದನಾತ್ಮಜೆಗೆ ॥ ೨೧ ॥
ಲೇಸು ಮಾಡಿದೆ, ನಮಗೆ ಸಮ ವಸು- ।
ಧೀಶರೇ? ಯವರಖಿಲ ಧರೆ ರಿಪು- ।
ವಾಸಕೆಡೆಯಾಗಿಹುದು, ವಾಸಿಪರವರು ಕಾಡಿನೊಳು ॥
ಗಾಸಿಯಾಗುತ ಹಸಿದೊಡುದರ ।
ಗ್ರಾಸವಿಲ್ಲದೆ ತೊಳಲುತಿಹ ಭೂ- ।
ಮೀಶರೆಂತಹರವರೆನಲು ನುಡಿದಳು ಸರೋಜಮುಖಿ ॥ ೨೨ ॥
ತಂದೆ! ಸಿರಿಯತಿ ಚಂಚಲೆಯು, ಸುಖ- ।
ದಿಂದ ಬಾಳ್ವರನೊಂದು ನಿಮಿಷಕೆ ।
ತಂದು ಕೆಡಹುವಳವಳು ಯಾತನೆಯೋಗರಕ್ಷಣದಿ ॥
' ಇಂದುಣಲು ಗತಿಯಿಲ್ಲದಾಯ್ತೆನೆ- ।
ಗೆಂದು ' ತೊಳಲುವ ನರನ ಸುಖ ಸಾ- ।
ನಂದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಾಧಿಪನ ಮಾಡುವಳು ಮಮತೆಯೊಳು ॥ ೨೩ ॥
ಜರೆಯುವರು ಹಿರಿಯರನು, ಸಿರಿ ಕ- ।
ಣ್ಬರದೊಡನೆ, ಸದ್ಬೋಧಿಪರ ಧಿ- ।
ಕ್ಕರಿಸುವರು, ಪಾಪಾಗರವು ಸಿರಿಯೊಲ್ಮೆ ಲೋಕದೊಳು ॥

(೨೨) ರಿಪು–ವೈರಿ. ಎಡೆ–ಸ್ಥಳ. ಗ್ರಾಸ–ತಿನ್ನುವ ಪದಾರ್ಥ. (೨೪) ಜರೆಯುವರು–ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವರು. ಆಗರ–ಸ್ಥಳ. ಒಲ್ಮೆ–ಮೆಚ್ಚು.

ಪರತರದ ರಾಜರ್ಷಿ ನೀನಿದ।
ನರಿಯೆಯಾ? ಬಿಡಲೆನ್ನ ಸುಮನೋ।
ಹರನ ಕಾರಣ ಜೀರಿಹುದು, ಪೇಳಂಜ್ವದೇಕಿನ್ನು ॥ ೨೪ ॥
ಸುತೆಯು ನುಡಿಯುನು ಕೇಳಿದೊಡೆಕಂ- ।
ಪಿತವದಾದುದು ಕಂಠವಾ ದಂ- ।
ಪತಿಗಳಿಗೆ, ದನಿ ಕುಗ್ಗಿದುದು ದೇಹಾನು ಕಂಪಿಸಿತು. ॥
ಮತಿಯು ವಿಭ್ರಮವಾಯ್ತು, ಮಗಳಾ- ।
ಕೃತಿ ಯಿವಳು ದೇವಾಂಗನೆಯು ಸಂ- ।
ಮ್ಮತಿಸುವಳೆ ಋಷಿ ನುಡಿಗೆನುತಲಿಂತೆಂದ ನರನಾಥ ॥ ೨೫ ॥
ಉಸಿರಲೇನೆಲೆ ಮಗುವೆ, ಪೇಳಿದ।
ಬಿಸಜ ಸಂಭವತನುಜ ನೆಮಗಿಂ- ।
ದಸಮ ಶೋಕೋಕ್ತಿಯನು, ನೀಂ ಪುಡುಕಿರ್ದ ವರನಿನ್ನು ॥
ಅಸುವ ಬಿಡುವನು ವರುಷಕೆಂದನಿ- ।
ಮಿಷ ಮುನಿಯ ನುಡಿ ಪುಸಿಯದೆಂತೆನೆ, ।
ವಸುಧಿಯೊಳು ಮೈಮರೆದು ಬಿದ್ದಳು ಭರದಿ ಮೃಗನಯನೆ ॥ ೨೬ ॥
ಕಂಡು ಭೂಮಿಪನಾಗ ಗಾಬರಿ- ।
ಗೊಂಡು, ಸಲೆ ಶೈತ್ಯೋಪಚಾರದೊ- ।
ಳಂಡಲೆಯೆ, ಬಿಸುಸುಯ್ಯುತೆದ್ದ ಕಟಕಟಾ ಯೆಲೆ ವಿಧಿಯೆ ॥
ದಂಡಿಸಲ್ಕೀಪರಿಯ ಪರನೋ ।
ದ್ದಂಡ ತಪ್ಪೇನಾಯ್ತು ಲೋಕೇಶ ।
ಪುಂಡರೀಕೋದ್ಭವನರಸಿ ಯೆನಲೆಂದ ನರನಾಥ— ॥ ೨೭ ॥
ಏಕಿನಿತು ಶೋಕಾತಿರೇಕ ವ- ।
ನೇಕ ಮಹರಾಜರುಗಳಿರುತಿರೆ, ।
ಕಾಕು ದೈವಿಯದೇಕೆ? ಸ್ಥಾಪಿಸುವದೇಕೆ? ಕಮಲಜನ ॥

---

(೨೫) ಕಂಪಿತವದಾದುದು—ನಡುಗಲಾರಂಭಿಸಿತು. ವಿಭ್ರಮ—ವಿಶೇಷ ತಿರುಗೋಣ. ಅಂಗನಾ—ಸ್ತ್ರೀ. (೨೬) ಬಿಸಜಸಂಭವ ತನುಜ—ನಾರದ.

ಸಾಕು ಬಿಡು ಮನ ತಾಪ ವೆಂದೆನೆ– ।
ಲಾ ಕಮಲ ಮುಖಿ ನಿಜ ಪಿತಗೆ ತೆಗೆ ।
ಯೀಕುಜೋದ್ಭವ ನಿನ್ನ ಪ್ರೇರಿವವರಿಲ್ಲೆ ಸಂಕಟದಿ ॥ ೨೮ ॥
ತಂದೆ! ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯದಿ ಮನಸೇ- ।
ಲೆಂದು ಜಗ ಸಾರುತಿರೆ, ಸನ್ಮನ– ।
ದಿಂದ ಪತಿಯೆಂದವನ ಬಿಡೆ, ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವೇನದರ ॥
ಕ್ರಂದು ಕೊರತೆಯುನೆಣಿಸುವದು, ಮನ- ।
ಪ್ರೊಂದಿಸದ ಮುನ್ನಲ್ಲವೇ ಪೇ– ।
ಳೆಂದವಳ ನುಡಿಗೇಳ್ದು ಕರುಣದೊಳೆಂದ ನರನಾಥ— ॥ ೨೯ ॥
ದೋಷಗಳ ತಿಳಿ ತಿಳಿದು ಬಿಡದಲೆ ।
ಪ್ರೋಷಿಸೆಂದೆನ್ನುವದು ದೇವಗೆ ।
ಲೇಸೆ? ದುರ್ಬೀಜವನು ಭೂಮಿಯೊಳಿಟ್ಟು, ಸುಫಲಗಳ ॥
ಆಸಿಸಿದೊಡೈದುವನೆ? ಪೇಳ್. ಕಮ– ।
ಲಾಸನನ ತಪ್ಪೇನದೆನ್ನೀ ।
ಭಾಷೆಯೊಂದನು ಕೇಳೆನಲು, ನುಡಿದಳು ಸರೋಜಮುಖಿ ॥ ೩೦ ॥
ಏನಿದೀನುಡಿ ತಾತ! ಕೃತ ಕ– ।
ರ್ಮಾನುಸಾರವು ಬುದ್ಧಿ, ಪೂರ್ವದಿ ।
ತಾನು ಗೈದನುಚಿತ ಸುಕರ್ಮದೊಲೀ ಧರಿತ್ರಿಯಲಿ ॥
ಸ್ವಾನುಭವಗೊಳ್ಳಲ್ಕೆ ಬಿಡುವುದೆ? ।
ಭಾನು, ಶಶಿ, ದೇವಾದಿ ದೈತ್ಯರು ।
ಕಾನನದೊಳಿಹ ಯೋಗಿಗಳು, ಕರ್ಮಾನುಸಾರಿಗಳು ॥ ೩೧ ॥
ಇಂತು ದೇವಾಸುರರು ಕರ್ಮದೊ– ।
ಳಾಂತಿರಲು, ಮರ್ತ್ಯರಿಗೆ ಬಿಡುವುದ– ।
ದೆಂತು? ಪಡೆದೊಡೆ ನಿನಗೆ ಕರ್ಮವ ಬಿಡಿಸಲಳವಿಹುದೆ? ॥

(೨೯) ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವು–ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧಿಕಾರವು. (೩೦) ಕೃತಕರ್ಮಾನುಸಾರವು ಬುದ್ಧಿ.-ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದಂಥ ಪಾಪಪುಣ್ಯದಂತೆ ಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟುವದು

ಚಿಂತಿಸುವದೇಕೆನ್ನ ಮನಸಿನ ।
ಕಾಂತನನು ಬಿಟ್ಟುಳಿದ ಧರಣೀ- ।
ಕಾಂತರೆನಗಗ್ರಜರು, *ಕ್ಷಮಿಸೆನ್ನಾಗ್ರಹವನಿದನು ॥ ೩೨ ॥

ತರಳೆಯಾಡಿದ ವಚನಕಾ ಭೂ- ।
ವರನು, ಚಿಂತಾತುರದಿ ವ್ಯೆಮರೆ- ।
ದಿರಲು, " ಕೇಳ್ ಭೂಪಾಲ ನಿನ್ನಾತ್ಮಜೆಯ ಚರಿತವನು ॥
ಮರೆಯದಿರು ಸಂಕಟದಿ ಪೊರೆವವ- ।
ಳಿರಲು ಕಮಲಾಸನನ ನಿಜಸತಿ ।
ಬರಿದೆ ಚಿಂತೆಯದೇತಕೆಂ " ದಶರೀರ ವಾಣಿಯನು ॥ ೩೩ ॥

ಕೇಳಿ ಧೈರ್ಯದಿ— ತನುಜೆ ನಿನ್ನ ನಿ- ।
ಶಾಲ ಚರಿತವ ಮರೆದು ಮಗಳಿಗೆ ।
ಪೇಳ್ವ ನುಡಿ ಪೇಳಿದೆನು ಲೋಕದ ಮರುಳ ಮನುಜರೊಲು ॥
ಮೇಳಿಪುದು ನಿನ್ನಿಚ್ಛೆ, ತದ್ಭೂ- ।
ಪಾಲ ಕುವರಗೆ ಕೊಡುವೆ, ಸುಖದಿಂ ।
ಕಾಲಗಳೆ ಯಿನ್ನೆನಲು ವಿಕಸಿತವಾಯ್ತು ವದನಾಬ್ಜ ॥ ೩೪ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಕವಿ ಕಿಂಕರ ತೊರವೆ ರಾಘವಾಂಕ ಕವಿ ವಿರಚಿತ

ಸತಿ ಸಾವಿತ್ರಿ ಮಹಾತ್ಮೆಯೊಳ್ ಷಷ್ಠೋಧ್ಯಾಯ

ಪದ ೧೬೪ ಕ್ಕೆ ಮಂಗಲಮಸ್ತು.

---

(೩೩) ಅಶರೀರವಾಣಿ–ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಶಬ್ದ. (೩೪) ಮೇಳಿಪುದು–ಸಿದ್ಧಿಸುವದು. ವಿಕಸಿತವಾಯ್ತು-ಅರಳುವದಾಯ್ತು- ವದನ–ಮುಖ.

–: ಸಪ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯ :–

ಸಂ. ಸೂ. ಪ|| ಸುತೆಯು ಮನದಿಚ್ಛೆಯೊಳು ಧರಣೀ ।
ಪತಿ ದ್ಯುಮತ್ಸಾಧಿಪಗೆ, ತನುಜೆಯ ।
ಪತಿಕರಿಸೆ ಮನವೊಪ್ಪಿಸಿದ ವಿಪಿನದೊಳು ಬೋಧಿಸುತ ॥
ಅವಧರಿಪುದಜ ಸಂಭವನೆ ಭೂ- ।
ಧವನು ರಾಜ ಪುರೋಹಿತಗೆ ನೆರೆ ।
ವಿವರಿಸೀ ವೃತ್ತಾಂತವನು, ಸುಮುಹೂರ್ತವನು ತೆಗಸಿ ॥
ತವಕದಿಂ ಸಚಿವನಿಗೆ— ಪೋಗೆಲೊ ।
ಪವನವೇಗದೊಳಾದ್ಯುಮತ್ಸನ ।
ಕುವಲಯಾಂಘ್ರಿಗೆ ನಮಿಸಿ, ಪೇಳಾಂ ಬರೆನೆನುತ ನಯದಿ ॥ ೧ ॥
ಇಂತು ರಾಜಾಜ್ಞೆಯನು ಶಿರದೊಳ- ।
ಗಾಂತು ಪೋದೊಡೆ ಸಚಿವನಾ ಭೂ- ।
ಕಾಂತ ಮಿಕ್ಕೆಣ್ಟೆಯ ಭೂಪಾಲರಿಗೆ ಪತ್ರಗಳ ॥
ಅಂತರಿಸದಲೆ ಕಳುಹಿ, ತನ್ನ ಪು- ।
ರಾಂತವೆಲ್ಲವ ಸಿಂಗರಿಸಲ- ।
ತ್ಯಂತ ಬಗೆಯಿಂ ಪೇಳ್ದನಸದಳವಾಗೆ ವಿಬುಧರಿಗೆ ॥ ೨ ॥
ಕಳೆಯೆ ಪುರ-ಶೃಂಗಾರದಲಿ ದಿನ- ।
ಗಳನು ಭೂಪ ದ್ಯುಮತ್ಸೇನನ ।
ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿದ ಸಚಿವ ಬಂದಷ್ಟಾಂಗದಿಂ ನಮಿಸಿ — ॥
ತಿಳುಹಿದೆನು ತಾನ್ ಪೇಳ್ದುದನದ- ।
ಕೊಳಿತೆನುತಲಾದರಿಸಿದರು ವಸ ।
ಧಿಪವರ ಸದ್ಗುಣವ ನೆರೆ ಪೊಗಳಲ್ಕೆ ಯೆನಗೇಂದ ॥ ೩ ॥
ಕೇಳಿ ಸಚಿವನ ನುಡಿಯ ತೋಷವ ।
ತಾಳಿ ನಿಯಮಿತ ಪರಿಜನರ ಸ- ।
ಮ್ಮೇಳದಲಿ, ಶುಭ ದಿನದಿ ಬರೆ ಭೂಪಾಲನಾಶ್ರಮಕೆ ॥

---

(೧) ಪವನ—ಗಾಳಿ. ಕುವಲಯ—ನೈದಿಲೆ. (೨) ಇಂತು—ಈ ಪ್ರಕಾರ.

ಬಾಲ ಲೀಲೆಯೊಳಾಡುತಿಹ ಮುನಿ- ।
ಬಾಲಕರ ಮಧ್ಯದೊಳು ಪೊಳೆವ ವಿ- ।
ಶಾಲಲೋಚನ ಕುವರನೋರ್ವನ ಕಂಡು ನೃಪ ಮನದಿ— ॥ ೪ ॥
ಆರಿವನು, ಚಂದ್ರಮನೊ? ಮೇಣ್ ಶಕ- ।
ಟಾರಿ ಸುತ ಮನಸಿಜನೊ? ಮಂದರ ।
ಧಾರಿ ಮಾನವ ರೂಪದಿಂದೈದಿಹನೊ? ಭೂಸ್ಥಳಕೆ ॥
ಮೀರಿದವರಿನ್ನಾರು ಸುಗುಣಾ ।
ಕಾರ ಸೊಬಗಿನೊಳಿವನ ಕಂಡಿ- ।
ನ್ನಾರು ಮೋಹಿಸದಿರರು? ಲೋಕತ್ರಯದ ಮನುಜರೊಳು ॥ ೫ ॥
ಥಳ ಥಳಿಪ ಸುಕಪೋಲವನು ಚಂ- ।
ದಳಿರ ಪೋಲ್ ಪೊಳೆವಧರವನು ಕ- ।
ಣ್ಮಲರ ಯುಗ್ಮಂಗಳನು, ಕುಡಿ ಹುಬ್ಬುಗಳ ಶಶಿಸನೆಯು ॥
ಜಲಜ ಕರಯುಗಗಳನು, ಸೃಜಿಸ- ।
ಲ್ಕಲರಿಚನಿಗಾಯುಷ್ಯವೆಷ್ಟದ- ।
ರೊಳಗೆ ಪೋದುದೊ! ತಿಳಿಯದೆನಗೆಂದೀಕ್ಷಿಸುತಲವನ— ॥ ೬ ॥
ಇವನಳಿಯನಾಗಿರ್ದೊಡಾತ್ಮಜೆ ।
ಭವಣೆಯಿಂ ಪರಿತಾಪಗೊಂಡೀ ।
ಭುವನದಲಿ ತಿರಗಿರ್ದುದಕೆ ಫಲವಾಯ್ತು, ಮುನಿ-ಸುತರ ॥
ನಿವಹಕೊಪ್ಪುವನಲ್ಲ, ಭೂಪರ ।
ಕುವರರೊಳಿಹ ಶುಭ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ತವೆ- ।
ತವಿಸಿಹವು ಸರ್ವಾಂಗದೊಳಗಾರಿವನ ಕರೆಯೆಂದ ॥ ೭ ॥
ಮೊರೆಯ ಪರಿಜನರಾಭಟಕೆ ಬಹು ।
ಬೆರಗುಗೊಂಡೀಕ್ಷಿಸುತ ಲಿರುವಾ ।
ವರ ಕುಮಾರನ ಕರೆಯೆ ಸಂಪ್ರೀತಿಯೊಳು ಚರನೋರ್ವ ॥

---

(೫) ಶಕಟಾರಿ-ಕೃಷ್ಣ. (೬) ಕಪೋಲ-ಗಲ್ಲ. ಚಂದಳಿರು-ಕೆಂಪುತಳಿರು. ಅಲರ್-ಹೂವು. ಅಲರಿಚ-ಬ್ರಹ್ಮ. (೭) ಭವಣೆ-ಕಷ್ಟ. ತವೆ-ಚನ್ನಾಗಿ.

ಸರಸ ನಸುಹಾಸ್ಯದೊಳು ಪರಮೋ- ।
ತ್ಕರುಷ ಬೀರುತಲಾಗಮಿಸಿ ಪದ ।
ಸರಸಿಜಕೆ ಶಿರವಾಗಿ ಬೆಸಗೊಂಡನು ಧರಾಧಿಪನ ॥ ೮ ॥
ಅವನಿಪತಿ ನೀವ್ ಬರಲು ನಮ್ಮೀ ।
ಭುವನ ಪರಿಶೋಭಿಸಿತು, ಕುಪಥದ ।
ವಿವಿಧತಾಪವ ಸಹಿಸುತೈದಿಹುದೇಕೆ? ಕರೆಸಿದೊಡೆ ॥
ಅವಧರಿಸದಿರ್ದಪರೆ? ಧರಣೀ ।
ಧವರ ಮಹದಾಜ್ಞೆಯನು. ಶಿಬಿ ಮೊಗ- ।
ಕುವಲಯವ ಕುಂದಿಸಿದೆ, ವಿಶ್ರಮಿಪುದು ನಿಜಾಶ್ರಮದಿ ॥ ೯ ॥
ಬಾಲಕನ ಸುಲಲಿತ ಸುವಾಕ್ಯವ ।
ನಾಲಿಸುತ ಸಂಪ್ರೀತಿಯಿಂ— ನಿ- ।
ಮ್ಮಾಲಯವದೆಲ್ಲಿಹುದು? ಪಡೆದಿಹ ಪುಣ್ಯತಮರಾರು? ॥
ಪೇಳಿ ನೀ ತೋಷಾಮೃತವ ದಯೆ ।
ಪಾಲಿಸಿದೊಡೆಮ್ಮಖಿಲ ಶ್ರಮ ನಿ- ।
ರ್ಮೂಲಮಪ್ಪುವದೀಗೆನಲು ನುಡಿದನು ಸುನೀನಾಕ್ಷ ॥ ೧೦ ॥
ಭೂಲತಾಂಗಿಪ ಕೇಳು, ಪೂರ್ವದಿ ।
ಶಾಲದೇಶವ ಪಾಲಿಸಿದ ಭೂ- ।
ಪಾಲನಾದ ದ್ಯುಮತ್ಸ್ನತನುಸಂಭೂತನಾರಾಜ್ಯ ॥
ಕಾಲವಶದಿಂ ಪೋಗೆ, ವಿಪಿನದಿ ।
ಕಾಲಗಳೆಯುತ ಜನನಿ ಜನಕರ ।
ಪಾಲಿಸುವೆ, ವೃದ್ಧಾಂಧರಾಗಿಹರೆನಲು ನೃಪ ಮರುಗಿ— ॥ ೧೧ ॥
ಒಳ್ಳಿತೆಲೆ ಸುಕುಮಾರ ತತ್ಪಿತ- ।
ನೆಲ್ಲಿಹನು? ಮದ್ರಾಧಿಪನು ನಾಂ ।
ಬಲ್ಲೆ ನಿಮ್ಮಯ್ಯನನು, ನಡೆಯೆಂದೆನುತಲಾಶ್ರಮಕೆ ॥

---

(೯) ಧವ-ಪತಿ. ಶಿಬಿ-(ಬಿಸಲಿನ) ಕಾವು. (೧೧) ಲತಾ-ಬಳ್ಳಿ. ತನು-ಶರೀರ. ವೃದ್ಧಾಂಧರು-(ಜನನಿ) ಮುದಿಕೆಯೂ, (ತಂದೆ) ಕುರುಡನೂ,

ಬಲ್ಲ ಮಂತ್ರಿ ಪುರೋಹಿತರ ಕೂ- ।
ಡಲ್ಲಿ ಗೈತಂದಾದ್ಯುಮತ್ಸೇನ ।
ಪಲ್ಲವಾಂಘ್ರಿಗೆ ನಮಿಸಿದೊಡೆ, ಶಾಲೇಶನಿಂತೆಂದ— ॥ ೧೨ ॥

ರಾಯ! ಕಟ್ಟಡವಿಯ ಕುಪಥದಲಿ ।
ಘಾಯ ಬಟ್ಟೆನ್ನೆಡಿಗೆ ನೃಪರ ನಿ- ।
ಕಾಯ ಮಣಿ ನೀಂ ಬಹರೆ, ವಿಪಿನದೊಳಿರ್ಪ ನನ್ನಿಂದ ॥
ಕಾರ್ಯವೇನಪ್ಪುವದಿದನುಚಿತ ।
ವಾಯಿತೆನಗಿಂದೀಗಿಸಿತು ಬಲು ।
ಸಾಯಸದೊಳೈದಿರುವುದೇಕೆನೆ, ನುಡಿದ ನೃಪತಿ ॥ ೧೩ ॥

ಶಾಲದೇಶಾಧಿಪತಿ ಕೇಳ್ ಮಮ ।
ಬಾಲೆಯುಳ ಮನವೀಗ ನಿನ್ನಯ ।
ಬಾಲಕನ ಸದ್ಗುಣ ಶುಭಾಂಗಕೆ ಮೆಚ್ಚಿದುದರಿಂದ ॥
ಮೇಳಿಸಲ್ಕೀರ್ವರ ವಿವಾಹ ಸು- ।
ಕಾಲದಲಿ ಬಂದಿರುವೆನಾಂ ದಯ ।
ಪಾಲಿಸುವುದೆನ್ನಿಚ್ಛೆಯಿದನೆನಲೆಂದನವನೀಶ ॥ ೧೪ ॥

ಮದ್ರದೇಶಾಧಿಪತಿ ಕೇಳ್, ದಾ- ।
ರಿದ್ರ್ಯ ವಶರಾಗೀಗ ಲೋಕದ ।
ಕ್ಷುದ್ರರೊಳಗತಿ ಕ್ಷುದ್ರರಾಗೀ ಘೋರ ಕಾಡಿನೊಳು ॥
ಇದ್ದೆಮಗೆ, ಸೌಖ್ಯಾನುಭವದ ಸು- ।
ಭದ್ರೆ ಸತಿಸಾವಿತ್ರಿ ಮನಮಂ- ।
ದುದ್ರವಿಸಿತಾಶ್ಚರ್ಯ ತೋರುವದೆನಗೆ ಯೀ ನುಡಿಯು ॥ ೧೫ ॥

ಸರಸ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣದಿಂ, ಪರಿ- ।
ಪರಿಯ ಪಕ್ವಾನ್ನಗಳನುಣುತೋ ।
ತ್ಕರುಷದಿಂ, ನೃಪ ಪುತ್ರಿಯೊಡಾಡುತಲಿ ಬಳಿದಿರ್ದ ॥

---

(೧೩) ಸಾಯಸ-ಕಷ್ಟ. (೧೫) ಸುಭದ್ರೆ—ಒಳ್ಳೆ ಮಂಗಳಕರಳು. ಉದ್ರವಿಸಿತು-ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿತು. (೧೬) ಉತ್ಕರುಷದಿಂ—ಬಹಳ ಆನಂದದಿಂದ.

ವರ ಕುಮಾರಿಗೆ ವಿಪಿನವಾಸದೊ- ।
ಳಿರಲು, ಮನಮಂತೊಲಿದಿತ್ತೆಲೆ ಭೂ- ।
ವರನೆ? ಬಂದಿನ್ನಾವ ಸೌಖ್ಯವ ಪಡೆವಳವಳಿಲ್ಲಿ ॥ ೧೬ ॥
ಇರಲು ಮನೆಯೊಂದಿಲ್ಲ, ಹಸಿದೊಡೆ ।

ಸರಸ ಭೋಜನವಿಲ್ಲ, ತೊಡಲೊಂ- ।
ದರಿವೆ ಪ್ರಾಕೃಕೆ ಲಭಿಸದೆಲೆ ಭೂಪಾಲಸಿಂಘವರ ॥
ಪರಿಸಿ ಬಂದಿನ್ನಾವ ಸುಖವನು ।
ದೊರಕಿಸುವಳವಳರಿಯೆ ಬೇಡೆಂ- ।
ದರುಹು, ಸಮುಚಿತ ಮಪ್ಪುದೆನಗೆನಲೆಂದ ನನ್ನೃಪತಿ ॥ ೧೭ ॥
ಏನಿದೀನುಡಿ! ವಿಧಿವಶದಿ ಧನ ।
ಹೀನನಾದೊಡೆ, ಪುಣ್ಯ-ಧನಪತಿ ।
ಗೇನು ಭಯ? ರವಿಯಂಜುವನೆ ಗಾಢಾಂಧಮುಸುಗಲ್ಕೆ? ॥
ಜ್ಞಾನಿಗಾ ಕ್ಷಣಭಂಗುರದ ಧನ ।
ಹೀನತೆಯ ಭಯವೇನು? ಕನ್ಯಾ- ।
ದಾನ ಮಾಡಲ್ಕೇಕೆ? ಧನ ನಿರ್ಧನಿಕರೆಂಬಾವೆ ॥ ೧೮ ॥
ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಕೊಡಬಹುದೆ? ಭೂ- ।
ಮಂಡಲಾಧಿಪ! ಮಗಳನಿವರು ಪ್ರ- ।
ಚಂಡ ಧನಯುತರೆನುತ, ಗುಣ-ಕುಲ-ರೂಪ-ಯೌವನವ ॥
ಕಂಡುಕೊಳ್ಳದೆ, ನಿರ್ಧನಿಯು ಗುಣ ।
ಮಂಡಿತನು, ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ, ಪರಮೋ ।
ದ್ದಂಡ ಸತ್ಕೀರ್ತಿಯುತ, ಲಕ್ಷಣೆ, ಯಾದೊಡನುಚಿತವೆ? ॥ ೧೯ ॥
ತರಣಿ ಶಶಿ ಜೀವಿಸುವ ಪರಿಯಂ- ।
ತರಮೊಳಿಹ ಸಂಬಂಧವನು, ಕ-
ಣ್ದೆರೆದು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದೊಳಗಡಗುವ ಸಿರಿಯ ಮೊಗ ನೋಡಿ ॥

(೧೭) ಲಭಿಸದು-ಸಿಗದು. ಅರುಹು-ತಿಳಿಸು. (೧೮) ಗಾಢಾಂಧ-ಅತಿ ಕಪ್ಪಾದ ಕತ್ತಲೆ. ಮುಸುಗಲ್ಕೆ-ಮುಚ್ಚಲಾಗಿ. (೨೦) ತರಣಿ-ಸೂರ್ಯ.

ಜರೆಯುವರೆ? ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರಸು ಧನ |
ದೊರೆತನಗಳಿಲ್ಲೆನುತ ನನಗಿದು ।
ಸರಸ ಮಪ್ಪದು ರಾಯ ಮಗಳಿಚ್ಛೆಯನು ಪೂರೈಸು ॥ ೬೦ ॥

ಲಾಲಿಸಜ ಸಂಭವನೆ ಧರಣೀ ।
ಪಾಲನೀ ನುಡಿಗಾ ದ್ಯುಮತ್ಸ ನೃ- ।
ಪಾಲ, ಕಡು ಸಂತೋಷದಿಂದೆಲೆ ಭೂಪ ನಾನಿನ್ನು ॥
ಪೇಳಲರಿಯೆನು, ತವಕುಮಾರಿಯು ।
ಕಾಳ ಕಟ್ಟಡವಿಯೊಳು ಕಷ್ಟದಿ |
ಬಾಳಲೊಪ್ಪಿದೊಡೀವುದೆನಲಿಂತೆಂದ ನಶ್ವಪತಿ || ೬೧ ॥

ರಾಯ! ತಾನ್ಯೆತಂದು ಪತಿಯ ಸು ।
ಕಾಯ, ಸುಗುಣ–ಸ್ಥಿತಿಯ ಸರಸೋ– ।
ಪಾಯದಿಂ ಕಂಡೆನಗೆ ಪೇಳಿದೊಡೀವನದೊಳಿಹುದು ||
ಘಾಯಮೆನಿಸುವುದೆಂತು ಮಗಳಿಗೆ? ।
ನೋಯುವದು ನೀವೇಕಿನಿತು? ಬಿಸ- ।
ಜಾಯತಾಕ್ಷಿಯ ಪಾಲಿಸೆಂದು ಪುರೋಹಿತನ ಕರೆದು ॥ ೬೨ ॥

ಸರಸವಹ ಸುಮುಹೂರ್ತವನು ತೆಗೆ- ।
ದರುಹಿ ಶಾಲೀಶಂಗೆ, ಪೋಗುವೆ- ।
ವರಮನೆಗೆ ನಾವೆನುತಲೊಡನೈದಿರ್ದ ಪರಿಜನರ ॥
ಬೆರಸಿ, ಘೋರಾರಣ್ಯ ಪಥದಿಂ ।
ಬರಲು ಪುರದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ, ರವಿ ।
ಸರಿದನಪರಾದ್ರಿಯೊಳು ತಾರಗಳೆಡರಿದವು ನಭದಿ ॥ ೬೩ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಕವಿ ಕಿಂಕರ ತೊರವೆ ರಾಘವಾಂಕ ಕವಿ ವಿರಚಿತ

ಸತಿ ಸಾವಿತ್ರಿ ಮಹಾತ್ಮೆಯೊಳ್ ಸಪ್ತಮೋಧ್ಯಾಯ

ಪದ ೧೮೭ ಕ್ಕೆ ಮಂಗಲಮಸ್ತು.

–: ಅಷ್ಟಮೋಧ್ಯಾಯಃ :–

ಸಂ. ಸೂ. ಪ. ॥ ವರಿಸಿ + ಚಿತ್ರಾಶ್ವನನಿರಲ್ಕಾ ।
ಸುರಮುನಿಯು ಪೇಳಿರ್ದ ದಿನ ಬಂ– ।
ದಿರಲರಣ್ಯಕೆ ಪೋಪ ಪತಿಯೊಡನೆದ್ದಳಾ ಸಾಧ್ವಿ ॥
ಬಂದೊಡನೆ ಸಿರಿ–ಮೊಗದಿ ಪರಮಾ- ।
ನಂದ ಬೀರುತ ನೃಪತಿ ಕೇಳ್ವರ– ।
ವಿಂದಜೋದ್ಭವ, ಸಕಲ ಪುರವಾಸಿಗಳ ಮನದೊಳ್ಗೆ ॥
ನಂದ ಮಿಗಿಲಾಯ್ತರಸು ಮಗಳ ವಿ- ।
ಬಂಧ ಪರಿಹರಿಸಿದ ಸುಲಕ್ಷಣ ।
ದಂದ ವೆಸೆಯುತ್ತಿಹುದನೀಕ್ಷಿಸುತಾ ನರೇಂದ್ರನಲಿ ॥ ೧ ॥
ಪಸರಿಸಿತು ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರದೊಳಗಾ ।
ವಸುಧಿಪಾಲನ ವಿಕಸಿತದ ಮೊಗ- ।
ಕುಸುಮ ಪರಿಮಳ ಗಂಧ, ರಾಜ ಪುರೋಹಿತನ ದಯದಿ ॥
ಉಸುರಲೆನಗೇಕಾದಿ ಶೇಷನಿ- ।
ಗಸದಳವು ಪುರವಾಸಿಗಳ ಮನ ।
ದಸಮ ತೋಷವ ಲಾಲಿಸೆಲೆ ಮುನಿಪೆಗ್ಗಳೆ ಮುಂಗಥೆಯ ॥ ೨ ॥
ಕರೆಸಿ ಮರುದಿನ ನೃಪತಿ ಸಚಿವೋ– ।
ತ್ತಮನ— ವಿಧಿವಶದಿಂದ ವಿಪಿನಾಂ ।
ತರದಿ ದೈನ್ಯಾವಸ್ಥೆಯೊಳಗಿದ್ದಾ ದ್ಯುಮತ್ಸೇನನು ॥
ಬರಸಿಕೊಂಡಾಡಂಬರದಿ ನಿಜ ।
ಪುರದಿ ಮಗಳ ವಿವಾಹವನು ಬಂ– ।
ಧುರದಿ ಗೈವುದಯೋಗ್ಯ ತಿಳಿಸುವುದಾಗೆ ಬರವೆನುತ ॥ ೩ ॥
ಧರಣಿಪತಿಯಾಜ್ಞೆಯನು ಕೇಳುತ ।
ತರಿದು ಬೇಗದೊಳೋರ್ವಮಾತ್ಯನ ।
ನರಹಿ ಬಾ ಶಾಲೇಶಗೀಪರಿ ಯೆನುತ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ ॥

+ ಚಿತ್ರಾಶ್ವನೆಂಬುದು ಸತ್ಯವಾನನ ಎರಡನೇಯ ಹೆಸರಾಗಿರುವದು.

ಪರಿ ಪರಿಯ ಶೋಭೆಯೊಳು ಗೃಹ ಸಿಂ- ।
ಗರಿಪುದೆಂದಖಿಲ ಪ್ರಜಾಳಿಯು ।
ಮರೆಯದಂತಾ ಪುರದಿ ಹೊಯಿಸಿದನಾಗ ಡಂಗುರವ ॥ ೪ ॥
ಕೇಳುತಾ ಡಂಗುರವ, ತೋಷವ ।
ತಾಳಿ, ಭಿತ್ತಿಯೊಳಾಗ ರನ್ನವ ।
ಪೂಳಿ; ಮಧ್ಯದೊಳತಿ ಮನೋಹರವಾದ ಬೊಂಬೆಗಳ ॥
ಮೇಳವಿಸಿ, ಬಾಗಿಲದಿ ನವತೋ- ।
ರ್ಬಾಳಿತರುಗಳ ತಳಲುಗಳ ಮು- ।
ಕ್ತಾಳಿಗಳ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟನೊಳು ಸಿಂಗರಿಸಿದರು ಗೃಹವ ॥ ೫ ॥
ಕತ್ತುರಿಯ ಸಾರಣೆಯೊಳಗೆ ಕೆಂ- ।
ಪೊತ್ತಿ ರಚಿಸಿದ ಕಾರಣೆಯು, ಮನ- ।
ವಿತ್ತು ಪ್ರೌಢೆಯರದರ ಮಧ್ಯದಿ ತೆಗೆದ ಚಿತ್ರಗಳ ॥
ಉತ್ತುಮೋತ್ತುಮ ತರುಲತಾದಿಗ- ।
ಳಿತ್ತನೋಡಿದೊಡತ್ತ ನೋಳ್ಪರ ।
ಚಿತ್ತ ಸಾಲದು, ತತ್ಪುರದ ಪರಿ ಪರಿಯ ಶೋಭೆಯನು ॥ ೬ ॥
ಕಾಣದಾ ಪುರದೊಳಗೆ ದುಃಖದ ।
ತಾಣವತಿ ಶೋಧಿಸಿದೊಡೆಯು, ಕಂ- ।
ಡೋಣಿಯಲಿ ಶುಭ ಚಿನ್ಹಗಳ ಶುಭವಾರ್ತೆಗಳ ನುಡಿದು ॥
ವಾಣದೆಸಗಿದರಿನಿತೆರಡು ದಿನ ।
ಸಾನುರಾಗದೊಳನಿತರೊಳಗಾ ।
ಕಾನನಕೆ ಕಳುಹಿರ್ದವಾತ್ಯನು ಬಂದು ನೃಪನೆಡಿಗೆ ॥ ೭ ॥
ವಂದಿಸುತ— ಕೇಳ್ ಜೀಯ ನೀವ್ ಪೇ- ।
ಳ್ದಂದ ಕತಿ ಹರುಷಿಸುತಲತ್ಯಾ- ।
ನಂದದಿಂದೊಪ್ಪಿರುವೆನುತ ಪೇಳ್, ನಿಮ್ಮ ನೃಪನೆಂದು ॥

---

(೫) ಭಿತ್ತಿ—ಗೋಡೆ. ರನ್ನ—ರತ್ನ. ಬೊಂಬೆ—ಗೊಂಬೆ. (೬) ತರು-ಗಿಡ
(೭) ತಾಣ-ಸ್ಥಾನ. ವಾಣದೆ-ಬಿಡದೆ. ಅನುರಾಗ-ಪ್ರೀತಿ.

ತಂದು ಫಲ-ಮೂಲಗಳ ನಾದರ ।
ದಿಂದಲುಪಚರಿಸಿದರು, ಪೇಳ- ।
ಲ್ಕಿಂದಿಹುದೆ ಮನ್ಮನಕವರ ಸುಗಣಸ್ವಭಾವಗಳ ॥ ೮ ॥
ನುಡಿಪವಾತ್ಯನ ವಚನಕೇಳ್ದಾ ।
ಪೊಡವಿ ಪತಿ ದರಹಾಸದಿಂ ಬಹು ।
ಶಡಗರದಿ ಪೊಂದೇರ ಹಯ ಸಾರಥಿಯನಳವಡಿಸಿ ॥
ಮುಡದಿ ಸುತೆ ಸಾವಿತ್ರಿ ಪರಿಜನ- ।
ರೊಡನೆ ವಿಪಿನಾಂತರಕೆ ತಾಂ ಪೊರ- ।
ಮಡಲು, ಜೆಂಬತ್ತಿದುದು ಪುರಜನವಾಗಲವಸರದಿ ॥ ೯ ॥
ದೇಶ ದೇಶದ ಪಾರ್ವರತಿ ಸಂ- ।
ತೋಷದಿಂದಧಿರಾಜ ಮದ್ರಾ ।
ಧೀಶ ತನು ಸಂಭವಳ ವೈವಾಹಿಕ ಮಹೋತ್ಸವವ ॥
ದೂಷಿಪರೆ? ದಕ್ಷಿಣೆ ಸುಭೋಜನ- ।
ಕಾಶಿಸುವದೆಮಗನುಚಿತವೆ, ಪುರ- ।
ವಾಸಿಗಳ್ದಾ ಮಂತ್ರಣವು ನಮಗೇಕೆನುತ ಬರಲು ॥ ೧೦ ॥
ತರ ತರದ ವಾದ್ಯಗಳ ರಭಸದಿ, ।
ವರ ಸುಮಂಗಲಿಯರ ಸುಹಾಸ್ಯದಿ, ।
ಪರಮ ತಾಪಸರುರಿವ* ಘನತರ ವೇದ ಘೋಷದಲಿ ॥
ಮೆರೆವುದಾವನ ವನಿತರೊಳ್ ವಧು- ।
ವರರ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ ನಿಯಮದಿ ।
ಕರೆದು ತಂದುಚಿತಾಸನದಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಮುನಿನಿಕರ ॥ ೧೧ ॥
ಪಿಡಿದುದಂತಃಪಟವನಿರ್ವರ ।
ನಡುವೆ, ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಗಳನು ಬಹು ।
ಶಡಗರದಿ ಸುಮುಹೂರ್ತದಲಿ ಚಲ್ಲಿದೊಡನಮರಗಣ ॥

---

(೯) ದರಹಾಸ-ಕಿರಿನಗೆ ಅಳವಡಿಸಿ-ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ. (೧೦) ಪಾರ್ವರು-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು. ವೈವಾಹಿಕ-ಲಗ್ನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ. (೧೨)ಅವರರು-ಸುರರು

ಒಡನೆ ಪೂ-ಮಳೆ ಗರಿದುದಾ ಸವ ।
ಕಡು ಚಲುವ ದಂಪತಿಗಳನುದಿನ ।
ಪಡೆಯಲೆಂದಾನಂತ ಸುಖಸಾಯುಜ್ಯವಿಹ-ಪರದಿ ॥ ೧೨ ॥

ನಡೆದುದಿನಿತುತ್ಸವವು ಘನ ಕ- ।
ಟ್ಟಡವಿಯಲಿ ವೇದೋಕ್ತದಿಂ, ಬಹು ।
ಸುಡಿಯಲೇನದನಲ್ಲ ಕೂಡಿರ್ದಖಿಲ ಭೂ-ಸುರರ ॥
ಕಡು ಮುದವ, ಕೋಲ್ಮಿಂಚಿಸಂದದೊ- ।
ಲಡಗಿದವು ನಾಲ್ಕಾರು ದಿಸ, ಜನ- ।
ಯೊಡೆಯ ಮದ್ರಾಧೀಶ ನಿಜ ಪುರಕೈದಬೇಕೆನುತ ॥ ೧೩ ॥

ಬಂದ ಪರಿಜನಕೆಲ್ಲ ಪೇಳಿದ— ।
ನಿಂದು ಮದ್ರಕೆ ಪೋಗುವದು ನಾ- ।
ವೆಂದು, ಸತಿಯೊಡಗೂಡಿ ಬಂದಾತ್ಮಜೆಯ ಸಮ್ಮುಖದಿ— ॥
ಇಂದು ಪೋಗುವೆವಾವು, ಪುರಕಾ- ।
ನಂದದಿಂದತ್ತೆಯನು ಪತಿ ಮಾ- ।
ವಂದಿರನು ಮನಗೊಟ್ಟು ಸೇವಿಸುತಿರ್ಪುದನುದಿನವು ॥ ೧೪ ॥

ಪತಿಯೆ ಪರದೇವತೆಯು, ಸತಿ-ಸ- ।
ದ್ಗತಿಯು ನಿಜಪತಿಸೇವೆ, ಮಿತಿಯಿ- ।
ಲ್ಲತಿ ಶುಲಭ ಸೋಪಾನ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಮೂಲ ಮಾರ್ಗವದು ॥
ಸುತೆಯೆ ಕೇಳ್ ಸನ್ಮನದೊಳಾ ಪತಿ- ।
ವೃತೆಯರೀ ಮೂಜಗದಿ ಬಾಳುವ ।
ರತಿ ಮುದದೊಳತ್ಯಂತ ಸೌಭಾಗ್ಯವನು ಪಡೆಯುತಲಿ ॥ ೧೫ ॥

ಪರಿಪರಿಯೊಳಾವರ ಕುಮಾರಿಗೆ ।
ಯರಹುತಲಿ ಸತಿ ಪತಿಗಳಿಬ್ಬರು ।
ಪರಮ ಪಾತಿವೃತ್ಯದಗಣಿತ ಮಹಿಮೆಯನು ಬಿಡದೆ ॥

---

(೧೨) ಸಾಯುಜ್ಯ-ಮುಕ್ತಿ. (ಮೋಕ್ಷ) (೧೪) ಸೇವಿಸು-ಸೇವೆಮಾಡು.
(೧೫) ಪರ-ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ. ಸೋಪಾನ-ಪಾವಟಿಗೆ. ಮೂಲ-ಮುಖ್ಯ.

ಕುರುಡನಾದ ದ್ಯುಮತ್ಸೇನನ ।
ಚರಣಕರ್ಪಿಸುತವಳ ಪ್ಪೋಗುವೆ- ।
ವರಮನೆಗೆನಾವೆನುತ ಶಿರವಾಗಿದಳು ಪದಯುಗಕೆ ॥ ೧೬ ॥
　　ವಂದಿಸಿದ ದಂಪತಿಗಳನು ಸಾ- ।
ನಂದದಿಂದಾಶೀರ್ವದಿಸಿ ಜನ ।
ವೃಂದವೊಡನನುಸರಿಸಿದನು ಶಾಲ್ವೇಶ ಕೆಲವಡಿಯ ॥
ತಂದೆತಾಯ್ಗಳು ರಾಜ್ಯಸುಖವೆನ- ।
ಗಿಂದು ಬಯಲಾಯ್ತೆನುತಲಾ ಪೂ- ।
ರ್ಣೇಂದು ಮುಖಿ ಸಾವಿತ್ರಿ ಮರುಗದೆ ಮಂದಹಾಸದೊಳು ॥ ೧೭ ॥
　　ಅಪ್ಪಿ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳ ಮುದದಿಂ- ।
ದಿರ್ಪೆ ನಾ, ನೀವರಿಗೆ ಕಾಯ್ದಿ- ।
ನೊಪ್ಪಿಸಿದಿರೀಗತ್ತೆಮಾವಂದಿರಿಗೆ ಪತಿ ಸಹಿತೆ ॥
ತಪ್ಪದಲೆ ಕರ್ತವ್ಯವನು, ಬಹು ।
ತೃಪ್ತಿಯಿಂ ಕಾಲವನು ಕಳೆಯುತ- ।
ಲಿರ್ಪದಿನ್ನುಸುದಿನದೊಳೆಂದೆರಗಿದಳು ಭಕ್ತಿಯಲಿ ॥ ೧೮ ॥
　　ತೆರಳಿದೊಡನತ್ತವರು ನಿಜ ಜನ- ।
ವೆರಸಿ ಬಂದಾಶ್ರಮಕೆ, ಪರಮೋ- ।
ತ್ಕರುಷದಿಂದತ್ತೆಯನು ಪತಿ ಮಾವಂದಿರನು ದಿನದಿ ॥
ಪರಿ ಪರಿಯ ಸೇವೆಯೊಳು ಸೇವಿಸು ।
ತಿರುವಳಾಸಾವಿತ್ರಿಯಾದೊಡೆ ।
ಸುರಮುನಿಯು ಹೇಳಿರ್ದ ಭವಿಷದ್ವಾಕ್ಯವನು ಸ್ಮರಿಸಿ ॥ ೧೯ ॥
　　ಮೊರೆಯಿಡುವಳಜಸತಿಗೆ ದಿನದೊಳು ।
ಪೊರೆ ಯೆನುತ ಸೌಭಾಗ್ಯವನು ಸತಿ- ।
ಗಿರದಧಿಕ ಸೌಖ್ಯಾನುಭವವನುಳಿದು ಲೋಕದಲಿ ॥

---

(೧೭) ಅನುಸರಿಸಿದನು—ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದನು. ಬಯಲಾಯ್ತು—ಇಲ್ಲದಂತೆ ಆಯಿತು. (೧೯) ಭವಿಷದ್ವಾಕ್ಯ-ಮುಂದಾಗುವದನ್ನು ಹೇಳಿದ ಮಾತು.

ಕರುಣಿಸದನೊಂದೆನುತ ಪರಿಪರಿ ।
ಯೊರಲುವಳು, ದಿನಗಣನೆಯನು ತಾ ।
ಮರೆಯದೆಣಿಸುತ ಕಾಲಗಳೆಯುವಳಾಕೆ ವಿಪಿನದೊಳು ॥ ೨೦ ॥

ಇರ್ದೊಡೀಚಿಂತೆಯೊಳು ಕೇಳಾ- ।
ಪದ್ಮಲೋಚನೆ, ನೋಳ್ಪರಿಗೆ ನಗೆ ।
ಮುದ್ದು ಮುಖವನು ತೋರಿ, ಚಿಂತಿಸುತಿರ್ಪಳಿವಳೆಂಬ ॥
ಸದ್ದನಾರಿಗು ತೋರದಲೆ, ಕೂ- ।
ಡಿರ್ದಪತಿಗಾದಡೆಯು ಚಿಂತಾ- ।
ಬದ್ಧಳಾಗಿರ್ದುದನು ತಿಳಿಸದಲಿರ್ಪಳಾ ಸಾಧ್ವೀ ॥ ೨೧ ॥

ಕಳೆವಳಾ ಸಾವಿತ್ರಿ ದಿನಗಳ ।
ನಳಿನಜಾಸನ ಸತಿಯ ಪೂಜೆಯ ।
ಸುಳಿಯದಲೆ ಪ್ರತಿದಿನದಿ, ಸೇವಿಸುತತ್ತೆ ಮಾವರನು ॥
ಅಳವೆ ಕಾಲಕೆ! ಪೋಗುತಿರಲಾ ।
ಬಳಿಕ ನಾರದ ಪೇಳ್ದ ದಿನ ನಾ- ।
ಲ್ಕುಳಿದು ವರುಷವದೆರಗಿದೊಡನಾ ಸತಿ ಶಿರೋಮಣಿಯು ॥ ೨೨ ॥

ಪರಮ ತ್ರಿದಿನವ್ರತವ ತಾ ಪಥಿ- ।
ಕರಿಸಿ ದಿನ ಮೂರರೊಳಗನ್ನದಿ ।
ವಿರಹಿತಳು ತಾನಾಗಿ, ದಿನದಾರಾಧ್ಯ ದೇವತೆಯ ॥
ಸ್ಮರಿಸುತಲೆ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯಿಂದಿರು- ।
ತಿರಲು, ಕಳೆದುದು ಮೂರು ದಿನ ನಾ- ।
ಲ್ಕರಲಿ ದಿನಮಣಿಯುದರಿದನು ಕಡು ರಭಸದಿಂ ನಭಕೆ ॥ ೨೩ ॥

ಒಡನೆ ವ್ರತಮುದ್ಯಾಪನೆಯ ತಾ ।
ಬಿಡದೆಸಗಿ ಸುರಗಣಕೆ ತೃಪ್ತಿಯ ।
ಪಡಿಸಿ, ಪತಿ ಮಾವಂದಿರಿಗೆ ತನ್ನತ್ತೆಗತಿ ನಯದಿ ॥

---

(೨೦) ದಿನಗಣನೆಯನು—ದಿವಸದ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು. (೨೧) ಚಿಂತಾಬದ್ಧಳು—ಚಿಂತಿಸುವವಳು. ಸಾಧ್ವಿ-ಪತಿವ್ರತಾ ಸ್ತ್ರೀ. (೨೩) ಆರಾಧ್ಯ-ಪೂಜಿಸು…

ಅಡಿಗೆರಗಿ ಪರಹಾಸದಿಂದಿರ ।
ಲೊಡನೆ ಪತಿಕರತಳವ ನಾಂತಿಹ ।
ಕೊಡಲಿಯನು ಕಂಡಾಗ ಬೆಸಗೊಂಡಳು ನಿಜಾತ್ಮನನು ॥ ೨೪ ॥
　　ಪ್ರಾಣಪತಿ! ಯಿಂದೀಗ ತಮ್ಮ ಪ್ರ- ।
ಯಾಣವೆಲ್ಲಿಗೆ? ಕರಸರೋಜದಿ ।
ತಾಣವೇತಕೆ ಪರಶುವಿಗೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಪೇಳುವದು ॥
ಕಾಣೆನಾನಿದರಂತರಂಗವ ।
ಭಾನುವಿನ ಘನದಾತಪದೊಳೀ ।
ಕಾನನವು ಕಾದಿರುವುದೆನಲವನೆಂದ ನಿಜಸತಿಗೆ ॥ ೨೫ ॥
　　ಇಂದುಮುಖಿ, ಫಲ-ಪುಷ್ಪ-ಕಾಷ್ಟಗ- ।
ಳಿಂದ ವರ್ಜಿತರಾಗಿರುವೆವದ- ।
ರಿಂದಲವುಗಳನಾರ್ಜಿಸಲ್ಕಾರಣ್ಯವನು ಚರಿಸಿ ॥
ಇಂದು ಪೋಗುವೆ ನಾನೆನಲ್ಕರ- ।
ವಿಂದ ಮುಖಿ ದೈನ್ಯೋಕ್ತಿಯಿಂ— ಜೀ- ।
ಡಿಂದು ವನಚರಿಸುವದು, ಪಾಲಿಪುದೆನ್ನ ಬೇಡಿಕೆಯ ॥ ೨೬ ॥
　　ಕಾಂತ! ನಡಿಸದೊಡೀಸುಡಿಯ, ವಿಪಿ- ।
ನಾಂತರಕೆ ನಾಂ ಬಂದು, ವನ ಭೂ ।
ಕಾಂತೆಯರ ಸುಲಲಿತ ಶುಭಾಂಗದ ಸೊಬಗನೀಕ್ಷಿಸುವ ॥
ಅಂತರಾಶೆಯು ಪೊಂದಿ, ಮನಕ- ।
ತ್ಯಂತ ಮೋದವ ಪಡೆವೆನೆನೆ ಭೂ ।
ಕಾಂತ ಸುತ ಚಿತ್ರಾಕ್ಷ ಮೋಹದೊಳೆಂದ ನಿಜ ಸತಿಗೆ ॥ ೨೭ ॥
　　ಕುಂದಕುಟ್ಮಲ ರದನೆ ಕೇಳ್ ತಾ- ।
ಯ್ತಂದೆಗಳ ವಶನಾಗಿರುವೆ ನಾ- ।
ನಿಂದಿನೀವರೆಗೀಗಲವರಪ್ಪಣೆಯ ಪಡೆಯದಲೆ ॥

---

(೨೪) ಕರತಳ-ಅಂಗೈ. ಆತ್ಮ-ಗಂಡ. (೨೫) ಪರಶು-ಕೊಡಲಿ.
(೨೬) ಆರ್ಜಿಸಲ್ಕೆ-ಸಂಪಾದಿಸಲಿಕ್ಕೆ. (೨೭) ಅಂತರಾಶೆ-ಮನದ ಇಚ್ಛೆ.

ಇಂದು ನಿನ್ನೊಡಗೂಡಿ ಪೋದೊಡೆ ।
"ನಂದನನು ಸತಿಬಂದೊಡನೆ ಯೆ- ।
ನ್ನಂದ ಮೀರಿದ" ನೆನುತ ಜರಿವನೊ? ತಾತನದರಿಂದ ॥ ೨೮ ॥
ಕೇಳು ಪಿತನಪ್ಪಣೆಯ ನೆನಲಾ ।
ನೀಲಲೋಚನೆಯಾಗ ಶಾಲ ನೃ- ।
ಪಾಲನಡಿಗಳ್ಗೆರಗಿ ಮತ್ಪತಿಯೊಡನೆ ನಾನಿಂದು ॥
ಭೂ-ಲತಾಂಗಿಯ ಸೊಬಗ ಕಂಡೆ- ।
ನ್ನಾಲಯಕೆ ಮರಳುವೆನು ತಪ್ಪದೆ, ।
ಪಾಲಿಸುವುದಪ್ಪಣೆಯ ನೆನಲಿಂತೆಂದ ನರನಾಥ ॥ ೨೯ ॥
ಮೂರುದಿನ ವ್ರತಗೈದು ಕಾಷ್ಟಾ- ।
ಕಾರಳಾಗಿಹ ನೀನು ಹಳುವದ ।
ಘೋರ ಪಥದಿಂ ಪೋಗಿ ಬಹ ವಿಪುಲಶ್ರಮವನೀನ್ನು ॥
ಪಾರುಗಾಣುವದೆಂತು ಮನದೊಳ- ।
ಪಾರ ಬಯಕೆಯದಿರ್ದೊಡಘ ಸಂ- ।
ಹಾರ ಪೊರೆವನು, ಪೋಗಿ ಬಾ, ತವ ಪತಿಯ ನೊಡಗೂಡಿ ॥ ೩೦ ॥
ಎಂದೊಡತ್ಯಾನಂದದಿಂದರ ।
ವಿಂದಮುಖಿ ಮಾವನ ಪದಾಬ್ಜ ।
ದ್ವಂದ್ವದಲಿ ಶಿರವಿಕ್ಕಿ ತನ್ನತ್ತೆಯನು ಭಕುತಿಯಲಿ ॥
ವಂದಿಸುತ "ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿಯಾ- ।
ಗೆಂದೊಡಾ" ಶೀರ್ವಾದವಚನವ ।
ಪೊಂದಿ, ಪತಿಯೊಡನಾಗ ಪೊರಮಟ್ಟಳು ವನಾಂತರದಿ ॥ ೩೧ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಕವಿ ಕಿಂಕರ ತೊರವೆ ರಾಘವಾಂಕ ಕವಿ ವಿರಚಿತ

ಸತಿ ಸಾವಿತ್ರಿ ಮಹಾತ್ಮೆಯೊಳ್ ಅಷ್ಟಮೋಧ್ಯಾಯ

ಪದ ೨೧೮ ಕ್ಕೆ ಮಂಗಲಮಸ್ತು.

---

(೨೯) ಸೊಬಗು-ಸೌಂದರ್ಯ. (೩೦) ಕಾಷ್ಟ-ಕಟ್ಟಿಗೆ. ಹಳುವ-ಅರಣ್ಯ. ಅಘಸಂಹಾರ-ಪಾಪವನ್ನು ನಾಶಮಾಡತಕ್ಕವನು. (ದೇವರು.)

-: ಅಥ ನವಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ :-

ಷಂ. ಸಾ. ಪ. ॥ ಪತಿಯೊಡನೆ ವಿಪಿನಾಂತರದಿ ಪ್ರ- ।
ತ್ರತಿಯಗೊಳ್ಳುತಲಿರೆ, ಜವನು ತ- ।
ತ್ಪತಿಯಸುವ ಕೊಂಡೊಯ್ಯೆ, ಬೆಂಬತ್ತಿದಳು ಸಾವಿತ್ರೀ ॥
ವಾರಿಜೋದ್ಭವ ಸುತನೆ ಕೇಳಾ ।
ನಾರಿಮಣಿ ಕಟ್ಟಡವಿಯಲಿ ಬಹು ।
ಘೋರ ಕಷ್ಟಗಳಡಸಿದೊಡೆ, ಪ್ರೊರಪ್ರಾಣ್ಯಸದೆ ಸಹಿಸಿ ॥
ಚಾರು ಮುಖಮುದ್ರೆಯೊಳು, ಸೊಗಯಿಸ ।
ತೋರ ಪುಷ್ಪವಿದಾವುದೀ ಫಲ ।
ಭೂರುಹವ ಪೆಸರೇನು? ಪೇಳೆನಗೆನ್ನುವಳು ಬರಿದೆ ॥ ೧ ॥
ಮನಮೊಳಾಸಾವಿತ್ರಿ ದೇವಿಯು ।
ವನಜ ಪದಯುಗ್ಮದಲಿ ತನ್ನಯ ।
ತನು-ಮನವನೀಡಾಡಿ ಬೇಡುವ“ಳಿಂದು ಪತ್ರತಿಯ ॥
ಘನತರದ ಸಂಕಟವ ಕಳೆದೆ- ।
ನ್ನನು ಸು ಸೌಭಾಗ್ಯದೊಳಗಿರಿಸೆಂ ”- ।
ದನುನಯದಿ ಶಿರಗೊಡ್ಡಿ ಪರಿ ಪರಿ ಯೊರಲುವಳು, ತರಳೆ ॥ ೨ ॥
ದೊರಕಿಸಿದಳಾ ಚಿಂತೆಯೊಳು ತರ- ।
ತರದ ಹೊಸ ಪೂಮಂಜರಿಯ, ರಸ ।
ಭರಿತ ಸುಫಲವ್ರಾತವನ್ನಸಿತದೊಳು ಚಿತ್ರಸ್ಥೆ ॥
ಉರುವಲವ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ವನದೊಳು ।
ಮರುಗಿ ಪಥದಾಯಾಸದಿಂದುರಿ ।
ವಿರುಗುತಿಹ ವಟವೃಕ್ಷವನು ಕಂಡೆಂದ ಪತಿಗಾಗ— ॥ ೩ ॥
ನಡೆ ಯೆಲೈ ಕುಲಪತಿ-ಶಿರೋಮಣಿ ।
ತಡೆಯದಾಯ್ತೀರ್ವರಿಗೆ ಶ್ರಮ, ವಿಂ- ।
ದಡವಿಯಲಿ ವಟವೃಕ್ಷದಿಂ ನೆಳಲೊಳಗೆ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ॥
ಪಡೆದು ಮನಶಾಂತಿಯನು, ಗಡ ನಿ- ।
ನ್ನೊಡನೆ ನವ್ಯಾಶ್ರಮಕೆ ಪೋಪುದು ।
ತಡೆದೊಡಾ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳು ಕಡು ನಿಡಕಾಪರು ಬರಿದೆ ॥ ೪ ॥

ಪತಿಯು ನುಡಿಯನು ಲಾಲಿಸುತ ಕುಲ ।
ಸತಿಶಿರೋಮಣಿಯಾಗ, ಮನದೊಳ್ ।
ಗತಿ ವಿಚಿತ್ರ ವಿಚಾರದಿಂ ಮೈ ಮರೆಯುತಜ ಸತಿಯು ॥
ನುತಿಸುತಾ ವಟ ವೃಕ್ಷನೆಳಲೊಳು ।
ಪಥದ ವಿಪುಲಾಯಾಸಗಳೆಯಲು, ।
ಪತಿಯೊಡನೆ ವಿಶ್ರಮಿಸಲಾ, ಚಿತ್ರಾಕ್ಷ್ಯ ನಿಂತಿಂದ ॥ ೫ ॥
ಸರಸಿಜಾನನೆ! ಯಿಂದಿನೀವರೆ– ।
ಗಿರದ ಮಸ್ತಕಶೂಲೆ ಯೆನಗಾ- ।
ವರಿಸಿತೇತಕೆ? ಘೋರ ಕಟ್ಟಡವಿಯೊಳು ರಭಸದಲಿ ॥
ತರಹರಿಸೆನಿದಕಾವ ಬಗೆ ಯಾ– ।
ಗಿರಿಜೆಯಾಣ್ಮನ ಶೂಲಹತಿಯನು ।
ಮರಿಸುತಿಹುದೆನಲಾಗ ಗಂಬರೆ ಯಾಗುತಂಗನೆಯು— ॥ ೬ ॥
ಮಲಗುವದು, ಕ್ಷಣಮಾತ್ರ ತೊಡೆಯೊಳು ।
ಪಲವು ಬಗೆಯಾಯಾಸದಿಂ ಬಹು ।
ಬಳಲಿ ಬೆಂಡಾಗಿರುವುದಿ ವೇದನೆಗೆ ಕಾರಣವು ॥
ಕಳವಳಿಪುದೇಕೆನುತ, ಮನದೊಳು— ।
ಉಳಿಯನೀ ಮನದಾಣ್ಮನಿಂದೆಲೆ ।
ನಳಿನ ಮುಖಿ ಸಾವಿತ್ರಿದೇವಿಯೆ, ಕರುಣ ದೋರಿನ್ನು!! ॥ ೭ ॥
ನೋಡು! ನೋಡೌ ತಾಯೆ!! ಮೊಗಸಿರಿ ।
ಬಾಡುತಿದೆ, ಕುಸುಮಾಕ್ಷದಿಂ ಜಲ ।
ತೀಡುತಿದೆ ಸುಕಪೋಲದಲಿ, ತವ ಕರುಣ ಬಯಲಾಯ್ತೇ? ॥
ಗೂಡಿ ಕಟ್ಟಡವಿಯೊಳು, ಕಷ್ಟದಿ ।
ನೋಡುವದು ಸಮುಚಿತವೆ? ನಿನ್ನನು ।
ಪಾಡಿ ಪೊಗಳುವ ಪಾದ ಸೇವಕಳಲ್ಲವೇ ನಾನು? ॥ ೮ ॥
ನಿನ್ನ ವರದಿಂ ಪುಟ್ಟಿ, ಪೊಗಳುತ ।
ನಿನ್ನ ನಾಮವ ಹಗಲಿರುಳಿನಲಿ ।
ನಿನ್ನ ಪೆಸರೊಳ್ಮೆರೆವ ಬಾಲೆಯುಳಸ್ಯಕೀ ನಿನಗೆ ॥

ನಿನ್ನ ಪದಪೂಜೆಯನು ಗೈದಾ- |
ಪುಣ್ಯವಿಂದೆರವಾಯ್ತು ? ಬೇಡಾ- |
ಪನ್ನ ಜನ ಪೋಷಕಳು ನೀನೆಂದೊರಲುವೆನು ತರಳೆ ॥ ೯ ॥
" ಲೋಕ ಪಾವನಳಪ್ಪಳೈ ಮಗ- |
ಳೀಕೆ ಸಂಶಯವಿನ್ನು ನಿನ್ನಯ |
ಶೋಕ ದೈವವು ಪೋಗಿತೆಂ " ದಶವಿಂಯೊಳು ಮತ್ತಿತಗೆ ॥
ಏಕಭಾಷೆಯನಿತ್ತು, ಯೆನ್ನ ನಿ- |
ರಾಕರಿಪುದೀ ತೆರದಿ ನಿನ್ನ ಪ- |
ದಾಕೆಗುಚಿತವೆ? ನೋಡೆನುತ ಹಲುಬಿದಳು ಮೃಗನಯನೆ ॥ ೧೦ ॥
ವನಜಸಂಭವಸುತನೆ ಕೇಳಾ |
ವನದೊಳಾ ಪತಿ*ವ್ರತೆಯು ಮತ್ತಾ- |
ವನ ಪದಕೆ ಶರಣಾಗತಳು ನಾನಾಗಲೆಂದೆನುತ ॥
ಘನತರದ ದುಃಖಾತಿರೇಕದಿ, |
ಮನದುಗುಡದಿಂದಾಗಲಾರ್ತ- |
ಧ್ವನಿದೆಗೆದು ಕೂಗಿದಳು, ಸಿರಿದೇವನನು ಭಕುತಿಯಲಿ ॥ ೧೧ ॥
ಪರಮ ಪುಣ್ಯಚರಿತ್ರ! ಲೋಕೋ- |
ದ್ಧರಿತ ತ್ರಿಭುವನ ಸೂತ್ರ! ಕರುಣಾ |
ಕರ ಸುಮಂಗಲ ಗಾತ್ರ! ನಿತ್ಯಪವಿತ್ರ! ಸತ್ಪಾತ್ರ!! ॥
ವಿರಚಿಸೀ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನು, ಸಂ- |
ಚರಿಸುತಿಹೆ, ಸಚರಾಚರಂಗಳೊ- |
ಳಿರುವ ಕರುಣಾಂಬುಧಿಯೆ, ಪೊರೆ ಪತಿಯುಸುವ ನೀನಿಂದು ॥ ೧೨ ॥
ವೀರ! ಸಂಕಟಹಾರ! ಭಕ್ತಾ- |
ಧಾರ! ಕರುಣಾಪಾರ! ಪರಮೋ- |
ದಾರ! ಮುನಿಗಣ ಹಾರ! ಜಗದೋದ್ಧಾರ ಸುವಿಚಾರ!! ॥
ಮಾರನಯ್ಯ! ಖಳಾದಿ ಜನ ಸಂ- |
ಹಾರ! ಜಗದಾಧಾರ! ಪಾಪವಿ- |
ದೂರ! ಭವಸಂಹಾರ! ಪೊರೆ, ಸೌಭಾಗ್ಯ ತಿಲಕವನು ॥ ೧೩ ॥

ದೇವ! ಭಕುತರ ಕರುಣದಿಂದಲಿ ।
ಕಾವ! ನೆರೆ ಸದ್ಭಾವ! ನಿನ್ನಂ- ।
ತಾವ ದಯದೇವರುಗಳೆಲ್ಲಿಂದೊರೆವ ವೇದಗಳ ॥
ಭಾವವನು ತಿಳಿದೀಗ ದುಃಖದಿ ।
ಜೀವನಾಂ, ಶರಗೊಡ್ಡಿ ಮತ್ಪತಿ ।
ದೀವ ಭಿಕ್ಷೆಯ ನೀಡೆನುತ ಕೈ ಜೋಡಿಸುವೆ ನಿನಗೆ ॥ ೧೩ ॥

ಸಂಕಟದಿ ಭಕುತರನು ಪೊರೆಯುವ ।
ಬಿಂಕ ನಿನ್ನೊಳಗಿರ್ದೊಡೆಲೆ ಯಕ ।
ಳಂಕ ಮಹಿಮನೆ ನಿನ್ನ ನಾಭಿಸರೋಜದುದಿಸಿರುವ ॥
ಪಂಕಜಾಸನ ಸತಿಯ ಪದಯುಗ ।
ಕಿಂಕರಳು ನಾನಿರ್ದೊಡಹಿ ಪ- ।
ರ್ಯಂಕ ನಿನಗಿನ್ನನ್ಯಳೇ! ಕೈ ಗಾಯೊ ಕರುಣದಲಿ ॥ ೧೪ ॥

ಬೇಸರಾದೆನೆ ನಿನಗೆ ಬಿಡು, ಕೈ- ।
ಲಾಸಪತಿ ಶಂಕರನೆ! ಲಂಕಾ ।
ಧೀಶನಿಗೆ ಮನಮೆಚ್ಚಿ ಕೊಟ್ಟೆಲೊ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವನು ॥
ಈ ಸಕಲ ಜೀವಿಗಳ ಮೃತ್ಯುವು ।
ನಾಸವಾಗಿಹುದೆನುತ, ನಿನ್ನೊಳು ।
ಪ್ರೋಷಿಸೀ ಮತ್ಪತಿಯನೆಂದೊರಲುವೆನು ವನಚಾಲಿ ॥ ೧೫ ॥

ದೂರುವದು ಸರಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲೈ! ಪದಿ ।
ನಾರು ವರುಷದಿ ನಿನ್ನ ಸತಿಯಳ- ।
ಪಾರ ಪೂಜೆಯ ಗೈದ ನಾನಿನಗನ್ಯಳಾಗುವೆನೆ? ॥
ಘೋರ ವಿಪಿನದೊಳಾಣ್ಮನಸುವನು ।
ಹೀರಿ, ದುಃಖಾಂಬುಧಿಯೊಳಗೆ ಕೈ ।
ಮೀರಿ ಪೋಗುವದುಚಿತವಲ್ಲೆಲೊ, ಕರುಣಿ ಗೌರೀಶ - ॥ ೧೬ ॥

ಬಂದನೈ ಯಮಧರ್ಮ ಕಾಲನು. ।
ಬಂದನೈ, ಪಾಶಾಂಕಿತನು ತಾ ।
ಬಂದನೈ ಘನ ಮಹಿಷ ವಾಹನ ನೀಲತನು ಬಂದ ॥

ಬಂದನೈ ಯಮ ಪುರವರಾಧಿಪ! ।
ಬಂದನೈ ವಿಕಟಸ್ವರೂಪನು! ।
ಬಂದನೈ ಯಂತಕನು ಮತ್ಪತಿಯಸುವಕೊಂಡೆಯ್ಯೆ !! ॥ ೧೮ ॥
ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತೆ? ಯಿನಿತು ದೇವರ ।
ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು, ವಕಟಕಟ ವಿಧಿ ನಾ- ।
ಮರ್ಥ್ಯ ವೆಂತಹದಿಹುದೊ! ಮತ್ತಿನ್ನಾವ ದೇವರನು ॥
ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲಿ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪತಿಪ್ರಾ- ।
ಣಾರ್ಥಿಯಾದಂತಕಗೆ, ಕರುಣಾ ।
ವೃತ್ತಿ ಪುಟ್ಟದೆ? ಪತಿಪರಾಯಣೆಗಾಗಿ ಸುಜನನೊಳು ॥ ೧೯ ॥
ಲಾಲಿಸೆಲೆ ಮುನಿಪುಂಗವನೆ ಮನ- ।
ಜಾಳಿಗತಿ ಭೀಕರ*ಸ್ವರೂಪನು ।
ಕಾಲನಾದೊಡೆ ಯಾಪತಿವ್ರತೆ ಬೆದರದಲೆ ಮನದಿ ॥
ತಾಳಿ ಧೈರ್ಯವನವಗೆ:— ಕರುಣಾ ।
ಶಾಲಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮನು ದಾರಿದೆ ।
ಪೇಳು? ಯಮಲಕ್ಷಣದೊಳೊಪ್ಪುವೆ, ಮಂಕು ದೋರದಲೆ ॥ ೨೦ ॥
ಯಮ:— ಸತ್ಯವೆಲೆ ಕುಲಸತಿ-ಶಿರೋಮಣಿ ।
ಮರ್ತ್ಯರಸುವನು ಪೀರ್ವ ಯಮನಿಂ ।
ಸತ್ಯವಾನನು ಕಳೆವನಿಂದಾಯುಷ್ಯ ಪರಿಮಿತಿಯು ॥
ಮಿಥ್ಯವಲ್ಲೀನುಡಿಯು, ಬಿಡು ಪುರು- ।
ಷೋತ್ತಮನನಭಿಲಾಷೆಯನು, ಚಿರ- ।
ಮುಕ್ತನಹನಿವಗಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಬೇಡ ನೀನಿನ್ನು ॥ ೨೧ ॥
ಸಾವಿತ್ರಿ:— ನರರಸುವ ಕಳೆಯಲ್ಕೆ ತವಮೂ- ।
ತರುಗಳೈದುವರೆಂಬರಾದೊಡೆ, ।
ಬರಲು ಕಾರಣವೇನು ಮತ್ಪತಿಗಾಗಿ ನೀನಿಂದು ॥
ತರಳೆಯನು ಬಿಟ್ಟಡವಿಯಲಿ ಯೆಂ- ।
ನ್ನರಸನಸುವನು ಕೊಳ್ವ ಬಗೆಯದು, ।
ಸರಸ ಮಪ್ಪುದೆ? ಕರುಣಿ ದೇವನೆ ತಿಳಿದುನೋಡಿದನು ॥ ೨೨ ॥

ಯಮ:— ಸತ್ಯವಾದಿಯನಿವನೊಳಗೆ ಸ- |
ದ್ಭಕ್ತಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿಹುದು ಧರ್ಮಾ- |
ಸಕ್ತ, ಪರಮೋದಾರ ನಿವನಾ ದೂತರೊಯ್ಯಲ್ಕೆ ||
ಶಕ್ತರಲ್ಲದರಿಂದ ಬರಲಿಂ- |
ತುಕ್ತ ವಾಯಿತು ಕೇಳು, ಜೀವ- |
ನ್ಮುಕ್ತನಹನಿವನೆನುತ ಕೊಂಡನು, ಪ್ರಾಣಪುರುಷನನು || ೨೩ ||

ಹರಣ ಪೋಗಲು ಸತ್ಯವಾನನ |
ಸಿರಿಮೊಗದ ಕಳೆಗುಂದಿ, ದೇಹವು |
ನಿರಸವಾದುದು ಸಿಡಿದ ಕಾಷ್ಟಾಕಾರದಂದದಲಿ ||
ತ್ವರಿತದಿಂ ಕೊಂಡವನ ಪ್ರಾಣವ |
ತೆರಳೆ ದಕ್ಷಿಣದೆಶೆಗೆ ಜವ, ಕಾ- |
ತರಿಸಿ ಹಲುಬಿದಳಾಗ ಬಹು ಪರಿಯಿಂದಲಬುಜಾಕ್ಷೀ || ೨೪ ||

ಕೊಂಡು ಪೋಗದಿರೆಲವೆಲವೊ! ಮಾ- |
ರ್ತಾಂಡ ನಂದನ!! ಸತಿಯಳಿದುರಿಗೆ |
ಗಂಡನಸುವನು ಕೊಳ್ಳುದಿತ್ತಣಲೇಸು ಸುಜನರಿಗೆ? ||
ಬಂಡು ಮಾಡುವದನುಚಿತವು! ಯಮ |
ದಂಡ ವಿರ್ದೊಡಯೊಗ್ಯದಲಿ ಶಿರ |
ಖಂಡಿಪರೆ? ಪೋದೊಡನೆ ಬಿಡುವವಳಲ್ಲೆನುತ ಮನದಿ || ೨೫ ||

ಅರರೆ! ರವಿಚಂದ್ರಾದಿಗಳೆ! ಪರ- |
ತರದ ತಾರಾಂಗನೆಗಳೆಲೆ ಕೇ- |
ಸರಿಗಳೆಲೆ ವ್ಯಾಘ್ರಗಳೆ! ಮತ್ಪತಿ ತನುವ ನೀವಿಂದು ||
ಪೊರೆಯುವದು; ನಾಂ ಬರುವ ಪರಿಯಂ- |
ತರದಿ ವನಬಾಲೆಯಳ ಮೊರೆಯನು |
ಜರೆಯ ಬೇಡಿರಿ ನೀವೆನುತ ಬೆಂಬತ್ತಿದಳು ಯಮನ || ೨೬ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಕವಿಕಿಂಕರ ತೊರವೆ ರಾಘವಾಂಕ ಕವಿ ವಿರಚಿತ

ಸತಿ ಸಾವಿತ್ರಿ ಮಹಾತ್ಮೆಯೊಳ್ ನವಮೋಧ್ಯಾಯ

ಪದ ೨೪೪ ಕ್ಕೆ ಮಂಗಲಮಸ್ತು.

-: ಅಥ ದಶಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ :-

ಸಂ. ಸೂ. ಪ.|| ಬೆಂಬಿಡದೆ, ಧರ್ಮಜನನಾ ಶಶಿ- |
ಬಿಂಬಮುಖಿ ಸರಸೋಕ್ತಿಯಿಂದಲೊ- |
ಡಂಬಡಿಸಿ, ಪತಿಯಸುವ ಪಡೆದಳು ಮುನಿಪ ಕೇಳೆಂದ ||

ಕೂಡೆಬಹ ಕುಲಸತಿಯ ಮೊಗವನು |
ನೋಡಿ ಕಳವಳಗೊಳುತಲಂತಕ— |
ಬೇಡ ಬರದಿರು ಪೋಗು, ಜೀವಿಸನಿನ್ನು ತವ ಪತಿಯು ||
ನೋಡು ಮರ್ತ್ಯರು ನೀನು ನನ್ನೊಡ- |
ಗೂಡಿ ಬರಲಾಗುವದೆ? ಫಲಕ್ಕೈ- |
ಗೂಡದಿರೆ, ಶ್ರಮಬಟ್ಟು ಸಾರ್ಥಕವೇನು? ನಿನಗಿನ್ನು || ೧ ||

ಸಾವಿತ್ರಿ:— ಗುರುಹಿರಿಯರಾಥಿತ್ಯದಿಂ, ಸ- |
ತ್ಪುರುಷರಾಶೀರ್ವಾದದಿಂದೀ |
ವರೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ವ್ರತಾನುಭವದಿಂದ ||
ಕರುಣಿದೇವನೆ! ನಿನ್ನ ವದನಾಂ- |
ಬುರುಹವನು ಕಂಡಿರಲು, ಶಕ್ತಿಯು |
ಹಿರಿದು ಕುಂಠಿತವಾಗಲರಿಯದು ಪತಿಸಮಾಗಮದಿ || ೨ ||

ಪತಿಯು ಮತ್ಪ್ರಾಣೇಶ ನೀನಾ |
ಪತಿಯ ಪ್ರಾಣಕಧೀಶನಿರ್ದೊಡೆ |
ಹಿತವಪೇಕ್ಷಿಸುವಾಪ್ತ ನೀನಾದೆಂಬ ಸಥಿಯಿಂದ ||
ನುತಿಸಿ ಪೇಳುವೆನೊಂದು ನುಡಿಯನು, |
ಸತಿಯ ನುಡಿಯೆಂದೆನುತ ಲಾದರ |
ಮತಿಯ ನಳಿಯಲು ಬೇಡೆನುತ ಕೈ ಜೋಡಿಸುವೆ ನಿನಗೆ || ೩ ||

ಧರಿಸರೈ ಸದ್ವ್ರತವ ಮೇಣಾ |
ದರಿಸರೈ ಸಜ್ಜನರ, ಪುಣ್ಯವ |
ನರಿಸರೈ ಸದ್ಧರ್ಮದೊಳು ತನು ಮನವನನವರತ ||
ನುರಿಸರೈ ತಪ ಯಾಗವನು ಪಥಿ- |
ಕರಿಸರೈ, ಶ್ರಮ ಕಾರ್ಯದೊಳು ಸಂ- |
ಚರಿಸರೈ ಮನನಿತುತಲಾತ್ಮಜ್ಞಾನ ನಿರಹಿತರು || ೪ ||

ಧರ್ಮ ಮೂರುತಿ ಕೇಳು, ಪರಮೋ- ।
ಧರ್ಮವಾತ್ಮಜ್ಞಾನ ಪಡೆವುದೆ, ।
ಧರ್ಮವಿಹುದದು ನರ-ಸುರೋರುಗ ಸಕಲ ಜೀವರಿಗೆ ॥
ಧರ್ಮಮಾರ್ಗವೆ ಮುಕ್ತಿಪಥ, ಸ- ।
ದ್ಧರ್ಮ ದುಷ್ಕರ್ಮಾರಿ, ಯಿರಲವ- ।
ಧರ್ಮವನ್ನಾಚರಿಸಲೆಂತೆಲೊ? ರಮಣನನ್ನುಳಿದು ॥ ೫ ॥

ಯಮ:— ಮಾನವಿಯು ನೀನಲ್ಲವಿದಕನು- ।
ಮಾನವೇತಕೆ, *ತ್ರಿಭುವನಕೆ ಸ- ।
ನ್ಮಾನಿತದ ತವ ನುಡಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದೆ, ಪತಿಯಸುವ ನುಳಿದು ॥
ಏನು ಬೇಡುವೆ ಬೇಡು; ಮನದನು- ।
ಮಾನವಿಲ್ಲದೆ ಕೊಡುವೆ, ಸೆಲೆ ಕಮ- ।
ಲಾನನೆಯೆ ಶ್ರಮಗೊಳ್ಳಬೇಡೆನ್ನಯ ಸಮಾಗಮದಿ ॥ ೬ ॥

ಸಾವಿತ್ರಿ:— ದೇವ, ಚಿತ್ತೈಸೀಗಲೆನ್ನಯ ।
ಮಾವ ರಾಜ್ಯಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿಹ ।
ಠಾವುಗಾಣದೆ ಕುರುಡನಾಗಿರ್ಪನು ವನಾಂತರದಿ ॥
ಈವುದವಗಾನನ ಸುಕಾಂತೆಯ ।
ನಾವಕಾಲದಿ ಕುಂದದಂತೆನ- ।
ಗೀ ವರದೊಳಿದನೊಂದೆನಲು, ಯಮಧರ್ಮನಿಂತೆಂದ ॥ ೭ ॥

ಯಮ:— ವರ ಪತಿವ್ರತೆ ಕೊಟ್ಟೆ ನಾನೀ- ।
ವರವ, ಪತಿದೇಹವನು ವಿಪಿನಾಂ- ।
ತರದಿ ಬಿಟ್ಟೈದುವದು ಸಮುಚಿತಮಲ್ಲ, ಕೊಂಡದನು ॥
ತೆರಳು ನಿಜಮಂದಿರಕೆ, ಮನದೊಳು ।
ಬರಿದೆ ಚಿಂತಿಸಬೇಡ, ಭವನಕೆ ।
ಮರಳು ಮರಳೆಂದೆನಲವಗೆ ನುಡಿದಳು ಸರೋಜಮುಖಿ— ॥ ೮ ॥

ಸಾವಿತ್ರಿ:— ಭವನವಾವುದು ಸತಿಗೆ? ಪತಿ ಹೃ- ।
ದ್ಭವನವಲ್ಲದೆ ಜೇರಿ, ಭಾವಿಸ- ।
ಲವರು ಮತ್ತಾರೆನ್ನ ಸದ್ಗತಿಗಧಿಕ ಕಾರಣರು ॥

ಜವನೆ ಪತಿಯೊಡನಿರುವೆನೆಂಬೊಡೆ ।
ಭವಣಿ ಲೇಸೆನಗೆನಿಸದಾದೊಡೆ ।
ಯುವಧರಿಪುದೆನ್ನೀ ನುಡಿಯನಾದರದಿ ಮನಗೊಟ್ಟು ॥ ೯ ॥
ನರಸಿಜಾಮಣಿ ಸುಜನರಾ ಸ- ।
ತ್ಪುರುಷರನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ, ತನು ಮನ- ।
ಸಿರಿಯ ನರ್ಪಿಸುತವರ ಸೇವೆಯೊಳಿರ್ಪರನುದಿನದಿ ॥
ಬರಿದೆ ಪೋಗದು, ಸತ್ಪುರುಷರನು- ।
ಚರವು ಶ್ರುತಿಸಿದ್ಧಾಂತವಿದು ಯಮ- ।
ಪುರವರನೆ ನಿನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿದೆನಗಾವ ಭಯವಿಹುದು ॥ ೧೦ ॥

ಯಮ:— ಎನ್ನ ಮನ ಮೆಚ್ಚುವ ತೆರದಿ, ಸಂ- ।
ಪನ್ನಮತಿ ಪೇಳ್ದ ನಯವಾಕ್ಯವ- ।
ನುನ್ನತಾನಂದವನು ಪುಟ್ಟಿಸಿದೀಗ ಮನ್ಮನದಿ ॥
ಸನ್ನುತಳೆ ಮೆಚ್ಚಿಹೆನು ನಾ, ಮನ- ।
ದನ್ನನಸುವನು ಬಿಟ್ಟು, ಕಳೆಯಾ- ।
ಪನ್ನವನು ಬೇಡೊಂದು ವರವನು ಕೊಡುವೆನದರಿಂದ ॥ ೧೧ ॥

ಸಾವಿತ್ರಿ:— ತರಣಿಸುತಕೇಳ್ ಶತ್ರುವಶವಾ- ।
ಗಿರುವ ಮಾವನ ರಾಜ್ಯ ವೈಭವ ।
ಮರಳಿ ಬಂದನು ದಿನದಿ ಧಾರ್ಮಿಕನೆನಿಸಿ ಬಾಳ್ಪಂತೆ ॥
ಕರುಣಿಸುವದೀ ವರದಿ, ವಿಪಿನದೊ- ।
ಳಿರುವವನ ದುಃಖಾನುಭವವೀ ।
ಧರೆಯೊಳಾರಿಗೆ ಬರಲಿಬೇಡವನಂಥ ಸುಜನರಿಗೆ ॥ ೧೨ ॥

ಯಮ:— ಒಳಿತು ಕೊಟ್ಟೆನು, ಶತ್ರುವಶವಾ- ।
ದಿಳೆಯು ಬಹುದಿನ್ನಲ್ಪ ಕಾಲದಿ ।
ಕಳೆಯುವನು ವನವಾಸವನು ಸದ್ಧರ್ಮ ನಿಯಮಗಳ ॥
ಉಳಿಯದಲೆ, ಬಹುಕಾಲ ವಸುಧಾ ।
ತಳದಿ ಬಾಳುವನವನು, ನಡೆ ಶ್ರಮ- ।
ಗಳಿಸಬೇಡೆನ್ನೊಡನೆ ಚರಿಸುತ, ಪೋಗು ನಿಜಗೃಹಕೆ ॥ ೧೩ ॥

ಸಾವಿತ್ರಿ:— ಮರೆಯರಾತ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳು ಯಮ- |
ಪುರನಿವಾಸಿಯ ಪಾಶಕಂಕಿತ- |
ರಿರುವೆವೆಂಬುದನಾವಗಂ, ಜಡದೇಹ ನಿಜವೆಂದು ||
ಮೆರೆಯರ್ಕೈ ಮನಕಾಯ ವಚನದಿ |
ಪರರಿಗುಪಕಾರವನು ಗೈಯ್ಯುತ |
ಲಿರುವರ್ಕೈ, ಭಾಗ್ಯೋದಯದೊಳುಸ್ಮತ್ತರೆನಿಸವಲೆ || ೧೪ ||
ನರಸವಮೂಹವೆ ನಿರುತ ಸೌಖ್ಯದೊ- |
ಳಿರವುದನು ನಾ ಕಾಣೆ, ಧಾತ್ರಿಯೊ- |
ಳರಸಿದೊಡೆ, ದುಃಖಿಗಳು ಬಹುಜನರಿರ್ಪರಾವಡೆಯು ||
ಪುರುಷ ಪುಂಗವರೆನಿಸುತಿಹ ಸ- |
ತ್ಪುರುಷರಂತಶುದ್ಧಿಯಿಂ ಶರ- |
ಣೆರಗಿದವರನು ಪೊರೆದು ಜಗದಾಧಾರರೆನಿಸುವರು || ೧೫ ||
ಯಮ:— ಹಸಿದ ಮನುಜನಿಗಿಷ್ಟಭೋಜನ |
ವೆಸಗಿದಂತೀಗೆನ್ನೊಳುಪದೇ- |
ಶಿಸಿ ಮಧುರವಾಕ್ಸುಧೆಯ ನೀಡಿದ ನಿನ್ನ ಋಣಕಾಗಿ ||
ಉಸಿರು ಮನದಾಕಾಂಕ್ಷೆಯನು ಪೂ- |
ರಿಸುವೆ ನೀ ಮೂರನೆಯ ವರದಿಂ- |
ದಸಮ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ, ಪಾಸಟಿಯಾರು ನಿನಗಿನ್ನು || ೧೬ ||
ಸಾವಿತ್ರಿ:— ದಂಡಧರ ಕೇಳೆನ್ನ ಪಿತನು- |
ದ್ದಂಡ ಭೂಮಿಪನಿರ್ಪನಾ ನೃಪ |
ಚಂಡಕುಲದೋದ್ಧಾರ ಗೈಯ್ಯುವ ತನುಜ ಹೀನತೆಗೆ ||
“ ಖಂಡಿಸಲು ಮತ್ಕುಲವ ಸೃಜಿಸಿದ |
ಪುಂಡರೀಕೋದ್ಭವನು, ಮತ್ಕುಲ |
ದಂಡಧರ ನಾನಾದೆ ” ನೆನ್ನುತ ಚಿಂತಿಸುವನವಗೆ || ೧೭
ಕರುಣಿಸೌರಸ ನೂರು ಜನ ಸುಂ- |
ದರ ಕುಮಾರರ, ಧರ್ಮನಿಯಮದಿ |
ಚರಿಸಿ, ಸಜ್ಜನರೆನಿಸಿ, ವಂಶೋದ್ಧಾರವನು ಗೈದು ||

ನಿರುತ ತನ್ನಯ ಪ್ರಜರ, ಮಕ್ಕಳ |
ತೆರದಿ ನೋಡುತಲನುದಿನದೊಳೀ |
ಧರೆಯ ಪೊರೆಯುಲಿ. ನಿನ್ನ ಪೆಸರನು ಪರಿಸಿ ಪಾಡುತಲಿ ॥ ೧೮ ॥
ಯಮ:— ಚಿಂತಿಸಲು ಬೇಡಿನ್ನು ತಪೂ – |
ಕಾಂತ, ರವಿಯ ಸಮಾನ ತೇಜದ |
ಕಾಂತಿಯುತ ಶತಪುತ್ರರ ಪಡೆಯುತ ಪಾಲಿಸನು ಧರೆಯ ॥
ಅಂತರಿಸದೀನುಡಿಯು, ನಡೆ ವಿಹಿ- |
ನಾಂತರದ ಕುಪಥದೊಳು ನೀನೆ– |
ತ್ಯಂತ *ಶ್ರಮಗೊಂಡಿರುವೆ ಪತಿಯೊಡನ್ಯೈದು ಬಹುದೂರ ॥ ೧೯ ॥
ಸಾವಿತ್ರಿ:— ದಿನಕರಾತ್ಮಜ! ಸಕಲ ಜೀವಿಗ– |
ಳನು ಸಮದೊಳೀಕ್ಷಿಸುತ, ಧರ್ಮರಾಜ |
ನೆನಿಸಿರುವೆ ನೀ ನೀಚತುರ್ದಶ ಲೋಕದೊಳು, ಬಗೆಯೆ ॥
ಸನುಮತಿಯು ನೀನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, |
ವಿನಯದಿಂ ಬೇರೊಂದು ವಚನವ |
ನೆನಿಸಿ, ನುಡವೆನುಲಾಲಿಸೆಂದಾದರದಿ ಬಿನ್ನೈಪೆ ॥ ೨೦ ॥
ಶರಣೆರಗಿ ಸೇವಿಸುತಿರಲು, ಸ- |
ತ್ಪುರುಷರೀಕ್ಷಿಸಿ. ಯಧಿಕ ಪ್ರೀತಿಯ |
ನಿರಿಸುತೆಮ್ಮನು ಕರುಣಿಸುವರೆಂದಖಿಲ ಸನ್ಮನರು ॥
ಶರಣು ಪೋಗುವರವರಿಗಾ ಸ- |
ತ್ಪುರುಷರಂತಃಶುದ್ಧಿಯಿಂ, ಮನ– |
ದಿರುವನೀಕ್ಷಿಸಿ, *ಪ್ರತಿಫಲವನಾಶಿಸದೆ ಕರುಣಿಪರು ॥ ೨೧ ॥
ಯಮ:— ಮಂಗಳೆಯೆ! ಮನಕಲ್ಮಿಷಾಂಧ ಪ– |
ತಂಗ ಸಮವಹ ನುಡಿಯ ಪೇಳ್ದು- |
ತ್ತುಂಗ ಮೋದವನಿತ್ತೆ, ನಿನ್ನೀ ಪತಿಯಸುವ ನುಳಿದು ॥
ವ್ಯಂಗವೇನಿಹುದುಸಿರಿ ಪಡೆ ಸ- |
ನ್ಮಂಗಳವನನುದಿನದೊಳಬಲಾ |
ಪುಂಗವಳು ನೀನಸ್ಟೆ ಬಿಡು ದುಃಖಾತಿರೇಕವನು ॥ ೨೨ ॥

ಸಾವಿತ್ರಿ:— ರವಿತನೂಜನೆ, ಲಾಲಿಸಿಂ ಮ- ।
ದ್ಧವಗೆ ಯೌರಸರೆನಿಸ ಶತ ತನು- ।
ಭವರ ಕೊಟ್ಟೇ ಶಾಲವಂಶನೃಪಾಲರಂಶವದು ॥
ಭುವನದೊಳಗನವರತ ವರನೃಪ ।
ನಿವಹಮಣಿಗಣವಾಗುವಂದದೊ- ।
ಳವಸಿಯುಲಿ, ವರಗೊಟ್ಟು ಪಾಲಿಪುದಾವಗಂ ಬಿಡದೆ ॥ ೭೩ ॥
ಯಮ:— ನಾರಿಕುಲ ಸಂಪನ್ನೆ ವಂಶೋ- ।
ದ್ಧಾರ ಗೈಯುವ ಸುಗುಣ ಶತ ಸುಕು- ।
ಮಾರರಾಗುವರಿದಕೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ, ಹಳುವದಲಿ ॥
ದೂರ ಬಂದಿಹೆ, ಮರಳಿ ಪೋಗಾ ।
ಗಾರಕಿನ್ನುಭಯಾನ್ವಯಗಳು- ।
ಧ್ಧಾರಮಪ್ಪದುನಿಶ್ಚಯವು, ನಡೆ ತಪ್ಪದೀ ನುಡಿಯು ॥ ೭೪ ॥
ಸಾವಿತ್ರಿ:— ವ್ಯರ್ಥವಾಗದು ಸತ್ಪುರುಷರಾ- ।
ಥಿತ್ಯ, ಸಹವಾಸಿಗಳ ಮನದಿ- ।
ಷ್ಟಾರ್ಥವನು ಪೂರೈಸಿ, ಜಗದಾರಾಧ್ಯರೆಂದೆನಿಸಿ ॥
ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನುದ್ಧರಿಸಿ, ಜನರ ಕೃ- ।
ತಾರ್ಥಿಗಳ ಮಾಡುವದೆ, ನಿಜ ಪುರು- ।
ಷಾರ್ಥವಾಗಿಹುದುಸಿರಲಳವಿಲ್ಲವರ ಮಹಿಮೆಯನು ॥ ೭೫ ॥
ಕರಗುವದು ತನಗೊದಗಲಾ ಶಿಖಿ ।
ಕಿರಣಗಳು ದವನೀತವತಿ ಮೃದು ।
ತರವೆನಿಸುತಿಹುದಾದೊಡಾ ಸಜ್ಜನರ ಹೃದಯವದು ॥
ಪರರಿಗೊದಗಿದ ಕಷ್ಟದಿಂ ಕಡು ।
ಕರಗಿ ಕರುಣಾ ರಸದಿ ಪುಳುಕಿತ ।
ವಿರುವದೆಂದೊಡೆ, ಸಾಮ್ಯವಿನ್ನೇನಿರವುದವರಿಂಗೆ ॥ ೭೬ ॥
ಯಮ:— ಸರಸ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ ರಸಸಂ- ।
ಭರಿತ ವಾಕ್ಸುಧೆ ಸವಿಯೊಳಗೆ ವೈ ।
ವರಿಸು ಲಾಲಿಸುತ್ತೈದಿದೆನು ಬಹು ಮಾರ್ಗವನು ಚರಿಸಿ ॥

ವರವ ಪಾಲಿಪೆನೈದನೆಯು, ಭೂ- ।
ವರ ಕುಮಾರಿಯೆ ಕೊಂಡದನು ಮುಂ- ।
ದಿರಕೆ ನಡೆ, ಸನ್ಮಂಗಲವು ನಿನಗಾಗಲನವರತ ॥ ೨೭ ॥

ಸಾವಿತ್ರಿ:— ದೇವ! ಮತ್ತೇನಖಿಲ ಲೋಕಕ- ।
ಭಾವವಾದಪವರ್ಗವನು ಸ- ।
ದ್ಭಾವವನು ಬಿಟ್ಟೆನಗೆ ಬೇಡಿನ್ನಾವ ಸೌಭಾಗ್ಯ ॥
ಪಾವನಾತ್ಮನೆ, ಕೊಂಡ ಮತ್ಪತಿ- ।
ಜೀವವನು ಕೊಟ್ಟೆನಗೆ ಮುಕ್ತಿಯ ।
ತಾವುಗಾಣಿಸಿ, ನಿರುತ ಪಾಲಿಪುದೆಂದು ಬಿನ್ನೈಪೆ ॥ ೨೮ ॥

ಆವ ಸಿರಿಯಿರ್ದೇನು? ಭಾವಿಸೆ ।
ಲಾವ ಸುಖವಿರ್ದೇನು? ತಿಳಿಯ- ।
ಲ್ಯಾವ ಭೋಗದ್ರವ್ಯಗಳು ಬರಲೇನು ಫಲವಿಹುದು ॥
ಕೋವಿದಳು ತಾನಿರ್ದು ಸಾರ್ಥಕ ।
ವಾವುದಾ ಕುಲಸತಿಗೆ? ಪತಿ ಸಂ- ।
ಭಾವನೆಯ ಪಾಪಟಿಯೆ? ಪಾಲಿಸು ಪತಿಯ *ಪ್ರಾಣವನು ॥ ೨೯ ॥

ಯಮ:— ಪರಮ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ! ವರ ವಾ- ।
ಕ್ಸರಣಿಯಲಿ ಪರಮಾರ್ಥವನು ವಿ- ।
ಸ್ತರಿಸಿ ಮೆಚ್ಚಿಸಿದೀಗ ಬಿಟ್ಟೆಪನಿನ್ನ ತವ ಪತಿಯ ॥
ಹರಣವನು, ಪೋಗಿನ್ನು ಧರ್ಮಾ- ।
ಚರಣೆಯಲಿ ನಿನ್ನೊಡನೆ ವಸುಧಾ ।
ತರುಣಿಯನು ನೆರೆ ಪಾಲಿಸನು ನಾನೂರು ವರುಷಗಳ ॥ ೩೦ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಕವಿಕಿಂಕರ ತೊರವೆ ರಾಘವಾಂಕ ಕವಿ ವಿರಚಿತ

ಸತಿ ಸಾವಿತ್ರಿ ಮಹಾತ್ಮೆಯೊಳ್ ದಶಮೋಽಧ್ಯಾಯ

ಪದ ೨೭೪ ಕ್ಕೆ ಮಂಗಲಮಸ್ತು.

-: ಅಥ ಏಕಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ :-

ಸಂ. ಸೂ. ಪ.॥ ಪಡೆದು ಸೌಭಾಗ್ಯವನು ನಿಜ ಪತಿ- ।
ಯೊಡನೆ ಬರೆ ಸಾವಿತ್ರಿ, ನಯನವ ।
ಪಡೆದ ನೃಪ, ಸುತ ಸತ್ಯವಾನನಿಗಿಟ್ಟ ಮಕುಟವನು ॥
ಕೇಳು ಕಂಜಜಸಂಭವನೆ ಭೂ- ।
ಪಾಲ ಕುವರಿಯು, ಮನದಿ ತೋಷವ ।
ತಾಳಿ ಪೊರಮಟ್ಟಳು ನಿಜಾಣ್ಮನ ದೇಹವಿದ್ದೆಡೆಗೆ ॥
ಕಾಳುಪಥದಿಂ ಚರಿಸಿ ಬಂದು, ವಿ- ।
ಶಾಲದಾ ವಟವೃಕ್ಷ ಮೂಲದೊ- ।
ಳೋಲವಿಸಿ, ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟ ಪತಿಯನು ಕೊಂಡಳೂರಿನಲಿ ॥ ೧ ॥
ಕಳಿಯೆ ಕೆಲನಿಮಿಷಗಳು, ನಿದ್ರೆಯ ।
ನುಳಿದು ಜಾಗ್ರತನಾಗುವಂದದಿ ।
ಘಳಿಲನೇಳುತ ತಿಕ್ಕಿ ನಿಜಪಕ್ಷ್ಮಂಗಳನು ಸತಿಗೆ ॥
ಲಲನೆ ಕೇಳೀ ತೆರದ ನಿದ್ರಾ- ।
ವಲಯವೆಂತೆಸಗಿದುದೆನಗೆ ತಳ ।
ವಳದ ಸ್ವಪ್ನ ಚಮತ್ಕೃತಿಯ ನಾ ಕಂಡೆನಿಂದಿನೊಳು ॥ ೨ ॥
ನೋಡುತಿರೆ ನೀಲಾಂಗ ಮಹಿಷಾ- ।
ರೂಢನೊಬ್ಬನು ಬಂದು ತನ್ನೊಡ- ।
ಗೂಡಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲ್ಕೆ ಯೆನ್ನನು ಬಿಡದೆ ನೀನವನ ॥
ಪಾಡಿ ಬೇಡುತ ರಸಭರಿತ ಮಾ- ।
ತಾಡಿ ಮನಮೆಚ್ಚಿಸಲವನು ವರ- ।
ನೀಡಿದಂತೆನಗಾದುದೀ ಸ್ವಪ್ನಾರ್ಥವೇನಿಹುದು? ॥ ೩ ॥
ಪ್ರಾಣನಾಥನ ವಚನ ಕೇಳ್ದಾ ।
ಮಾನಿನಿಯು, ಯಮಧರ್ಮನಂ ಸ್ವಂ- ।
ಮ್ಮಾನಗೊಳಿಸುತ ಪತಿಯ ನುಳುಹಿದ ಕಥೆಯ ವಿಸ್ತರವ ॥
ಮಾಣದುಸಿರುತಿರಲ್ಕೆ ಗಗನದಿ ।
ಭಾನುಮಣಿಯಡಗಿದೊಡೆ ಸಂಧ್ಯಾ ।
ಮಾನಿನಿಯು ಮೊಗವೆತ್ತಿ ಮುಂಬರಿದಳು ಧರಿತ್ರಿಯಲಿ ॥ ೪ ॥

ನಾರಿಜೋದ್ಭವಸುತನೆ! ಪರ್ಣಾ- ।
ಗಾರದೊಳಗಿರ್ದಾ ದ್ಯುಮತ್ಸ ನ- ।
ಪಾರ ಚಿಂತೆಯನಾಂತು, ಸುತವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂ ಬಳಲಿ— ॥
ಆರುಗತಿ ಯುಂಧಕರಿಗೆಯು ಕೈ- ।
ಮೀರಿ ಪೋದನು ತನುಜ! ನಿಂದೀ ।
ಘೋರ ವಿಪಿನಾಂತರದೊಳಕಟಕಟಿಸುತ ಬಿಸುಸುಯ್ದು— ॥ ೫ ॥
ಕ್ರೂರ ಪಶುಬಾಧಿಸಿತೊ? ಕೊಡಲಿಯು ।
ಜಾರಿ ವ್ಯಥೆಪಡಿಸಿದುದೊ? ಪೇಗಾ ।
ನಾರಿಮಣಿ ಸಾವಿತ್ರಿ ವ್ರತದುಪವಾಸದಿಂ ಬಳಲಿ ॥
ಬಾರದಾದಳೊ ಗೃಹಕೆ? ವಿಪಿನದೊ- ।
ಳಾರಿಗೊರಲುವೆನೆನಲು, ದೃಷ್ಟಿಯು ।
ತೋರಲಾರಂಭಿಸಿತು, ವೈವಸ್ವತನ ವರದಿಂದ ॥ ೬ ॥
ಪೇಳಲಿನ್ನೇನಾಗಲಾ ಭೂ- ।
ಪಾಲ ಕಣ್ಗಾಣಿಸಲು “ ಮಗನಿ- ।
ಲ್ಲಾಲಯದೊಳಿಂ" ದನುತ ದುಃಖಾರ್ಣವದಿ ಮುಳುಗಿದ್ದು ॥
ಕೇಳುತಲ್ಲಿರ್ದಖಿಲ ತಾಪಸ ।
ಜಾಲವನು, ಹದನೇನು? ಮುಪ್ಪಿನ ।
ಕಾಲದೊಳು ಸುತನಳಲು ಸಂಭವಿಸಿದುದೆ! ಯೆನಗಿಂದು ॥ ೭ ॥
ಅರಸನಾಡಿದ ನುಡಿಗೆ ತಾಪಸ ।
ವರರು— ದುಷ್ಕಲ್ಪನೆಯ ಮನದಲಿ ।
ತರವಿರಲಿ ಭೂಪಾಲ, ಪ್ರೋಪೇಕ್ಷಣಗಳ್ಳೈದಿದೊಡೆ ॥
ಪರಮ ಶುಭ ಶಕುನವಿದು ತಿಳಿ, ಕಾ- ।
ತರಿಸ ಬೇಡಿನ್ನಲ್ಪ ಕಾಲದಿ, ।
ಬರುವನಾಸುಕುಮಾರ ಸತಿಯೊಡಗೂಡಿ ಕ್ಷೇಮದೊಳು ॥ ೮ ॥
ತಾಪಸರ ನುಡಿಗೇಳ್ದು ಮನ ಸಂ- ।
ತಾಪ ಶಮನದಿ ಕುಳಿತಿರಲು ಬಳಿ- ।
ಕಾಪರಮ ಪತಿವ್ರತೆಯು ನೊಡಗೊಂಡೈದಿ ಚಿತ್ರಾಕ್ಷ ॥

ಸೋಪಹಾಸದಿ ಮುನಿಗಣದ ಕಮ- ।
ಲೋಪಮಿತ ಪದಕೆರಗಿ, ಭಕುತಿಯೊ- ।
ಳಾ ಪಿತಗೆ ಜನನಿಯಳಿಗಭಿವಂದಿಸಿದೊಡಾಕ್ಷಣದಿ ॥ ೯ ॥
ಕಂದ ಬಂದ್ಯೈ ಮತ್ಕುಲಾಂಬುಧಿ ।
ಚಂದ್ರ ಬಂದ್ಯೈ, ಸುಜನಮನದಾ ।
ನಂದ ಬಂದ್ಯೈ ಚನ್ನ ಸದ್ಗುಣ ವೃಂದ ಬಂದೆಯಲಾ ॥
ಮುಂದುಗಾಣದಲೀವರೆಗೆ ಬಹು ।
ನೊಂದೆ ನಾನಿಷ್ಟವಧಿ ವನದೊಳು ।
ನಿಂದುದೇಕೆಂದಪ್ಪಿ ಬೆಸಗೊಂಡನು ಮಹೀಪಾಲ ॥ ೧೦ ॥
ತಂದೆಯಾಡಿದ ನುಡಿಗೆ ಪರಮಾ- ।
ನಂದ ಬೀರುತ— ತಾತಕೇಳ್ ನಾ- ।
ನಿಂದು ಪತಿ*ವ್ರತೆಯಾದ ಮತ್ಕುಲಸತಿ ಪ್ರಭಾವದೊಳು ॥
ಬಂದೆನೀಗೃಹಕೆನುತ ವಿಸ್ತರ- ।
ದಿಂದ ಪೇಳುತಲಿರೆ, ಜನಾಳಿಯು ।
ಬಂದು ವಂದಿಸುತಾ ದ್ಯುಮತ್ಸನಿಗುಸಿರಿದರು ನಯದಿ— ॥ ೧೧ ॥
ಜನಪ ನಡೆ ಸಿಂಹಾಸನಕೆ, ದು- ।
ರ್ಜನ ಕುಬುದ್ಧಿಯ ಶತ್ರು ಸಮರಾಂ- ।
ಗಣದಿ ಹತನಾಗಿರ್ಪ ನಿನ್ನಯ ಮಂತ್ರಿ ತಂತ್ರದೊಳು ॥
ಕುಣಿಯುತಿಹಳಾನಂದದಿಂ ಭೂ- ।
ವನಿತೆ ವಿಜಯೋತ್ಸವಕೆ, ನಿನ್ನೊಡೆ ।
ತನವ ಹಾರೈಸುವಳು ಪಾಣಿಗ್ರಹಿಸು ನೀನವಳ ॥ ೧೨ ॥
ಎಂದ ನಿಜ ಪುರಜನರ ನುಡಿಗಾ- ।
ನಂದದಿಂ ಬರಲೊಪ್ಪಿ ಪರಿಜನ- ।
ವೃಂದದಾಮಾಂಗಲ್ಯ ಜಯಭೇರಿಯ ಮಹಾಧ್ವನಿಯ ॥
ಪಂದುಗದಿ, ವಂದಿಗಳ ಜಯರವ ।
ದಿಂದ ಲಮರಾವತಿಯ ವೈಭವ ।
ದಿಂದ ಮಿಗಿಲೆಂದೆನಿಪ ಪುರಕ್ಕೈದಿದರು ಶಡಗರದಿ ॥ ೧೩ ॥

ರಾಯ ಬಂದನು, ಭೂಲತಾಂಗಿಯ ।
ಪ್ರಿಯ ಬಂದನು, ಸಕಲ ಸುಗುಣನಿ- ।
ಕಾಯ ಬಂದನು, *ತ್ರಿಭುವನಕೆ ಸನ್ಮಾನಿ ತಾ ಬಂದ ॥
ಜೀಯ ಬಂದನು, ನಿಜಪುರಕೆ ನಿ- ।
ರ್ವಾಯ ಬಂದನು, ನಮ್ಮ ಸರ್ವಾ- ।
ಪಾಯ ಬಂದನು, ಕಾಯಜೋಪಮ ಪುತ್ರನೊಡಗೂಡಿ ॥ ೧೪ ॥
ದೇವ ಬಂದನು, *ಪ್ರಜರ ಪಕ್ಷದಿ ।
ಕಾವ ಬಂದನು, ವರ ಮುನೀಂದ್ರರ ।
ಜೀವ ಬಂದನು, ಕಾಮಿತಾರ್ಥವ ನೀವ ಪ್ರಭು ಬಂದ ॥
ಈವಿಧಂತಃಕರುಣದಾ ಸ- ।
ದ್ಭಾವಿ ಬಂದನು, ನಿಜ ಪುರಕೆ ನಮ- ।
ಗಾವಕೊರತೆಯ ದೇನೆನುತಲುಬ್ಬಿದ್ದುದಖಿಲ ಜನ ॥ ೧೫ ॥
ವರ ಮುನೀಶ್ವರ ಕೇಳು, ಮಹದೋ- ।
ತ್ಸವದಿಂದಾ ದಿನವು ಕಳೆಯುತ- ।
ಲಿರಲು, ಮರುದಿನ ಮದ್ರದೇಶಾಧಿಪನ ಪಟ್ಟಣಕೆ ॥
ತೆರಳಿಬಾರೆಂದೆನುತ ಸಚಿವೇ- ।
ಶ್ವರನ ಹಸ್ತದೊ “ ಳಿಂದು ನಿಮ್ಮಯ ।
ಬರುವ ಬಯಸುವೆ ”ನೆಂಬ ಪತ್ರವ ಕೊಟ್ಟು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ ॥ ೧೬ ॥
ಕರಿ ತುರಗ ರಥ ದಳ ಸಹಿತ ಮುಂ- ।
ಬರಿದನಾ ಸಚಿವಾಗ್ರ ಮದ್ರೇ- ।
ಶ್ವರನ ಪುರ-ಪಥವಿಡಿದು, ಧಾವಿಸಿ ಬಂದವನ ಪದಕೆ ॥
ಸಿರವನಿಡುತ ಶಾಲ ಭೂಪತಿ ।
ಬರೆದ ಪತ್ರವ ನಿತ್ತು, ವುಚಿತಾಂ- ।
ತರದ ಸೌಖ್ಯಾಸನದಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿದನು ನಗೆಮೊಗದಿ ॥ ೧೭ ॥
ಓಲೆಯೋದುತ ಪರಮ ಹರುಷವ ।
ತಾಳಿ ಚತುರಂಗಿಣಿಯು ಬಲ ಸ- ।
ನ್ಮೇಳದಿಂ ನಿಜ ಸತಿಯೊಡನೆ ಪೊರಮಟ್ಟ ಮದ್ರೇಶ ॥

ಶಾಲದೇಶವನಾಂತು, ಪರಿಜನ ।
ಜಾಲದಿಂ ಭೂಪಾಲನೋಲಗ ।
ಶಾಲೆಯಲಿ ಬರಲೆದ್ದು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದನು ಶಾಲೇಶ ॥ ೧೮ ॥
ತಾಪಸರ ವರಬ್ರಹ್ಮತೇಜ ಕ- ।
ಲಾಪದಿಂ, ಮಕುಟಾಂಕಿತರ ಮಣಿ- ।
ದೀಪ್ತಿಯಿಂ, ಪಟುಭಟರ ಮಧ್ಯದೊಳಿರ್ಪ ಮಣಿಮಯದ ॥
ಚಾಪದರುಣಪ್ರಭೆಯೊಳಗೆ ವಿವಿ- ।
ಧೋಪಮಿತ ಶೋಭಾತಿಶಯದಿಂ ।
ಭೂಪನೊಡ್ಡೋಲಗವೆಸೆದುದೇವೇಳ್ವೆ ನಾನಂದು ॥ ೧೯ ॥
ಬಳಿಕ ವೇದೋಕ್ತಪ್ರಕಾರದೊ- ।
ಳಿಳಿಲತಾಂಗಿಯ ನೊಪ್ಪಿಸುತ ಭೂ- ।
ತಳದ ಸಪ್ತಸಮುದ್ರ ಜಲಪೂರಿತ ಸುಚಿನ್ಮಯದ ॥
ಕಲಶದಿಂ ನಿಜರಾಜ್ಯಪಟ್ಟವ- ।
ನೊಲಿದು ಸುತನಿಂಗಿತ್ತು ಶಿರದೊಳು ।
ಪೊಳೆವ ಮಣಿಮಯ ಮಕುಟವಿಟ್ಟನು ಮುದದಿ ಭೂಪಾಲ ॥ ೨೦ ॥
ಭೂರಿನಾದದಿ ಮೊಳಗಿದವು ಜಯ- ।
ಭೇರಿ ಕಾಳಿ ನಗಾರಿ ಪರವಾ ।
ಕಾರದೀ ವೃತ್ತಾಂತವನು *ತ್ರಿಭುವನಕೆ ತಿಳುಹಿಸಲು ॥
ಸಾರಿದರು ವಂದಿಗಳು ಮಿಗೆ ನರ- ।
ವೀರ ಶಾಲೇಶಂಗೆ ಜಯ ಜಯ ।
ಕಾರವೆಂದುಚ್ಚಸ್ವರದಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಬಿರಿವಂತೆ ॥ ೨೧ ॥
ಸುರಿಸಿದರು ಪೂಮಳೆಯ ಹರಿವಿ- ।
ಷ್ಟರದಿ ಶಚಿ ಸುರನಾಥರಂತೊ- ।
ಪ್ಪಿರುವ ವರದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಪರಿಸಲ್ಕೆ ಸುಮನಸರು ॥
ಹರಿಸಿದರು " ಚಿರಕಾಲ ಸುಖದಿಂ ।
ಪೊರೆಧರೆಯನೆಂದಖಿಲ ಭೂಸುರ ।
ವರರು ತನ್ಮಯವರದ ವಾಣಿಯೊಳಾ ನರೇಂದ್ರನನು ॥ ೨೨

ಬಂದ ಮನುಜರಿಗಿಷ್ಟ ಭೋಜನ- |
ದಿಂದಲುಪಚರಿಸುತ ನವಾಂಬರ |
ದಿಂದ ಶೃಂಗರಿಸುತ ದ್ಯುಮತ್ಸಾಧಿಪನು ಪರಿಜನರ ||
ಕುಂಮುಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥೈಸಿದೊಡೆ, ಸುಖ- |
ದಿಂದಲಾಚಂದ್ರಾರ್ಕವೀ ಭೂ- |
ಸುಂದರಿಯು ಪೊರೆಯೆಂದು ಹರಿಸುತ ಹೊರಟರಾಲಯಕೆ || ೨೩ ||

ಎಂಥ ಸತಿಧರ್ಮಪ್ರಭಾವವಿ- |
ದಂತಕನ ಮನಮೆಚ್ಚಿಸುತ ಕಾ- |
ಲಾಂತರಕೆ ತುತ್ತಾದ ಪತಿಯನ್ನುಳುಹಿ ಭುವನದಲಿ ||
ಸಂತಸದಿ ರಾಜ್ಯೋಪಭೋಗಾ- |
ನಂತ ಸುಖವನು ಪಡೆದಳ್ಳಿ, ಭೂ |
ಕಾಂತೆಯರ ಪತಿ*ವ್ರತದ ಮಹಿಮೆಯ ನುಸಿರಲೇನೆಂದ || ೨೪ ||

ಧರಣಿಯೊಳಗೀ ಕಥೆಯನತ್ಯಾ |
ದರದಿ ಕೇಳುವ ನರ–ಸುರೋರಗ- |
ರಿರದೆ ನಿತ್ಯಾನಂದ ಸುಖ–ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನು ಪಡೆದು ||
ನಿರುತವಿಹ ಪರವೆರಡರೊಳಗು- |
ತ್ಕರುಷದಿಂ ಬಾಳುವರು, ತಿಳಿ ನಂ |
ಭರಿತದಾಯುವರ್ಧನದಿಂ, ಪುಸಿಯಾಗದೀ ನುಡಿಯು || ೨೫ ||

ಧನ ಕನಕ ಕಾಮಿನಿ ಸಹೋದರ |
ತನುಜರಾಪೇಕ್ಷೆಯೊಳು ಸದ್ಭಾ |
ವನೆಯೊಳೀ ಕಥೆಕೇಳ್ವರಾ ಮನದಿಷ್ಟವನು ಪೊಂದಿ ||
ಅನುದಿನದೊಳಿಹಲೋಕ ಸುಖಸಾ- |
ಧನದಿ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾ- |
ಯಣನ ಪದಪಂಕೇಜವನು ಕಾಣುವರ

ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವಾಯ ನಮಃ

ಅಭಿಪ್ರಾಯವು.

ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಪದ್ಯರೂಪದಿಂದ ರ... ಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು ಇರುವದು. ಇದು, **ಮ॥ ರಾ॥ ರಾ ತೊರವೆ ಇವರು** ಬರೆದ ಪ್ರಾರಂಭದ ಪುಸ್ತಕವಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಅನುಭವಿಕರು ಬ... ಪುಸ್ತಕದಷ್ಟು ಯೋಗ್ಯತೆಯುಳ್ಳದ್ದು ಇರುವದು. ಕವಿತೆಗಳು ತ... ಯಿಲ್ಲದೆ ಅನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವಂಥವು ಅವೆ.

ಒಟ್ಟನಮೇಲೆ ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಯಾವತ್ತೂ ಕನ್ನಡಿಗರ ಅ... ರಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರವಾಗದೆ ಇರಲಾರದೆಂದು ಆಶಿಸುವೆನು.

ಮಧ್ವ ಬಾಳಾಜಿ ಕುಲಕರ್ಣಿ ನಾಗಸಮುದ್ರ
ಹೆಡ್ ಮಾಸ್ತರ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಸ್ಕೂಲ
ಗದಗ ಬೆಟಗೇರಿ ಮ್ಯುನಸಿಪಾಲಟಿ.

ಗ್ರಂಥಕರ್ತನದೊಂದು

ಸವಿನಯ ವಿನಂತಿ.

ವಾಚಕ ಮಹನೀಯರೇ! ಈ ಚಿಕ್ಕ ಕಾವ್ಯವು, ನನ್ನ ವೈ... ವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲದೆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದ... ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಓದಿರುವಿರಿ. ಆಕಾರಣದಿಂದ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧೀ... ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಮುದ್ರಣದೋಷಗಳೂ, ಹಸ್ತದೋಷಗಳೂ, ಕಣ್ಣ... ಉಳಿದಿರುವದು, ಶುದ್ಧೀಪತ್ರವು ಅಚ್ಚಾದ ನ... ನನಗೆ ತಿಳಿದುಬ... ಅವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನೂ ಎರಡನೇ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸ... ವಾಗ್ಗೆ ತಮಗಾದರೂ ತಿಳಿದುಬಂದ ದೋಷಗಳ... ತಮ್ಮ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವೆನು.